

Zdolski zgled v hudih časih

Na Zdolah odprli večnamenski Dom Bena Zupančiča — Govoril Mitja Ribičič

ZDOLE — Pred 14 leti so na Zdolah nad Krškim uknili šolo, ki bi letos praznovala častljiv jubilej — 123-letnico. Krajanje se niso nikoli sprijaznili, da so ostali brez tako pomembne ustanove, ki je v manjših krajih žarišče kulturnega življenja. Objekt, ki je ob naglem odseljevanju ljudi v dolino vidno propadal, je prav ob letošnjem dnevu republike dobil nov obraz in vsebino.

Na Zdolah so 29. novembra na osrednji praznični proslavi v krški občini povsem obnovljeno zgradbo bivše šole poimenovali po znanem pisatelju in politiku, rojaku Benu Zupančiču. Sprogi pokojnega pisatelja Stani so podelili listino o poimenovanju v Dom Bena Zupančiča. Zdolani so primer, kako je moč uresničiti sorazmerno velike načrte tudi v primežu stabilizacije. Predsednik občinskega komiteja za družbene dejavnosti Niko Žibret je poudaril, da so Zdolani zaupali najodgovornejši dolžnosti pravim, predvsem pa mlajšim ljudem. Pred-

računske stroške za obnovo so od 35 milijonov dinarjev z veličastnim prostovoljnim delom zmanjšali za 15 milijonov. Obilno so pomagali krški delovni kolektivi Celuloza, Sop, Kovinarska, nuklearka, a tudi samoupravne interesne skupnosti.

Slavnostni govornik, član predsedstva CK ZKJ Mitja Ribičič, je dejal, da je bil Beno Zupančič, s katerim se je srečeval dobrih 20 let, pomemben politik, ljudski tribun in najbolj priden človek, kar jih je poznal. »Misli so mu uhajale daleč naprej. Znal je skriti lastne stiske in

Bogat kulturni spored v večnamenskem domu so pripravili člani KUD Rudi Rožanc Zdole, Literarnega kluba Beno Zupančič iz Krškega in cicibani krškega otroškega vrta. Novi vrtec za 24 otrok, ki je tudi našel prostor pod streho Doma Bena Zupančiča, ni le najlepše darilo malčkom in njihovim staršem, marveč dokaz in porok, da se na Zdole vrača življenje.

P. PERC

UMRLA DR. FRANJA

LJUBLJANA — 26. novembra je umrla partizanska zdravnica dr. Franja Bojc — Bidovec, med drugim znana tudi po tem, da se je po njej imenovala ena najbolj konspirativnih partizanskih bolnišnic na Primorskem. Rodila se je pred 72 leti v Nemški vasi pri Ribnici na Dolenjskem. Po končani medicini je delala kot zdravnica splošne prakse in se že leta 1941 vključila v OF. Zdravila je aktiviste in ranjene partizane in sodelovala pri ustanovitvi bolnišnice »Franja«, katere zdravnica in upravnica je bila do konca vojne. Po vojni se je specializirala za ginekologijo in kot primarij delala v Ljubljani in Beogradu. Dobila je vrsto visokih odlikovanj.

● Predsednik skupščine zdolske krajevne skupnosti Viktor Pavlič je izročil priznanje KS za nadpovprečne prispevek pri pripravi, organizaciji in izvedbi obnove bivše šolske zgradbe in pri ureditvi večnamenskega doma na Zdolah Niku Žibretu, Cirilu Plutu, Aleksandru Šobi, Jožetu Banu, Rudiju Zupančiču, Vidi Ban, Jožetu Špilerju in Silvu Mavsarju.

težave. Danes bi nam bil močno potreben.«

DESETLETNI REKORD V IZVOZU

NOVO MESTO — Ob vrsti slabih kazalcev pri poslovnih rezultatih gospodarstva novomeške občine ob tridesetletju je izvoz vsekakor svetla točka. Deset let se ni zgodilo, da bi v devetih mesecih dosegli kar 83 odst. letnega plana izvoza. Novomeško gospodarstvo, ki je z izvozom ustvarilo 23,9 milijarde dinarjev, kar je za 27,3 odst. več kot pred letom dni, je tako v slovenskem konvertibilnem izvozu udeleženo kar z 10 odst. V novomeški občini predstavlja izvoz na zahodna tržišča že čez 85 odst. vsega izvoza. Pokritje izvoza z uvozom pa je 1. oktobra znašalo 122,9 odst.

Delavcem ni do lepih besed

Marjan Orožen na obisku v Metliki — Združeno delo preobremenjeno — Kmeti niti štrajkati ne more — Pohvala stabilizacijskemu obnašanju občine

METLIKA — Prejšnjo sredo je prvič uradno obiskal Metliko predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožen. Najprej je potekal razgovor z vodilnimi družbenopolitičnimi delavci te belokranjske občine, nato pa je Orožen obiskal Beti, kjer se je seznanil z uspešno in največjo belokranjsko delovno organizacijo. Za konec si je ogledal še proizvodnjo v Kometu.

Po splošni predstavitvi občine, nekakšni »osebni izkaznici«, kar je, kot kaže, običajno za take priložnosti, ko se malo pohvali in malo potarna, so se oglasili možje iz gospodarstva in s tem je bilo lepih besed konec. Eden od njih je tudi naravnost povedal, da si oni prav nič ne želijo lepih besed, ampak hočejo samo dejstva, in zagotovila, ki bodo držala, da bo gospodarstvo vedelo, s kolikšnim deležem deviz bo prihodnje leto razpolagalo, ne pa da sedaj, tik pred novim letom, o tem še nihče nič ne ve ali pa noče povedati. »Združeno delo je preobremenjeno, kdo nas vpraša za kurzne razlike, republiške rezerve, nerazvite in mi vodilni našim delovnim ljudem ne moremo povedati, dokleje bo to trajalo. Pri nas je tako, da na račun pridnega delavca živi lenuh. Iz težav in krize pa se lahko iz vlečemo samo z dobrim delom, za to pa je treba delavca stimulirati.«

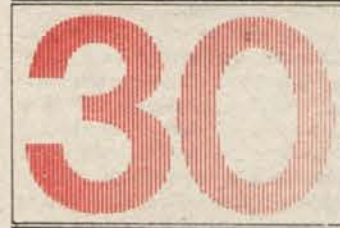
Drugi je opozoril, da delavci ne vejamajo več, ko jim govorijo, da se bodo stvari izboljšale, ko pa sami vidijo, da je vedno slabše. Predsednik občinske skupščine in direktor metliške kmetijske zadruge pa je opozoril, da mora sindikat na vsi moč prizadevati, da bodo za volitve res prišli na liste najboljši, najbolj poštenti, delovni in sposobni ljudje. »Naš samoupravni delegatski sistem tako hitro slabi in odmira, da se skoro ne bi smel več tako imenovati. Seje skupščinskih zborov so mrtve, molčeče, ljudi se je polastila apatija.« Kot direktor zadruge pa je poudaril, da je kmet v primerjavi z delavcem v združenem delu že ves čas v podrejenem položaju in da ni pravično, da pri nas delavski

V Dolenji vasi so odprli nov vrtec

Za dan republike

DOLENJA VAS — V Dolenji vasi pri Krškem so krajani v nedeljo je prišli do novega otroškega vrta, za katerega so uvedli samoprisevek in opravili veliko udarniškega dela. Vzgojno-varstvena ustanova iz Krškega, kamor spadata oba oddelka s po 24 otroki v Dolenji vasi, je največji zaloga pomoči za čez 18 milijonov dinarjev vredno naložbo dobila od občinske skupnosti otroškega varstva v Krškem. Predsednik skupščine KS Dolenja vas, Janez Volčanšek, se je zahvalil vsem za pomoč, vrtec pa je odprla Jožica Vogrinc, ki je bila kot predsednica Društva prijateljev mladine v Dolenji vasi ena od pobudnic za ustanovitev vrta in gonilna sila za uresničitev dolgoletne želje številnih krajanov.

ljubljanska banka
Temeljna dolenska banka
Novo mesto
1955-1985

V ZD Brežice začasno družbeno varstvo

Sklep občinske skupščine

BREŽICE — Občinska skupščina je na zadnji seji izglasovala sklep o začasni ukrepih družbenega varstva v tozdu Zdravstveni dom in imenovala začasni kolegijski organ. Predseduje mu dipl. sociolog Anton Zorko, direktor Zdravstvenega centra Brežice. Člani so: dr. Martin Toth, specialist ortodont, specialist socialne medicine in direktor inštituta za socialno medicino, socialno varstvo, organizacijo, družbeno-ekonomске odnose in informatiko v zdravstvu; dr. Mitja Mrgole, specialist internist in predsednik strokovnega sveta občinske zdravstvene skupnosti Ptuj; Jana Videnič, dipl. ekonomistka in tajnica občinske zdravstvene skupnosti, ter Zora Gabron, dipl. ekonomistka in vodja finančno računovodskega oddelka Zdravstvenega centra Brežice. Dolžnost kolegija je odpraviti motnje v samoupravnih odnosih, o uresničevanju ukrepov družbenega varstva pa poročati mesečno izvršnemu svetu in vsake tri mesece zboru združenega dela.

O DELU OK SZDL METLIKA

METLIKA — V ponedeljek, 9. decembra, bo programsko volilna seja OK SZDL Metlika, na kateri bodo največ pozornosti posvetili poročilu o delu OK SZDL in njenih organov v tem letu in programu dela za prihodnje leto. Izvolili bodo tudi novega predsednika in sekretarja občinske konference.

DR. FRAN ZWITTER — NAGRAJENEC AVNOJA

BEOGRAD — Eno od letošnjih nagrad Avnoja je prejel tudi naš dolenski rojak, znani zgodovinar akademik dr. Fran Zwitter, ki se je rodil v Beli cerkvi in pred dobrim mesecem praznoval osemdeset let življenja. (Daljši zapis ob jubileju je objavil tudi Dolenjski list.) Dr. Zwitter je nekaj časa delal kot srednješolski profesor in poučeval tudi v Kočevju. Že pred vojno pa je postal docent na ljubljanski univerzi. Med okupacijo je bil zaprt in interniran, nato je odšel v partizane in med drugim vodil partizanski Znanstveni inštitut na Rogu. Po osvoboditvi je bil nekaj časa izvedenec za vprašanja meja pri zunanjem ministristvu. Po letu 1948 je spet lahko deloval v Ljubljani in postal redni univerzitetni profesor za občo zgodovino novega veka. Kot zgodovinar je bil vselej človek sodobnosti, sociološko usmerjen historik, ob tem pa mojster strnjene pisanja.

POSKUSNO DELO — V novi proizvodni dvorani sodraškega Donita.

Delovna zmaga za dan republike

V sodraškem Donitu odprli novo proizvodno halo

RIBNICA — V ribniški občini so dan republike počastili s številnimi praznovanji in prireditvami. V vseh krajevnih skupnostih so organizirali slavnostne akademije, v osnovnih šolah pa so pripravili sprejeme prvotolčkov v pionirske vrste.

V sodraškem Donitu pa so slavili praznik z delovno zmago. V okviru praznovanja dneva republike so predal namenu novo proizvodno dvorano. Šeststo kvadratnih metrov velika hala je bila zgrajena v rekordnem času šestih mesecev. Polovico denarja so zbrali v kolektivu, polovico pa so prispevali ostali Donitovi tozdi. Torej bi lahko rekli, da je ta nova pridobitev ena izmed redkih, ki je bila zgrajena z lastnim denarjem. V novih prostorih se je že začela poskusna proizvodnja žičnih tkanin, mrežastih industrijskih filtrov in sestavnih delov za tozid Filter iz Medvod. Jasno je, da bo 190-članski kolektiv lahko v novih prostorih proizvodnjo še povečal.

V Ribnici pa so za dan republike predali ključke stanovanj 25 stanovančalcem, ki so se vselili v nov stanovanjski blok. Blok je zgradil kočevski Zidar.

M. G.

VSA PRIZNANJA V BOŠTANJ

SEVNICA — Predsednik občinske raziskovalne skupnosti inž. Jože Petermelj je na praznični dnevi republike v imenu raziskovalne skupnosti podelil priznanja za letošnje dosežke. Med šolarji sta priznanji prejela učerica osnovne šole iz Boštana, Aleš Pavlin in Benjamin Andrejina. Pavlin je izdelal maketo Grederja, Androjna pa Titovo rojstno hišo. Tudi za inovatorja leta je bil proglašen Boštanjčan, zasebni obrtnik Anton Kranjc. Vsi trije so prejeli knjižne nagrade.

NA POGOVORU V BETI — Po ogledu proizvodnje se je predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožen (drugi z desne) zadržal v daljšem pogovoru z vodilnimi delavci in pohvalil uspehe te največje belokranjske delovne organizacije. (Foto: A. Bartelj)

Proračun pobira naboje

Kako aktivirati družbo, saj ne gre le za partijska, ampak družbena vprašanja? To retorično vprašanje smo slišali tudi na zadnji seji medobčinskega sveta ZKS za Posavje, kjer so brž dodali, da je nujno oživiti delo koordinacijskih odborov za stabilizacijo. Na dlani je, da v Jugoslaviji v kratkem nismo sposobni bistveno obrniti gospodarskih gibanj sebi v prid. Velika večina ljudi ne pričakuje čudežev, radi pa bi, da bi se bremena stabilizacije res pravično porazdelila. Mar naj se »stabilizira« tisti, ki ne ve, kako preživeti do konca meseca sebe in družino? Pomemben korak naprej bi storili, da bi vsaj nekoliko zaježili inflacijo, saj bi bilo tridesetletno inflacijo že mnogo težje brzdati. Krnitev samouprave se slej ko prej odrazi tudi v slabših gospodarskih dosežkih, kljub začasnemu uspehu »trde roke«, katero nekateri obupanci že polglasno kličejo na pomoč. Predolgo se že neuspešno pehamo za ozdravitvijo gospodarstva, zato tudi taki pozivi, da bi postisnili samoupravo v kot, v boj pa poslali državo, katere uradniki že zdaj niso nič kaj priljubljeni pri gospodarstvenikih. Administriranja je že tako preveč in jemlje voljo ljudem, da bi le skušali bolj zavzeto spreminjati razmere. Tudi zvezni proračun je narayan na tako visoko inflacijo, da nam je pobral precej nabojev za stabilizacijo. Zlasti še komunistom!

PAVEL PERC

Ob koncu tedna bo spremenljivo in še sorazmerno toplo vreme z manjšimi padavinami.

bi morali na nekaterih delovnih mestih zahtevati kot delovni pogoj.
A. BARTEJ

TRGATEV V SNEGU — Tik pred dnem republike so v vinogradih metliške kmetijske zadruge na Vinomeru trgali. S trt so pobrali še zadnji del lanskega rizlinga — vsega je bilo okoli 1.400 kg — iz česar so sprešali nekaj manj kot 700 litrov mošta, ki sedaj fermentira. Pri obeh metliških poznih trgatah — tisto, ki so jo opravili pred mesecem dni, in zadnjo — so glede na določbe zakona o vinu zadostili zahtevam za pridelavo vina z označbo »jagodni izbor«, kar je več kot pozna trgatve, kajti zadnje grozdje so potrgali čela dva meseca po polni zrelosti in ga je napadla tako imenovana plemenita plesen. Od obeh poznih trgatve pričakujejo v Vinski kleti boljšo kakovost kot od pozne trgatve znanega letnika 83. Od te zadnje trgatve bo nekaj manj kot 1.000 butelj vina jagodnega izbora, vsega skupaj pa bodo od letošnje pozne trgatve proizvedli okoli 8.000 butelj. Sladokusci bodo spet prišli na svoj račun. (Foto: Bartelj)

Poglobljena ocena, kdo dobro gospodari

Novo mesto s podelitvijo priznanj

NOVO MESTO — Z devetletno zamudno bodo v SDK začeli uresničevati določila Zakona o združenem delu, ki zahteva oceno zaključnih in periodičnih obračunov. Letos bo v Sloveniji tako oceno zajetih okrog 100 delovnih organizacij.

Ocena zaključnih in periodičnih obračunov ne pomeni le kontrolo zakonitosti in nepravilnosti bilančnih podatkov, ampak terja veliko bolj poglobljen pretes podatkov o ustvarjanju, razporejanju in uporabi družbenih sredstev. Predvsem bi morala ocena dati jasen odgovor o realnosti izkaza finančnih podatkov in ali uporabnik družbenih sredstev pri poslovnih odločitvah ravna kot dober gospodar. To pa pomeni tudi preverjanje virov premoženja, zlasti zalog, terjatev in obveznosti.

To oceno je določil kot obvezo novi zakon o službi družbenega knjigovodstva, ki pa prinaša še druge pomembne spremembe za združeno delo. Bistveno je namreč razširjen krog uporabnikov družbenih sredstev, za katere mora SDK opraviti ekonomsko-financično analizo. Po novem bo morala SDK opraviti revizijo tudi pri organizacijah, bankah in uporabnikih družbenih sredstev, ki uporabljajo zunanje kredite, pri gospodarskih enotah v tujini ali pri tistih, za katere zahteva revizijo družbenopolitična skupnost. To pa pomeni razširitev kroga uporabnikov od 50 na blizu 900.

Na podlagi ekonomske-financične revizije zaključnega računa izda SDK poročilo, v katerem se zaključni račun izkazuje na način, ki je veljavni v mednarodnem merilu. Da bi nove naloge v SDK lahko uspešno opravljali, so za inšpektorje organizirali posebne seminarje.

R. B.

KRVODAJALSKE AKCIJE

Tudi v decembru bo v mnogih slovenskih krajih organizirana krvodajalska akcija. Danes, 5. decembra, in jutri, 6. decembra, bo krvodajalska akcija v Brezicah, 10. decembra v Krškem, 11. decembra na Senovem ter 12. in 13. decembra v Kočevju. Organizatorji upajo na čim večjo udeležbo v tej humani akciji, saj darovane krvi ni nikoli preveč.

DRUŠTVO KADROVSKIH DELAVCEV

BELA KRAJINA — Že pred časom so v Beli krajini skušali ustanoviti društvo kadrovskih delavcev, a je zamisel padla v vodo. Tokrat je nekaj najbolj zagnanih poskušalo znova in vse kaže, da bodo imeli več sreče. Pravila za delovanje društva in osnutek programa dela so namreč že pripravljena, računajo pa, da bo ustanovna skupščina še ta mesec. Pričakujejo, da se bo v začetku vključilo v društvo nekaj deset kadrovskih delavcev iz vse Bele krajine.

Vzgoja k varčnemu življenju

Slovesnost v Ljubljanski banki Novo mesto s podelitvijo priznanj

NOVO MESTO — Ob desetletnici organiziranega mladinskega varčevanja in enaki obletnici medšolskih tekmovanj za najboljšo likovno in literarno delo so v LB-Temeljni dolenski banki Novo mesto 26. novembra mladim avtorjem slovesno izročili priznanja. Njihove razredne skupnosti so prejelo po 3.000 din denarne nagrade. Izžrebali so tudi 30 nagrad za najstarejše varčevalce banke.

O pomenu mladinskega varčevanja za vzgojo mladih in doseženih uspehih na tem področju je nagra-

encem in njihovim mentorjem ter gostom najprej govorila Branka Car, direktorica centra za posle z

ODKRILI DORPSNI KIP KATJE — Praznovanje so gostje in učenci osnovne šole Katje Rupene sklenili pred šolo, kjer je predsednik OK SZMS Jože Derganc odkril doprnski kip Katje, delo kiparja Stojana Batiča. Postavitve so omogočili Katjini sorodniki in šola. Slovesnost so z nekaj pesmimi popestrili pevci Dolenskega okteta. (Foto: J. Pavlin)

Dva kipa Katji Rupeni

Prvega je prejel fotokrožek, drugega pa so postavili v spomin na Katjo, po kateri se šola imenuje

NOVO MESTO — Učenci in učitelji osnovne šole Katja Rupena so imeli 27. novembra dvojni praznik. Prvega so namenili praznovanju dneva republike in sprejemu cicibanov med pionirje, drugega pa akademiji in odkritju doprnskega kipa njihovih vzornici in revolucionarki Katji Rupeni. Slovesnosti sta se udeležili tudi Katjini sestri Mara in Ana, borci in predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine, predstavniki krajevne skupnosti in drugi.

Kot je v slavnostnem govoru poudaril Franc Nahtigal, ravnatelj šole, je bila Katja vzor njihovim šolam že od leta 1961, ko so se odločili, da njihov pionirski odred in šola prevzmeta njeno ime. Akademija, ki so jo ob tej priložnosti v Domu JLA pripravili učenci šole, je bila tudi priložnost za podeljevanje priznanj. Prvo so prejeli pionirji te šole za izredno sodelovanje s prebivalci krajevne skupnosti Mestne njive. Izročil ga je predstavnik KK SZDL Jože Pečnik. Priznanja najzaslužnejšim mentorjem je podelil predsednik OZPM Jože Jazbec. Naj-slovesnejši pa je bil zaključek, ko je Franci Keržan, predsednik sveta Zveze pionirjev Slovenije, podelil najvišje pionirsko priznanje, kip kurirja Jovice, fotokrožku osnovne šole Katja Rupena. Ob podelitvi je še posebej pohvalil vzorno mentorstvo Jelene Pelko,

ki že skoraj 20 let vzgaja in uri pionirje v fotografiranju. Predvsem zadnja leta so pripravili vrsto razstav o delu in življenju v šoli in izven nje. Za svoje izdelke so prejeli vrsto odličij, med katerimi so se šestokrat bleščala tudi tista najsvetlejša.

J. P.

«DARILO» UČENCEM IN UČITELJEM — Na predvečer Dneva republike so s krajsko slovesnostjo v Krškem uradno odprli povsem obnovljen Dom učencev «Milke Kerin». Kot je povedal direktor Srednje šole kovinarske in elektrotehnične usmeritve Lojze Stih je dom zgrajen po sodobnih normativih, 60 ležišč pa naj bi zadoščalo za potrebe učencev iz oddaljenih krajev Posavja, Kozjanskega in Dolenskega. Prenova doma z opremo vred je veljala 41,7 milijona din (33,2 milijona je prispevala republiška skupnost, ostalo pa krška občina), za preureditev nekdanjih soban v 10 učilnic in manjšo telovadnico pa sta združeno delo občine Krško in srednja šola primaknila še 18 milijonov dinarjev. Tako so lahko za 650 učencev uvedli enozimski pouk. (Na sliki: s slovesnosti ob otvoritvi doma). Foto: P. Perc

R. B.

Senovo: vdori blata in vode prekrizali rudarjem načrte

Izkušnost preprečila hujše posledice — Pogovor s tehničnim direktorjem inž. Budimirom Iličem

SENOVO — Tehnični direktor senovskega rudnika rjavega premoga inž. Budimir Ilič je študiral rudarstvo v Ljubljani, na Senovem pa je že 11. leto. Po vdorih blata in vode konec avgusta in v prvi polovici septembra ima inž. Ilič še več dela kot običajno, saj je treba posledice naravne nesreče čimprej odpraviti. Zastavili smo mu nekaj vprašanj:

● Je senovski rudnik posebno ogrožen, kar zadeva podobne ujme?

«Montangeološke razmere v slovenskih rudnikih rjavega premoga so razmeroma težke in povezane tudi z večjo ali manjšo nevarnostjo vdorov, bodisi blata, bodisi vode. Tudi v rudniku Senovo obstaja taka nevarnost nenadnih vdorov, zato smo že konec leta 1983 naročili pri rudarski fakulteti izdelavo študije »Preprečevanje vdora vode in mulja v rudniku Senovo,« katere nosilec je prof. Hraštnik. Študija je razdeljena v dva dela. Prvi del je že izdelan in

obdeluje ukrepe za preprečevanje vdorov na podlagi hidroloških in drugih raziskav v rudniku Senovo, drugi del pa bo zajel ukrepe za preprečevanje na podlagi znanih izkušenj v slovenskih premogovnikih.

● Nesreče, ki so se zgrnile nad senovski rudnik v slabem mesecu dni, so ustvarile dodatne težave, kot da ne bi imeli že tako dovolj preglavice.

«Res je, proizvodnja je praktično na štirih odkopih, medtem ko sta dva v redni likvidaciji. V jami nam stalno primankuje okoli 23 delavcev. Velika je fluktuacija, otepamo pa se tudi z velikim številom bolniških. Letos smo izgubili izkušene rudarje. V teh mesecih je bilo izjemno veliko tako imenovanih neproduktivnih šiftoov zaradi sanacije vdorov vode in blata. Predpisani ukrepi za varno delo terjajo daljši čas priprave, prav tako pa ne smemo zanemariti psihološkega učinka, ki ga imajo ti pojavi na delavce.»

● Na odkopih številka 24 in 91 so se vdori blata ponovili. Čemu pripisujete »zasluge«, da nesreče niso terjale življenj niti poškodb?

«Skupno količino blata pri štirih vdorih smo ocenili na okoli 150 kubikov. Kot je ugotovil in ocenil tudi rudarski inšpektor, način odkopavanja z vsemi uporabljenimi ukrepi za varno delo ne zagotavlja varnega dela oziroma kontinuitete proizvodnje v smislu določil pravilnika o tehničnih normativih in o varnosti pri rudarskih podzemnih delih. Izkušnost rudarjev, ki so ocenili nevarnost in se pravočasno umaknili, je preprečila hujše posledice.»

P. PERC

Budimir Ilič: »Pripravljamo že tehnično dokumentacijo in naložbo za odpiranje od kote 52 do 10. Do leta 2.000 bo dovolj premoga ob sedanjih proizvodnji 120.000 ton na leto.«

MILAN PREDAN

NAŠA ANKETA

Korist odtehta strošek

V mesecih, ki so pretekli od prve resne javne pobude za podaljšanje porodniškega dopusta pri nas na eno leto, je bilo mogoče slišati vse mogoče komentarje in predloge. Kar težko je razumeti, da je prav ta predlog potreboval toliko utemeljevanja. Saj danes res niso časi, ko bi se za nekaj novega smeli odločiti bliskovito, brez temeljitega tehtanja, posebno še, če to novo zahteva dodatne denarje. A ko bi le povsod tako tehtali! To pot vsaj vsi vemo, za kaj, za kakšno naložbo gre. Gre za naše otroke, ki se jih že nekaj let rodi vsako leto manj, predvsem za otroke in njihovo dobro. Saj bodo lahko kar 4 mesece dlje ob materi (ali očetu), kar je pri tako majhnem bitju veliko. Tistih 0,34 odstotka prispevka več res ne bi smelo biti prepreka za stvar, katere vsestranskih prednosti res ni potrebno posebej naštevati.

ANTONIJA KLASNIČ, vodja vrta na Čardaku v Črnomlju: »Iz poklicnih izkušenj vem, da je enoletni porodniški dopust pri nas nujno potreben. V oddelku, kjer so otroci do dveh let, imamo od 15 do 16 vpisanih malčkov, v varstvu pa jih je vsak dan le po 9, ostali so bolni. To je dokaz več, kako pomembno je za tako majhne otroke varstvo in nega matere. Žalostno je, da so večkrat omenjali denar, ko so razmišljali o podaljšanju porodniški. Koliko pa ga izgubimo, ker mater ni na delo zaradi boleznih otrok? Najhujše je, da so pri tem tuhanjur odraslih najbolj prikrajšani otroci.«

ZORICA MALKOVIČ, vodja finančno-računovodskega sektorja v brežiški Tovarni pohišta: »Enoletni porodniški dopust bi materam veliko pomenil. Tako rešitev bodo z zadovoljstvom sprejeli tudi v delovnih kolektivih. Zmanjšali se bodo izostanki ženske zaradi nege bolnih otrok, saj vsi vemo, da jih je v prvem letu največ. Varstvo je organizirano v skupinah, kjer se bolezen hitro prenaša. Po mojem bi morali podaljšati porodniški dopust uveljaviti že s 1. januarjem 1986.«

NATAŠA PETROV, upravnica Študijske knjižnice v Novem mestu: »O novi porodniški mislim vse najboljšo. V letih stabilizacije bo to zagotovilo eden pozitivnih korakov, naložba, ki se bo zelo obrestovala. Pomisleki glede financiranja so nepotrebni, saj bo imel koristi prav vsak. Otrok res nima možnosti dvigniti delegatsko roko, zato jo zanj dvignimo mi! Naredimo vendar nekaj za njihovo srečo. Tudi sama sem mati in vem, da so bili dnevi z otrokom na porodniški najlepši.«

JOŽICA PERMOSER, trgovka iz Metlike: »Po moje bi bilo prav, da bi porodniško podaljšali na eno leto, da bi bila tako mati in otrok dalj časa skupaj. Sedaj morajo otroci tako majhni v varstvo, kar ni dobro in zdravo, poleg tega je danes varstvo zelo drago. Nasploh mislim, da bi se mlade družine raje odločale za več otrok, če bi to družba bolj spodbujala. Enoletna porodniška bi bila ena takih spodbud, čeprav je danes vsak otrok velik strošek.«

PAVLA HROVAT, ekonomski tehnik v mirenski Dani: »Tudi sama sem se kot delegatka v republiški skupščini socialnega in otroškega varstva zavzemala za to, da podaljšamo porodniški dopust na eno leto. Prvo leto je namreč za otroke najpomembnejše. Takrat je veliko cepljenj in pregledov in matere večkrat vzamejo dopust ali bolniško, torej tako ali tako niso vključene v proizvodni proces. Čeprav bo daljši porodniški dopust zahteval več sredstev, sem zanj.«

DANILO ŠKULJ, vodja kadrovske službe v GG Kočevje: »Mislim, da bi sedaj težko našli koga, ki bi bil proti daljšemu porodniškemu dopustu. Za vzgojo otrok je prvo leto življenja najbolj pomembno, zato je prav, da se mati vsa posveti otroku v tej dobi. Povečani stroški so ob koristih povsem zanemarljivi. Podaljšan porodniški dopust bi lahko prispeval tudi v povečani nataliteti, ki je na Slovenskem zelo nizka.«

JANKO DEBELJAK, kmetijski posezealec v KZ Ribnica: »Ker gre moja žena prav sedaj na porodniški dopust, se seveda tudi jaz zavzemam za to, da ga podaljšamo. Poleg tega bo tak dopust koristen tudi za narod, saj utegne ugodno vplivati na nataliteto. Če hočemo, da bo do konca tisočletja dva milijona Slovencev, bi se morala v vsaki družini roditi več kot dva otroke. Denar ne bi smel biti vprašanje. Koristi odtehtajo strošek.«

MARJANA NUNČIČ, delavka iz Krškega: »Pozdravljam pobudo, da bi v Sloveniji podaljšali porodniški dopust. Kolikor vem, imajo v nekaterih republikah že daljšo porodniško. Čudno, da pri nas ne bi našli denarja, ko je znano, da nataliteta v Sloveniji upada, gotovo tudi zaradi razmeroma kratke porodniške. Nadomestilo naj bo stoo odstotno. Za otrokov razvoj bi bil tak ukrep nujno potreben. Tudi zato je več delinkvence, ker so otroci prezgodaj, v rosnih mladosti, prepuščeni družbenemu ali zasebnemu varstvu. Vsaka stvar pusti posledice...«

FRANCI KOS, sekretar Doma počitka na Impoljci: »Brezpogojno podpiram podaljšanje porodniškega dopusta. Kot nekdanji šolnik bi seveda dal na prvo mesto vzgojni vidik, daljši čas tesnejšega stika dojenčka v najnežnejšem obdobju z materjo. Tako ureditev bi bila primernejša tudi z vidika mojega dela. Za določen čas na mesto porodnice je lažje človeka zaposliti za eno leto kot pa nekaj mesecev.«

V vodi resnica

Mariborčani pijejo vodo, »sladkano« z ostanki strupenih snovi

MARIBOR — Pred časom sem imel na obisku znanca iz Francije. Človeku, celo za njihove razmere precej premoženju, se je zdelo največje razkošje, da je lahko navadno vodo pil kar — iz pipe. Doma v Valenciennesu, je dejal, jo kupujemo v steklenicah v trgovini, ker je tista iz omrežja preveč umazana. In ker ni bilo ravno veliko tega, s čimer sem se pred njim lahko pohvalil, da je pri nas boljše kot pri njih, sem se pač razgovoril o čudoviti bistri, hladni, žuboreči vodi s Pohorja, ki priteka naravnost v naša mariborska stanovanja. Bil sem tako prepričan, da sem celo sebi verjel.

Ta čas sem namreč zadovoljen, da v severni Franciji bolj malo vedo, kaj je novega v Mariboru. Potem bi ta namreč zvedel, da je oskrba s pitno vodo s Pohorja šele v elaboratih (natančneje, v predalih), da del mesta, v katerem je bil v gosteh in kjer se je navduševal nad

vodo iz pipe, dobiva to opojno pijačo iz vodnjakov z ravnine pred mestom — in da je ta voda po pred dnevi objavljenih izsledkih strokovnjakov vse prej kot čudovito bistra. Točneje: da je v njej tudi do 50-krat več pesticidov od količine, ki jo dovoljujejo domači in mednarodni predpisi.

Žalostno (da ne rečemo sramotno) je le, da takšno vodo Mariborčani, ki živijo na Teznu in Taboru, pijemo že nekaj časa, le da tega do pred dnevi nismo vedeli. Kar preveč cinične se namreč zdaj zdijo izjave nekaterih strokovnjakov, da svojim družinam te vode že nekaj časa ne dovolijo piti!

Grešnega kozla za onesnaženo vodo so inšpektorji našli — obrat Dinos na obrobju mesta, ki se ukvarja z zbiranjem ostankov različne embalaže. Dejstvo, da so dinosovci neodgovorno »skladiščili« sode, v katerih so bili še ostanki strupenih snovi, je nesporno, kot je nesporno tudi, da Dinos zagotovo ni mogel sam v tolikšni meri zastopiti vode. Tako zdaj inšpektorji pospešeno iščejo še druge krivice.

Morebiti jih bodo celo našli. Toda nič ne kaže, da zdravju škodljive vode velik del Mariborčanov ne bo pil še naprej, saj bi po zatrjevanju odgovornih zaprtje okuženih vodnjakov pomenilo razpad mestnega vodovodnega omrežja. Logika je pač takšna: če smo jo pili doslej, pa zaategadelj še nihče ni zbolel (vsaj uradno, z vsemi potrebnimi potrdili in pečati dokazano še ne), jo dajmo še naprej. Poglavitno je, da je vzrok onesnaženja odkrit in da je voda pod stalnim nadzorstvom. Pa na zdravje!

MILAN PREDAN

kmetijstvo

PROSLAVA V AGROSTROJU

Ob dnevu republike je bila proslava ob peti obletnici obstoja Agrostroja, edinega obrata v našem kraju. Predsednik sindikata je pripovedoval o obratu v teh petih letih. Govoril je še predsednik KS Jože Frelj. Podelili so priznanja. Dobil je tudi naša šola. Potem so učenci naše šole zaigrali prizorček iz partizanskega življenja, igralce Dare Valič pa je predstavljal simpatično zgodbo Domača naloga.

TADEJA KISOVEC
OŠ dr. P. Lunačka
Sentrupert

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — Na prvi praznični ponedeljek je bila priložnostna ponudba na mestni tržnici spet izredno slaba. Malo kmetič je imelo naprodaj predvsem južno zelenjavo, jajca po 35 din, fižol v zrnu po 450 din kilogram ter siričke in smetano v kozarčkih po 380 din. Kot običajno pa so bile dobro založene stalne stojnice. Prodajalci konfekcije, pletenin in torbarji so imeli tokrat dobro ponudbo in tudi nekaj več strank. Posebnost na tržnici pa sta bili stojnici s figuricami parkeljnov in Miklavžev in stojnica s prodajo lepilnih krem na osnovi medu.

- Pijateljstvo, sklenjeno ob kozarko, je največkrat stekleno (krhko).
- Čeprav si med pijanci trezen, te bodo imeli ljudje za pijanca.

Sejmišča

NOVO MESTO — Po enomesečni prekinitvi je bil pretekli ponedeljek spet sejem na novomeškem sejmišču. Naprodaj je bilo 150 pujskov, starih 7 do 10 tednov, in 334 pujskov, starih 10 do 12 tednov. Lastnika je zamenjalo skupaj 405 živali. Za mlajše je bilo treba odšteti 13.000 do 15.000 din, za starejše 15.000 do 20.000 din, kar je kar okrog 80 odst. več kot pred mesecem. Kmetje so prodajali tudi 19 glav govejv živine. Prodali so jih 13. Kilogram žive teže vola je stal 310 do 350 din, krave pa 250 do 300 din.

Kmetijski nasveti

Aluminijski rastlinjak

Možnih je več odgovorov na vprašanje, kako priti pozimi do zelenjave. Najprej so tu stari, preizkušeni načini shranjevanja v kletih, zasipnicah in jamah. Klet se od kleti lahko zelo razlikuje. Za svežo zelenjavo je primerna 4 do 5 stopinj toplote in vlažna, vendar brez talne vode. V nji bo zelenjava kar dolgo zdržala, taka klet ni primerna le za shranjevanje čebulnic.

Za večje količine zelenjave so primerne tudi zasipnice in jame. Pri njih je odločilno pravilno prekrivanje in seveda izbira lege. Pred večjim mrazom varuje prekrivanje s slamo, folijo in zemljo, folija preprečuje dostop vodi, ki je tudi sicer zasipnici in jami lahko zelo nadležna. Nujen je odtok, pa tudi zračenje, saj se v zemljo uskladiščena zelenjava ob previsokih temperaturah nad 10 stopinj lahko vname in zgine.

Zelenjavo pa je mogoče pozimi tudi pridelati, resda s precej večjimi stroški. Seveda ne v plastinjakih ali s polivinilom prekritih tunelih, kot morda kak zanesenjak sprva misli, potem pa se prepriča, da brez dovajanja dodatne toplote ni nič. Folija lahko zavaruje zelenjavo pred prvim snegom, pa tudi spomladi omogoči zgodnejši pridelek, to pa je tudi vse. Pozimi je mogoče pridelati zelenjavo le v ogrevanih rastlinjakih.

Prav tu pa se obeta novost. Podjetje Impol iz Slovenske Bistrice bo v prihodnjem letu začelo serijsko izdelovati aluminijske rastlinjake, primerne tudi za vrtničarje. Prototip se je že dobro obnesel. Impolov rastlinjak je sestavljen iz aluminijskih okvirov, dvopak ali enopak, zastekljen ali pa obložen s polivinilom. Dolg je 204 cm, širok pa 269 cm, na voljo pa bodo tudi daljši. Z nekaj spretnosti ga bo naročnik lahko sam montiral in celo zasteklil. Njegova odlika je tudi majhna teža in enostavno vzdrževanje. Rja, ki je bila doslej tako nevaren sovražnik kovinskim ogrodjem steklenikov, aluminiju pač ni kos.

Rastlinjak je mogoče ogrevati na več načinov, odvisno od možnosti in cene energije. Najcenejši so naravni viri toplote, termalna voda, kjer je na voljo, sicer pa je treba vzeti v roke svinčnik in preračunati, kaj se izplača.

Inž. M. L.

Kmet ne sme prijeti za svinčnik

Če bi to storil, bi hitro izračunal, da dela z izgubo — Prihodnje leto v Dragatušu obnova združnega doma in prodajalne kmetijske zadruge

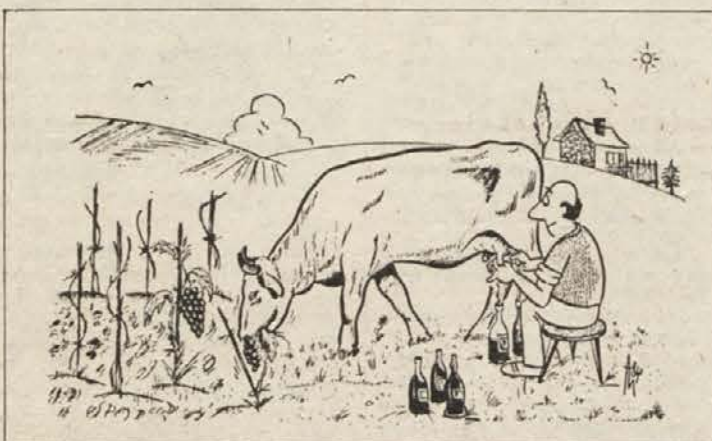
DRAGATUŠ — Dragatušci si ne morejo kaj, da ne bi ob vsaki priložnosti potožili o svoji trgovini, propadajočem združnem domu in težavah v kmetijstvu. Na nedavnem sestanku s predstavniki kmetijske zadruge iz Črnomlja so dobili odgovore na vprašanja in zahteve iz prve roke, upajo pa, da obljube niso bile le tolažba, ampak se bodo tudi uresničile.

Krajani so očitali kmetijski zadruzi, da je edina delovna organizacija v krajevni skupnosti, a od nje nimajo veliko. Zadrugi dom propada in mnogi dvomijo, da bo do pomladi vzdržal cel. Tudi problemi s trgovino kmetijske zadruge niso trenutni, ampak so stari že 20 let. Pred poldrugim desetletjem so Dragatušci sicer predlagali novega investitorja za trgovino, a pozneje pristali na obljube kmetijske zadruge, da bo prodajalno posodobila, obljube pa so ostale neizpolnjene. Moti jih predvsem to, da je imela

trgovina v Dragatušu sicer velik dohodek, ki pa je odtelk drugam. Direktor zadruge Danilo Rus je pojasnil, da imajo velike težave s trgovino, a so kljub temu obnovili veliko prodajalno v občini. Priznal pa je, da so Dragatuš zapostavljali, zato mu bodo prihodnje leto dali prednost: obnovili bodo stavbo zadruge in posodobili prodajalno.

SADNE SADIKE NAPRODAJ

SEVNICA — Pri tukajšnjem kmetijskem kombinatu so zaradi zgodnje zime menili, da bodo sadne sadike prodajali šele spomladi. Zadržali so jih zaradi izkop sadike. Pri kooperaciji jih prodajajo vsak delavnik od 12. do 16. ure in vsako sejemsko soboto do 12. ure. Na voljo imajo vse sadne vrste: od jablan, breskev, marelic, sliv, češenj, orehov do debeloplodnih lešnikov.

Sevniško cincanje o pomoči

Če se že občina sklicuje na solidarnost na drugih področjih, bi morala biti dosledna tudi pri kmetijstvu

SEVNICA — Pri kooperaciji tukajšnjega kmetijskega kombinata so v izvršnem svetu pred obravnavo o povzvišanju prispevne stopnje za pospeševanje kmetijstva ponovno prešteli vse kilograme žive teže, litre mleka in ostalih tržnih presežkov.

Letos bodo v sevniški občini odkupili že 4,1 milijona litrov mleka (leta 1974 le 1,8 milijona) živa teža prirejenega govejega mesa se je v pičlih petih letih od 440 ton povzpela na 700 ton, celo v prašičevski so od 22 ton iz leta 1981 prišli na 180 ton, vse v kooperacijski reži. Za tako hribovito občino pa je pravi podvig skok v usmerjeni pridelavi pšenice: od zanemarljivega tovornjaka pšenice leta 1981 so letos prišli že na 230 ton. Učinke dajejo usmerjena vlaganja v nove hleve in stroje, kjer je novih 3.600 stojišč, dve tretjini starih pa je prenovljenih, samo silosov je bilo zgrajenih 200, ustanovljenih pa je bilo tudi 100 strojnih skupnosti.

Komaj 4 odst. zemlje v družbeni lasti je domala zanemarljivih, uspehi v razvejeni kooperacijski protizvodnji pa so zato tembolj razveseljivi. Posebej spodbudno je, da kljub nenehnim krizam v sevniški občini stavež živinske črede ni nazadoval, celo povečeval se je.

»Neprijetno je hvaliti svojo službo. Nedvomno pa je bilo opravljeno veliko strokovnega in organizacijskega dela. Svojo vlogo so odigrale tudi intervencije za proizvodnjo hrane, svoj pomen so dobivale tudi kompenzacije,« navaja nova direktorica kooperacije inž. Jožica Mlakarjeva.

Tu pa smo tudi pri jedru problema, ki ga kaže še razčiščevati, zakaj kot je pokazala ena razprava na sevniškem izvršnem svetu, nekaterim ni prav, da se v kmetijstvu od besed vendarle prihaja k dejanjem. Predvsem belokranjske občine so sprejemale tudi po šestkrat višje stopnje za pospeševanje kmetijstva (sevniška naj bi se zvišala po novem od 0,35 na 1 odst.), ker se denar po republiških premijah in kompenzacijah za proizvodnjo hrane vrača. V sevniški občini tožijo ravno zavoljo pomanjkljive solidarnosti na drugih področjih, npr. v zdravstvu, in bi bilo prav, da poznajo solidarnost tudi v kmetijstvu. Ob večji domači spodbudi lahko konec koncev občina pridobi še več iz republiških pospeševalnih virov.

A. ŽELEZNIK

Prebivalci tega izrazito kmetijskega območja niso mogli mimo negotovosti v kmetijstvu. »Danes dobimo takšna, jutri drugačna navodila, žalostna resnica pa je, da se v kmetijstvu ne moremo tako hitro preusmeriti kot v kaksni

● Niko Požek, vodja TZO, je kmete potolažil, da je težko, a ne tako, da ne bi orali njiv, da jih ne bi gnojili, saj na pogojenih zemljiščih dobijo večji pridelek. Res je, da kmet rešuje družbeni standard, a mu bomo morali dati tisto, kar zasluži, če hočemo, da bo še delal. Kaj slaba spodbuda pa so bile za kmete Požekove besede, da kmet ne sme prijeti v roke svinčnika, kajti če bi to storil, bi ugotovil, da je v izgubi. Kmetijska zadruga pa mora po njegovem mnenju prijeti za svinčnik, zato da vidi, kaj se ji splača in kaj ne.

manjši industriji in tudi ne tako hitro prilagoditi, kot se lahko prilagodi politik z besedami,« je bilo slišati iz kmečkih ust. Eden od čistih kmetov pa je lepo ponazoril, kam pelje mačehovski odnos do kmetijstva.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Dobersek

Strokovnjakova razlaga pravega odnosa do vina

Inž. Zvonimir Simič, znani ocenjevalec vina (prej direktor Vinske kleti Dobrovo v Goriških brdih), v letošnji 11. številki revije Sodobno kmetijstvo piše o vinu kot dober poznavalec. Ker revije večina bralec Dolenjskega lista ne bere, sodimo, da je prav, če lepe misli inž. Simiča posredujemo tudi našim bralcem. Tako piše:

Praden vino postavimo na mizo, gre skozi celo verigo procesov. V vinogradništvu, to je pridelavo, in v kletarstvu, to je predelavo in nego vina, smo vložili mnogo truda in sredstev. Pri tem smo pa bolj malo storili za osvajanje trga in pravilno strežbo vina. Pravilna strežba vina, za kar si mora prizadevati gostinstvo, in uveljavljanje kulturnega uživanja vina kažeta na pravičen odnos do vina. Nepravilna postrežba in nekultivirano uživanje vina zmanjšujeta dosežke vinogradnikov in kletarjev v procesu pridelovanja in prometa z vinom.

Vino je edinstvena in povsem naravna pijača, ki jo človek posebno spoštuje. V vseh časih je bila priznana kot zvesta človekova prijateljica. Grški misleci: Sokrat, Homer, Hipokrat ter selernitanska šola, v novejši dobi pa Pasteur in drugi najvidnejši predstavniki stare in sodobne medicine, so cenili vino kot izrazito sredstvo, ki krepi organizem in človekovo duševnost.

Zgodovina nas uči, da je imelo vino od vsega začetka velik pomen za človeka, pa tudi za zgodovino na splošno. To dokazuje, da vino ni samo pijača, ki človeka odžaja in ob kateri človek zaradi prijetnega okusa in vonja uživa, ampak pozitivno vpliva na njegove telesne in duševne sposobnosti in preko tega na njegov kulturni razvoj. Zgodovina je velik učitelj, kar zadeva poslanstvo vina in za objektivno ovrednotenje te ple-

menite pijače. Na ta način nam daje pravico in nalaga dolžnost, da vinu zagotovimo tisto mesto, ki si ga zasluži.

Vinska zgodovina se prav nič ne razlikuje od zgodovine človeštva. Prva alkoholna pijača na svetu je nedvomno bilo neke vrste vino, ki je večkrat (kot je dobro znano) spremenilo tok zgodovine. Pasteur je leta 1866 povedal o vinu tole: »Vino je najbolj zdrava in higienska pijača.«

Vino se rodi iz sonca in zemlje s pomočjo človeškega truda. Tu pride do izraza tesna povezava med naravo, znanjem in pridnimi rokami človeka kot pridelovalca te žlahtne pijače. Trud skupnega dela narave in človeka, to je vino, pa ne nastane v trenutku in na preprost način. Potrebno je veliko sodelovanja, znanja in celo umetnosti, mnogo časa, dela, potrpljenja in veliko pozornosti, preden pridobimo čudovito pijačo.

Vino je pijača, ki se ne da primerjati z nobeno drugo naravno, še manj pa z umetno pijačo. Zakaj lahko vino obravnava čisto drugače kot ostale alkoholne pijače? Bistvena razlika je v tem, ker je vino edina plemenita alkoholna pijača, čista in celovita biološka tekočina, izdelana v čudovitih laboratorijih narave. Pri tem je pomembno, da vino vsebuje alkohol v primerni razredčenosti, kar blagodejno vpliva na človeški organizem.

Naravne lepote so vedno boljše in zanimivejše od umetnih, čeprav so tudi te lahko lepe. Tak primer je tudi vino, obogateno z vsem najdragocnejšim, kar more dati narava. Ostati mora nespremenjeno, pristno, sveže, nežno, barvito, skratka čudovito. Vse te lastnosti grozjda spremenimo v vino in jih tako ohranimo nespremenjene čim dalje.

Vino je pridelek, ki ga človeku daje narava, je »eliksir življenja«, prava umetnina brez konkurence. Zato ga moramo uživati kulturno.

(Prihodnjič dalje)

Zakaj gorijo hlevi in ubija tok

Navodila strokovne službe o pravilni napeljavi električnega toka

NOVO MESTO — V zadnjem času večkrat zasledimo novice (DL, 28. nov.) da je elektrika ubila štiri, pet ali več glav živine, da je izbruhnil požar v stanovanjski hiši ali gospodarskem poslopiju in ga upepelil. Kot vzrok se navaja nepravilna izvedba ali pa uporaba električnih naprav in napeljav. Obnovi električnega omrežja na podeželju, vse večji uporabi gospodarskih in kmetijskih strojev, ki jih poganja električna energija pri nas, ne sledi obnova električnih napeljav v stanovanjskih hišah in gospodarskih poslopijih niti osveščnost ljudi, zato ko prihajajo na kraj nesreče, požara, največkrat ugotovimo:

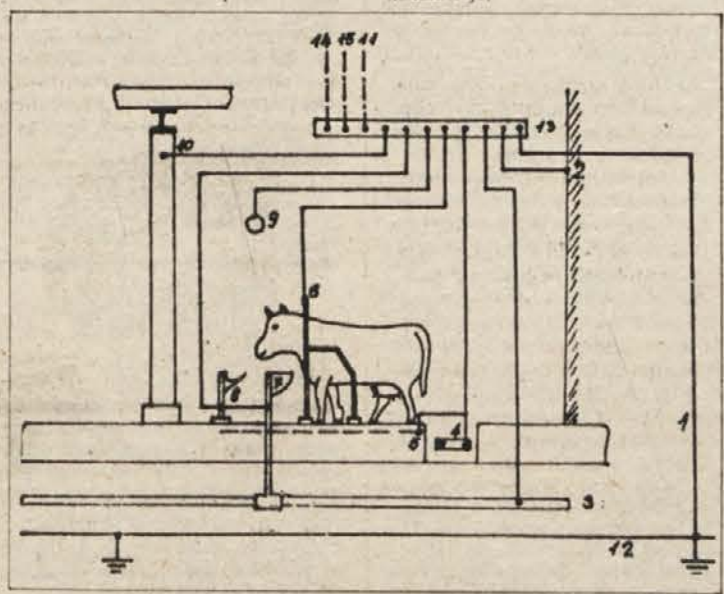
1. da je električna napeljava dotrajana (izolacija razpokana, se drobi)?
2. da ni pravilno izvedena (nepravilni preseki električnih kablov, ki so napajali večje število porabnikov, oz. uporabnika s preveliko močjo, ni bil uporabljen ustrezen zaščitni ukrep pred previsoko napetostjo dotika, nepravilna vezava v razdelilnih omarih in dozah, električna napeljava speljana po lesu ali preko lesa, nedokonačna, izvedena provizorično?

3. da so bile uporabljene neustrezne varovalke (prevelike moči) ali pa da so bile varovalke premoščene, »likane« (najdeni so bili primeri premostitve z žebeljem)?
4. da zaščitna stikala niso delovala (ZNS, FID stikalo)?

5. da so bile uporabljene žarnice prevelike moči glede na samo izvedbo svetilke (baketna podnožja) in da so se dotikale lesenih delov ali drugih lahko vnetljivih delov ali bile zametane s senom ali slamo?
6. da so bile naprave in napeljave poškodovane (poškodovani dovodni kabli, poškodovane paketne ploščice, stikala)?
7. da so oškodovanci sami nestrokovno izvedli prevezave in povezave ter popravila naprav in napeljav (hidrofor, krožna žaga, puhalnik).

Kako postopati, da se ne bi takšne nesreče ponavljale?

1. Uporabniki naj bi v grobih obrih poznali pomembne instalacijske dele, ker jih bodo potem znali tudi pravilno in varno uporabljati (sprasujte ob vgradnji naprav in napeljav instalaterje).

1. ozemljitveni vod
2. pločevinsko-folijnska stena
3. vodovodna napeljava
4. čistilec gnoja
5. kovinska mreža v tleh
6. navezalna naprava
7. samonapajalnik
8. krmna naprava
9. molzna naprava
10. hlevna konstrukcija
11. zbiralni zaščitni vod
12. ozemljilo-temeljno
13. letev izenačitve potenciala
14. strelvodna ozemljitev
15. ozemljitev pašniške ograje

- Otroci, norci in pijanci govorijo resnico.
- Ni vina brez pelina.
- Zmanjka vina, ni razgovora, zmanjka denarja, ni prijatelja.

Potrebno je marsikaj, ni pa denarja

Gospodarstvo ne prenese več dodatnih bremen

NOVO MESTO — Sprejem dolgoročnega družbenega plana je bil prejšnji teden odložen s podaljšano javno razpravo, dogovor o temeljnih srednjeročnega plana občine do leta 1990 pa so vsi trije zbori novomeške občinske skupščine sprejeli. Potrebna bo še usklajitev glede podanih amandmajev.

Dolgoročni družbeni plan do leta 2000, ki je bil v večmesečni javni razpravi, je doživel okrog 30 spremembnih predlogov. Večina je bila upoštevanih. Ker gre tudi za vrsto pripomb, ki zadevajo naloge širšega družbenega pomena in niso zajete v predlogu republiškega dolgoročnega plana, bo potrebno še dodatno usklajevanje z republiškimi institucijami. Vse to so razlogi, da so delegati sprejem tega dokumenta odložili, obenem pa podaljšali javno razpravo. Predvideno je, naj bi dolgoročni plan sprejemali šele v februarju 1986.

Pri obravnavi dogovora o temeljnih družbenega plana za obdobje 1986 do 1990 pa so k 78 spremembnim predlogom v javni razpravi na seji podale amandmaje še delegacije Dol, Toplice, Iskrine tovarne Hipot v Šentjernej in tovarne Novoles. Delegati so dobili pismeno poročilo, kateri predlogi iz javne razprave so bili pri oblikovanju

● Na zboru združenega dela so delegati obravnavali še osnutek slovenske in občinske resolucije za leto 1986 in ugotovili, da gre pri resoluciji SRS še za vrsto nedoročenih stvari, predvsem pri družbeni porabi. Osnutek občinske resolucije pa bo v javni razpravi do 5. decembra

končnega besedila dokumenta upoštevanj, kateri ne in zakaj ne. V glavnem je izvršni svet zavrnil tiste predloge, katerih uresničitev bi pomenila dodatno obremenitev za gospodarstvo.

Z zadnjimi amandmaji so Topličani predlagali, naj bi v družbeno usmerjeni gradnji v večjih krajih zgradili 110 družbenih stanovanj, v predlogu je bilo zapisanih le 71, sprejeto besedilo pa določa gradnjo 100 stanovanj. Šentjernejčanom, ki so zahtevali gradnjo prizidka k vrtcu za jasli in potrebe sodobne kuhinje, so predlog zavrnili z utemeljitvijo, da gradnja ni predvidena v naložbah otroškovarstvene skupnosti in da verjetno ne bo dovolj denarja niti za naložbe v družbene dejavnosti, ki so že dobile prednost. Povsem v nasprotju s tem pa je bila pripomba Novolesa, češ da gospodarstvo ne bo preneslo toliko negospodarskih investicij v družbene dejavnosti, kot je predlagano. Zahtevali so še boljše trgovinsko oskrbo, izgradnjo ustrezne avtomatske telefonske centrale in večjo telovadnico ob dograditvi šole, kot bi bila za potrebe šole potrebna. Od vsega tega bo v srednjeročni plan vnesena le gradnja telefonske centrale.

Ker so bili na ločenih sejah treh zborov ob sprejemu temeljnih plana izrečeni še drugi amandmaji, je bila izvoljena 7-članska medzborovska usklajevalna komisija, ki jo vodi Angelca Legan.

ČETRTKOV INTERVJU

Dedek Mraz v negotovosti

Ne nakazujejo dogovorjenih prispevkov

NOVO MESTO — Vsakoletna akcija za organizacijo novoletnega slavlja otrok z obdaritvijo bi morala biti na začetku decembra finančno zagotovljena, toda le dve tretjini delovnih organizacij je nakazalo dogovorjeni prispevek po 270 din na zaposlenega. Kaj to pomeni, je povedal Darko Habjanič, ki na sekretarstvu mestu pri občinski Zvezi prijateljev mladine nadomešča bolno Ivanka Mestnikovo:

«Če bi imeli 6,5 milijona dinarjev, kolikor naj bi se po dogovoru zbralo od navedenih prispevkov, bi lahko nabavili ustrezna skromna darila za cibabane in šolarje, hkrati pa bi poskrbeli za organizacijo javne prireditve na Glavnem trgu, ki otrokom še največ pomeni. Konec novembra pa je zbranih le 3,9 milijona dinarjev. Medtem ko si celo IMV prizadeva to dogovorjeno obveznost poravnati, imamo vrsto delovnih organizacij v mnogo boljšem finančnem položaju, ki se izgovarjajo.»

Koliko denarja ste predvideli za darila in koliko za javno spektakularno prireditev na Glavnem trgu?

«Računali smo na 400 dinarjev za darilo vsakemu otroku. Kljub tej vsoti, ki se na prvi pogled niti ne

zdi nizka, pa že vemo, da bo v veliki vrečki polno praznega. Skromno igračo in nekaj sladkarij bo vsak vendarle dobil. Prireditev na Glavnem trgu pa je bila zaradi varčevanja z vsakim dinarjem že tako skržena od lanskih treh na dva dni, prizadevamo pa si, da vsebinsko ne bila slabša, prej narobe. Potrebovali pa bi zanjo 1,5 milijona dinarjev.»

Mestni in primestni otroci, ki lahko obiščejo dedka Mraza na Glavnem trgu, so vsako leto deležni pravičnega novoletnega vzdušja. Kako je poskrbljeno za vaško mladež?

«Lani smo krajevnim skupnostim ponudili ogled te prireditve, če organizirajo prevoze, ki bi jih plačali mi, vendar je bilo malo odziva. V krajevnih skupnostih marsikje raje sami organizirajo novoletno prireditev, vendar gotovo ne more biti na taki ravni, kot je osrednja prireditev v Novem mestu. Menim, da so oddaljeni otroci prikrajšani. Tudi letos bomo ponudili prevoze, skušali jih bomo organizirati brezplačno s pomočjo delovnih organizacij, bojim pa se, da se bo lanska izkušnja z odzivom ponovila.»

Kakšen bo okvirni program dnevne pravičnega živčava na Glavnem trgu?

«Letos bomo 26. in 27. decembra od 16. ure dalje na Glavnem trgu kot prejšnja leta organizirali novoletno slavo. Na stojnicah bodo prodajali gostinci, spominkarji, prodajali bodo igrače in spet bo srečelov, za katerega je že več let izredno zanimanje. Spreved dedka Mraza in kulturni del programa pripravljata poseben odbor, ki skuša program vsako leto izboljšati in popestriti. Če bomo zbrali dogovorjene prispevke po sporazumu, bomo lahko vse to izvedli, sicer pa...»

Darko Habjanič

R. BAČER

NOVA ŠPORTNA DVORANA — Za občinski praznik so slovesno odprli novo metliško športno dvorano, ki je vejala 118 milijonov dinarjev. Najprej je v njej zaplesala šolska folklorna skupina. (Foto: Bartelj)

Uspehi tudi v težkih časih

Praznik metliške občine — Plaketa občine še Jugotekstil — Impex, pokrovitelju suhorske šole — Kljub težkim časom naložbe v posodabljanje opreme

METLIKA — Sam dan praznika metliške občine, 26. november, so delegati vseh zborov občinske skupščine začeli z delovno sejo, na kateri je beseda tekla o poslovanju metliškega gospodarstva v devetih mesecih letošnjega leta, o družbenem dogovoru o temeljnih plana za novo srednjeročno obdobje, osnutku resolucije za prihodnje leto in še o čem. Na tej seji so soglasno in z odobravanjem sprejeli še dodaten predlog za podelitev plakete metliške občine, in sicer delovni organizaciji Jugotekstil-Impex iz Ljubljane, ki je že 25 let vzoren in skrben pokrovitelj podružnične šole na Suhorju. To plaketo bodo izročili na slovesnosti ob 25-letnici pokroviteljstva, ki bo 17. decembra na suhorski šoli.

Praznični del dneva pa se je začel s slavnostno sejo, na kateri je predsednik občinske skupščine inž. Janez Gačnik orisal dosedanje pot te belok-

PLAKETE IN ODLIKOVANJA — Med letošnjimi dobitniki državnih odlikovanj, ki so jih, tako kot plakete in nagrade raziskovalne skupnosti, izročili na slavnostni seji, je tudi inž. Stane Bajuk, vodja TZO Kooperacija pri metliški Kmetijski zadrugi, ki je dobil red zaslug za narod s srebrno zvezdo.

ranjske občine, njene težave in uspehe in med drugim dejal: «Izredno težke gospodarske razmere v zadnjih letih so sicer močno omejele naš razvoj, vendar kljub temu lahko rečemo, da so naša stabilizacijska prizadevanja dosegla svoj namen in da v zadnjih dveh letih dosegamo dobre proizvodne in poslovne rezultate. Čeprav je letošnje leto eno najtežjih, z zadovoljstvom ocenjujemo, da smo ravno letos v gospodarstvu veliko investirali v posodabljanje opreme, kar bo omogočalo večjo produktivnost, boljše kakovost naših izdelkov in s tem večji izvoz.» Ko je govoril o kmetijstvu, je poudaril, da je ta pomembna panoga ogromno prispevala za razvoj občine.

«Veliki tržni presežki vina, pšenice, krompirja, mesa in mleka najbolj nazorno kažejo napredek našega kmetijstva. Sorazmerno majhne naložbe v kmetijske objekte, mehanizacijo in agrarne operacije so bile očitno zelo premišljene in koristne. Imamo pa še velike rezerve, možnosti so zlasti še za večji pridelek žit, krmnih rastlin, s tem pa za večjo prirejo mesa in mleka, velike neizkoriščene možnosti pa so zlasti

ti v vinogradništvu in sadjarstvu. Vendar je za to nujno, da vsi porabniki hrane pokažemo pripravljenost več prispevati.»

● Na slovesnosti, za katero so kulturni program pripravili pevski zbor Beti in metliški osnovnošolci, so izročili plakete občine, državna odlikovanja in nagrade občinske raziskovalne skupnosti. Plaketo so dobili: Ivan Zele, Martin Plut in Jože Bajuk; državna odlikovanja: Julij Nemanjč, Stanislav Bajuk, Mimica Stare, Nežka Travninar, Vladimir Škof in Marija Bajuk; nagrade raziskovalne skupnosti pa: dr. Dušan Plut, Marija Horvat, Ivan Gornik, Slavko Pezdirc, inž. Jože Bajuk ter skupina devetih delavcev Vinske kleti.

Po slavnostni seji so si delegati in gostje ogledali eno večjih letošnjih metliških pridobitev, novo športno dvorano.

BREZ SKRBI ZA CEROV HRIB

NOVO MESTO — Cerov hrib nad Prečno je gozd izrednega pomena in kakovosti, zato je cela vrsta institucij in posameznikov nasprotovala prvotnemu besedilu v predlogu srednjeročnega plana občine, ki to področje omenja kot možno lokacijo za bodoči kamnolom z industrijskim načinom dela. V teku javne razprave so »nasprotniki« kamnoloma uspeli, tako da Cerov hrib ni več omenjen kot možna lokacija za kamnolom.

Zlasti o domačih hibah

Osnovne organizacije Zveze komunistov dobijo nova vodstva — So bile večmesečne priprave dobre?

NOVO MESTO — Do 15. decembra naj bi se v vseh osnovnih organizacijah Zveze komunistov izvršile programsko-volilne seje, na katerih je potrebno zelo konkretno oceniti uspehe in neuspehe pri uresničevanju dokumentov ZK.

Sekretarji osnovnih organizacij so prejšnji teden dobili na posvetih zelo konkretno napotke za izpeljavo teh sej, ki bi morale pomeniti nov korak k nadaljnjemu utrjevanju vloge ZK. Priporočajo, naj bi se ne izgubljali v ocenjevanju v družbi vseh odprtih vprašanj, ustavljali naj bi se zlasti ob tistih, pri katerih v lastnem okolju dosegajo najslabše rezultate.

Ne bi pa smeli v oceni izpustiti področja idejne in organizacijske uposobljenosti osnovne organizacije, sprejema novih članov, odgovornosti komunistov, samokritike. Oceniti naj bi lastne gospodarske razmere in uresničevanje stabilizacijskih programov, delovanje delegatskega sistema, kadrovske in socialno politiko in pa politično varnostne razmere v lastnem okolju.

Drugi del programsko-volilne seje naj bi bil namenjen sprejemu realnih izhodišč za bodoče delo. Programi osnovnih organizacij ZK naj bi bili oblikovani tako, da se v njih odražajo stališča drugih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov. V bistvu bi moral biti program ZK dogovor za akcijo, s čimer bi ZK najučinkoviteje in najhitreje uveljavila svojo idejnopolično usmerjevalno vlogo.

V osnovnih organizacijah pa so dolžni obravnavati še predloge kandidatov za sestavo novega občinskega komiteja in njegovih organov, zavzeti morajo stališče tudi do predlogov možnih delegatov za 10. kongres ZKS in 13. kongres ZKJ. Za novi občinski komite je evidentiranih čez 80 možnih kandidatov.

med katerimi bo potrebno izbrati 30 predlogov. Za 10. kongres ZK Slovenije je evidentiranih 49 možnih delegatov, predlaganih bo 17. za 13. kongres ZKJ pa je evidentiranih 15 komunistov z območja novomeške občine, medtem ko sta na voljo le dve delegatski mesti.

R. B.

Lep praznik na Mestnih njivah

Letos so podelili pet krajevnih priznanj OF

NOVO MESTO — Krajski Mestni nji so svoj praznik 1. december slavili v sredo, 27. novembra, s proslavo v gimnazijski telovadnici.

Slavnostni govornik Matjaž Verbič, sekretar občinske konference SZDL, sicer pa krajan, je obudil spomin na revolucionarno dejanje gimnazijcev decembra 1941, ko so na dan signal med poukom vstali domala vsi dijaki od 3. do 8. razreda in z enominutnim molkom proslavili dan zedinjenja jugoslovanskih narodov. Tiha demonstracija na poziv OF je potrdila priпадnost novomeške mladine idejam OF in boja proti fašizmu. Posledica je bila izključitev 201 dijakov, sledila pa je edinstveno organizirana ilegalna gimnazija, ki je delovala v Novem mestu leta 1942 cele tri mesece.

Med udeleženci proslave je bilo več nekdanih dijakov, udeležencev dogodka, ki si ga je krajevna skupnost izbrala za praznik. Po kvalitetnem kulturnem programu v izvedbi dijakov in dijakinj šole so podelili še krajevna priznanja OF. Prejeli so jih: Anton Zerjal, Ana Zafred, Rade Talovič, Marija Kocijančič in srednja šola pedagoških usmeritev za dolgotelno sodelovanje.

Sledil je prijeten družabni večer. Za praznik je krajevna skupnost Mestne njive izdala slavnostno številko svojega glasila, ki je po svoji zanimivosti in tudi kritični vsebini daleč nad običajno ravniro tovrstnih časopisov.

R. B.

Do kdaj odlagališče blata?

V Bučni vasi se pritožujejo, ker pri razreševanju perečih krajevnih težav ni in ni sprememb

BUČNA VAS — Krajski Bučne vasi so na programsko volilni konferenci SZDL spregovorili o perečih nerešenih zadevah kraja. Gre predvsem za šolo, trgovino in onesnaženje okolja.

Medtem ko so ugotovili, da je med ljudmi znatno boljše pripravljenost sodelovati pri razreševanju krajevnih težav in da je tudi manj izmikljanja prevzemu funkcij, pa so pri sprejemanju

● Na konferenci je bilo izvoljeno tudi novo vodstvo krajevne organizacije SZDL, ki ga sestavljajo predsednik Franc Gole, podpredsednik Stane Žagar in sekretar Alojz Krnc.

novih planskih dokumentov opozorili na zadeve, ki bi morale najti svoje mesto v planih za novo srednjeročno obdobje.

Na prvem mestu so omenjali dograditev osnovne šole v Bršljino, ki dela trenutno v najslabših pogojih v občini. Kar štiri razrede učencev vsak dan z avtobusi vozijo k pouku v Šmihel, v bivši internat. Prostorska stiska pa je tako huda, da imajo tudi dvozmenski pouk. Ker šola že ob izgradnji ni bila dokončana, krajski zdaj opozarjajo na ta dolg.

Huda nevarnost za najširši krog krajanov pa je neurejena trgovina. Bršljski Market zaradi velikega kroga odjemalcev ne more ostati edina preskrbovalna trgovina, zlasti še, ker celotno naselje Brezov log z Bučno vasjo ostajata neoskrbovana. Krajsani so že pripravili lokacijo za trgovino nad že zgrajenim večnamenskim zakloniščem, vendar se doslej nihče ni odločil za gradnjo.

Ob dejstvu, da je prometna ureditev kraja deležna hude kritike vrsto let, ni pa nobenih sprememb, pomeni onesnaženje okolja grožnja za širše področje. V Žabjek še vedno dovajajo blato iz ločenske čistilne naprave.

O RAZPOREJANJU DOHODKA

METLIKA — Na današnji seji metliškega izvršnega sveta bodo razpravljali o uresničevanju dogovora o razporejanju dohodka v devetih mesecih v metliški občini, o skladnosti urbanističnega programa, načrta in reda in zazidalnih načrtov s sprejetim srednjeročnim družbenim planom občine za to srednjeročno obdobje, o osnutku statuta sklada stavbnih zemljišč v občini in še o čem.

čprav je bilo krajanom uradno obljubljeno, da bo to le začasno, in sicer le do konca leta 1984. Čez leto dni je še vedno pri starem. Ker ob poroženem zemljišču blato prodira v zemljo, od tod pa v potok, je življenje v njem že povsem zamrlo.

Med krajevnimi težavami so omenjali še to, da v tej mestni krajevni skupnosti ni niti metra prave kanalizacije in da se pritožbe nad lokalnimi prevozi nadaljujejo. Pri »Gorjančih« bomo njihovi avtobusi ustavljali na koncu naselja, kjer je odcep za Trško goro, toda dogaja se, da ustavljajo hrvaški avtobusi, ljubljanski, Gorjančevi pa le takrat, če je sofer pri volji.

R. B.

Izvoz večji pokritje slabše

V primerjavi z lanskimi devetimi meseci se je zmanjšal izvoz na konvertibilno tržišče

METLIKA — V devetih mesecih letošnjega leta je metliško gospodarstvo izvozilo za dobrih 1,2 milijarde dinarjev (po obratniški vrednosti dolarja 185,70 din), kar je malo več kot v enakem lanskem obdobju. Na konvertibilno tržišče so izvozili za blizu 951 milijonov dinarjev ali za 6 odst. manj kot v lanskih devetih mesecih, od tega je za skoraj 400 milijonov dinarjev izvoza blaga ali za 12 odst. manj kot v enakem lanskem obdobju, za dobrih 553 milijonov dinarjev pa izvoza v obliki storitev, kar je z 2 odst. manj kot lani. Izvoz na klirinško območje je vreden dobrih 260 milijonov in je z 67 odst. večji kot v enakem lanskem obdobju.

V tem času je gospodarstvo te belokranjske občine uvozilo za okoli 1,12 milijarde dinarjev, večino s konvertibilnega trga, kar je za 17 odst. več kot v lanskih devetih mesecih. Celotno pokritje uvoza z izvozom znaša za to obdobje 107,9 odst. in je za 12 odst. slabše kot lani, upoštevajoč samo konvertibilno tržišče, pa znaša pokritje samo dobrih 93 odst. in je za več kot 20 odst. slabše kot v enakem lanskem obdobju.

KRUH — Telefoniral nam je dolgoletni naročnik iz Smarjskih Toplic in povedal, da je v trgovini Prinovec kupil dve francoski struci. Ena je tehtala 37 dkg in je bila dolga 45 cm, drugi primerek pa je zmogel na tehtnici 27 dek, ob metru pa 34 cm. Obvestilo se nam je zdelo tako neverjetno, da smo v novomeški prodajalni kruha najprej preverili, če morda novomeška Pekarija, ki oskrbuje tudi Toplice, ne peče dveh velikosti francoskega kruha. Pa so prodajalke povedale, da je v prodaji samo ena sorta, kar se vidi tudi po ceni, ki je enaka. Ne preostane drugega, kot Pekarno obtožiti za nevestno delo, ki je vsak dan dokazljivo. Treba je samo kupiti dve struci.

PESEM — Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da je med mlčki v novomeških vrtih daleč najbolj priljubljena pesem »Bolje biti pijan nego star«. Nekatera spoznanja se očitno fazirajo že v najbolj rosnih letih.

KAKOVOST — Ni skrivnost, da se je delegacija IMV pred kratkim mudila na Japonskem. Med pogovori je bila omenjena tudi kakovost. Slovenska stran se je v ljudno pozanimala, ali nimajo gostitelji kakšnega kratkega, priložnega in učinkovitega pravilnika o tej zadevi. Japonci so v ljudno in ustrezljivo dali premetati vse arhive, vendar so morali na koncu Novomeščanom povedati, da takega papirja, žal, ne premorejo. Zato, ker je pri njih kvaliteta lahko samo 100-odstotna.

Ena gospa je rekla, da ne more razumeti, zakaj je na (starem) posloplju SDK v Novem mestu ob prazniku republike namesto slovenske plapolala srbska zastava.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 21. do 27. novembra so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Rifelj iz Zdinje vasi — Anito, Hermina Kastelic iz Praprotnice — Dejana, Sonja Jagunič iz Požuna — Dubravka, Zdenka Kostevc — Mustar iz Krškega — Ana, Jožica Bizjak z Dobrave pod Rako — Mitja, Nada Mavretič iz Vrškoveca — Zdenka, Marija Jordan s Smednika — Gregorja, Jožica Tomšič iz Lopate — Dejana, Darinka Perhaj z Rateza — Tino, Marjana Murn z Dvora — Simona, Mateja Petric iz Dolenje Prekope — Urško, Silva Rugelj iz Okroga — Majo, Jožica Fabjan iz Sardinje vasi — Andreja, Amalija Škof iz Bistrice — Ireno, Marija Lindič iz Krmelja — Mojca, Alanka Žickar iz Krškega — Gorjanci, Marija Rajer iz Jablana — Gašperja, Andreja Grahut iz Šmarjete — Roka, Jožefa Uzman iz Loške vasi — Mitja, Ružica Majcen iz Polja — Bojana, Antonija Jurajevič iz Črnomolja — Matejo, Marija Štrekel iz Šentlovenca — Katjo, Irena Rozman iz Krškega — Mihaelo, Marija Lamovšek iz Mirne vasi — dečka, Marija Pasar iz Žužemberka — dečka, Slavka Grubar iz Malega Mraševga — dečka in Marija Štrucej iz Podzemlja — Dominika.

IZ NOVEGA MESTA: Suzana Kastelec z Zagrebške 16 — Alekseja, Martina Jamnik s Ceste herojev 20 — Anžeta, Jolanda Župevec iz Bršljina 13 — Mateja, Amra Zunič, Nad mlinci 13 a — dečka, Danica Tejič iz Ulice Slavka Gruma 32 — Sanjo in Vera Albreht iz Šegove 18 — dečka. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

DA JE PRIŠEL ČAS KOLIN, je vir deti tudi po tem, da v metliški trgovinah ni moč dobiti debele soli in mlečnega popra, začimb, ki sta ob cviljenju pravičev neobhodni. Menda teh artiklov trgovci nočejo naročiti sedaj pred veleinventurami. Po tej logiki bi bilo najbolje, ko bi trgovine inventure pričakale s povsem praznimi policami. Bilo bi najbolj enostavno in najhitreje bi bilo konec inventur.

BELA KRAJINA JE ZIBELKA PARTIZANSTVA. To, da je še danes zibelka, se lahko vsak prepriča, če se zapelje z avtom po še prenekatere njene cesti ali ulici. Konec pa je tega zibanja po luknjah Jarčeve in Sestove ulice v Metliki, do nedavnega najbolj razdrapanih metliških ulic, ki so ju končno pred nedavnim asfaltirali. Zgodnji sneg pa je preprečil, da bi si prebivalci teh ulic uredili dohode do hiš, in tako jim spomladaj spet ne bo dolgčas.

V POCASTITEV OBČINSKEGA PRAZNIKA IN DNEVA REPUBLIKE so tudi v metliški srednji tekstilni šoli pripravili proslavo. Ob tej priložnosti je šola obiskal svetovni popotnik Petrevec in pripravil potopisno predavanje s poti po dveh narodnih parkih v Ameriki. Vso zadevo je nazorno podkrepil s predvajanimi televizijskimi diapozitivov. Dragu Vovku pa so učenke prisluhnele, ko je govoril o razvoju rock glasbe.

CVLJENJE — Mnogi Črnomaljski so združili državni praznik z domačim, kar ni bilo moč skriti, kajti prašiči so bili preveč glasni, ko so jih vlekli pod nož. A kljub temu da je cvlilo pri številnih hišah, mesarjev le ni zmanjkalo, saj so se mnogi, predvsem tisti bolj spretni, lotili mesarskega opravila kar sami. Tega jim poklicni mesarji zagotovo niso zamerili, saj so bili srečni, da so si med prazniki lahko privoščili majhen počitek. Oddahnili pa si je tudi marsikatera kmečkih gospodinj, za katere se bodo pravi prazniki začeli šele po praznikih, kajti za prebivalce na pol praznih svinjakov bodo lahko pripravile znatno manj hrane.

PENZION »SMUK« — Oddiha pa niso imeli niti tisti številni gostje, ki so v prazničnih večerih obiskali semiški pension »Smuk«. Člani ansambla Kaperji, ki so jih menda uvozili iz Gorenjske, so tako urno igrali na svoje instrumente, da ni bilo časa za oddih. A četudi so morali poslušati plačati po 300 din vstopnine, so bili nad zabavo zelo zadovoljni in priporočajo osebam, naj na takšen način še kdaj poskrbi za goste. Ne nazadnje je pension tudi zgrajen za goste, mar ne?

Ribniški zobotrebeci

SUHA HRANA — Ribniškemu kmetijstvu ne gre in ne gre od rok pridelovanje hrane. Dosežki kmetijske zadruge namreč precej zaostajajo za načrti. Ker se očitno tudi kmetje vse bolj posvečajo izdelavi donosne suhe robe, bi bilo prav, ko bi se lotili tudi izdelovanja suhe hrane. Sicer se bo zgodilo, da Ribničani ne bodo imeli kaj jesti kljub dobrih poslovnim in proizvodnim rezultatom. **SPET DRUŽINSKO ŽIVLJENJE** — V preteklih dneh nekaj časa ni delal TV pretvornik na Ortneku. Tako so Ribničani ostali brez televizijskega programa. Nekateri si želijo, da bi se to še večkrat zgodilo. Saj je tako ostalo več časa za branje, za obiske, za ukvarjanje z otroki, skratka, prav idilično je bilo, saj so nekateri spet občutili, kakšno je družinsko življenje.

Drobne iz Kočevja

GOZDNA ŽIVINOREJA — Kočevska sekcija kluba Diana, ki goji tako imenovani foto lov, ima verjetno najmanj težav med vsemi sekcijami po Sloveniji. Divjad se namreč spréhaja skoraj po kočevskih ulicah. Lepo rejene srne in košute pa privabljajo tudi poželjive poglede gurmanov. Najbolj dalekovidni pa menijo, da bi bilo najboljše, ko bi se tudi kočevsko kmetijstvo preusmerilo v gozdno živinorejo. Oba tozda v ZKGP, ki se bavita z rejo govedi in prašičev, imata namreč izgubo, pa še veliko dela je z živino. Gozdne krave ali košute poslujejo brez izgub pa še pasti jih ni treba. **SAMOUPRAVNA ODLÖCITEV** — Minuli četrtek je tudi v kočevski občini minil v znamenju priprav na bližnji državni praznik. Do 12. ure so tovarišice tajnice in administratorke nakupile vse potrebno, potem pa je večina odšla domov. Zakaj marsikje so samoupravno odločili, da se tik pred praznikom tako in tako ne spleča kaj dosti delati.

Trebanjske iveri

RAZLIČNI ŽELJI — Za enega izmed zdravnikov v občini Trebnje pravijo, da se nič kaj rad ne ukvarja s pacienti. Če le more, z njimi naglo opravi. Nasprotno pa si kmetje želijo, da bi se eden izmed veterinarjev kravam in drugim živalskim pacientom čim manj približeval, ker krave niso kučki ali mucke. Razlika je že v cenil! **LOVSKA SREČA** — Tako rekoč sredi kolon se je tudi trebanjskim lovčev naredilo, da so poleg domačih prašičev pobili še tri divje. In to v bližini Ponikev, tako rekoč sredi vasi. Jasno je, da so lovci temeljito zapili plen, veseli pa so bili tudi kmetje, saj bo posej troje lačnih gobcev manj klestilo po njivah in poljih. Ni pa znano, ali bodo ta podvig zapisali med trebanjske gospodarske dosežke.

PODELILI SO LOVSKA ODLIKOVANJA — V lovski koči na Frati so se minuli četrtek že 35-ič sestali delegati skupščine Zveze lovskih druženj Novo mesto. Na slavnostni seji je spregovoril Franc Pirkovič, predsednik skupščine, ki je med drugim dejal, da so bili lovci vedno med tistimi, ki so odigrali pomembno vlogo pri obrambi domovine. Lovska organizacija poleg tein športne dejavnosti opravlja tudi gospodarsko. Izvoz divjadi je lahko pomemben prispevek k izravnavanju naše devizne bilance. Na slavnostni seji so podelili red za lovske zasluge 3. stopnje Jožetu Bratetu, Jožetu Franku, Antonu Grablovcu, Viktorju Kostevcu, Jožetu Perušu, Alojzu Turku, Darku Vavtarju, Dušanu Zakrajšku in Rudiju Žibertu. Lovce je odlikovala Lovska zveza Slovenije. Lovci so se na Frati poklonili spominu lovcev, ki so padli kot partizani. (Foto: J. Simič)

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Zanemarjena kadrovska dejavnost

Pod drobnogled jo je v svoji raziskovalni nalogi vzel Anton Mihelič

ČRNO MELJ — Čeprav je Anton Mihelič iz Črnomlja medobčinski tržni inšpektor za Dolenjsko, se je odločil za raziskovalno nalogo, ki nima veliko skupnega z njegovim poklicnim delom. Ker se doslej v občini ni nihče strokovno ukvarjal z raziskovanjem kadrovske dejavnosti, prav tu pa je še veliko vrzeli in nedorečenega, je Mihelič začel raziskovati organiziranost in delovanje kadrovske funkcije v delovnih organizacijah v občini. Nalogo je finančno podprla črnomaljska raziskovalna skupnost.

Čeprav je z raziskavo začel šele junija, pa je doslej zbral že toliko podatkov, da je iz njih moč sklepati, kako razvita je in kakšno vlogo ima kadrovska dejavnost v črnomaljski občini. V 35 organizacij, tudi v tiste, ki imajo sedež izven občine, je poslal vprašalnik o organiziranosti strokovnih služb, na anketna vprašanja so odgovarjali tudi vzorčno izbrani

posamezniki iz 20 kolektivov, v 15 pa je opravil osebne razgovore s kadrovskimi delavci. nedejavnosti, številni so primeri, ko je še vedno na ravni nekdanjih perso-

Anton Mihelič

nalnih služb, ki bi morale biti že davno presežene, je kritičen Mihelič. Vendar njegova raziskava za magistrsko nalogo na visoki šoli za organizacijo dela v Kranju ne bo le posnetek sedanje stanja. V njej bo dal tudi napotke za izboljšanje in razvoj te dejavnosti.

»Razočaran sem, ker nimam možnosti delati v svoji stroki, v kadrovskih službah pa so različni

delavci, le strokovnjaki ne. Ukvarjam se z opravi, odmaknjenimi od »Iz podatkov, ki sem jih zbral doslej, je moč razbrati, da se s kadrovskimi zadevami ukvarjajo delavci, ki strokovno niso usposobljeni in v veliko primerih ne odtehtajo enega dobrega kadrovskega delavca. Marsikje je krog njihovih opravil tako širok, da se kadrovsko delo izgubi. Kadrovska dejavnost je v delovnih organizacijah okrnjena, kadrovskega dela, družbi pa ne morem dati, kar bi rad, predvsem pa ne morem preveriti svoje teorije v praksi. Res je, da sem se prijavil na številne razpise, a sem ugotovil le, da jih je veliko le gola formalnost,« ne more skriti nezadovoljstva Mihelič.

B. M.

ROMI OROPALI ZAKONCA

RAZBURE — V nedeljo, 1. decembra, sta zakonca Železnik iz Zagriča peščila od doma proti Razburam. Nekje sredi poti med vasema, ravno, ko sta hodila skozi gozd, ju je z osebnim avtomobilom Z-1300 dohitela skupina štirih Romov. Prehiteli so ju in ustavili vozilo, nato pa stopili do 55-letnega Rudolfa Železnika in ga prosili za 50 din, ki da jih potrebujejo za cigarete. Možakar je segel v žep sukničja po denarnico, takrat pa mu je eden od Romov zgrabil in vsi štirje so nato jedrno sedli v avto in jo popihali. V denarnici je bilo 1.500 din gotovine in osebni dokumenti. Takoj po prijavi drznega ropu so začeli iskati storilce in nedolgo zatem so miličniki že prijeli štiri osumljence. Gre za tri mladotnike in 23-letnega Janeza K., vsi so iz romskega naselja Male Loke pri Trebnjem.

SLOVENSKI OKTET V ČRNO MLJU

ČRNO MELJ — V soboto, 7. decembra, bo ob 19. uri v tukajšnjem Kulturnem domu koncert Slovenskega okteta. Koncert pripravljata koncertna poslovalnica pri črnomaljski glasbeni šoli in občinska kulturna skupnost in bo v okviru glasbenih abonmajskih prireditvev.

Pohvala novim oblikam dela

TREBNJE — Na seji volilno programske konference OK SZDL Trebnje, ki je bila v ponedeljek v Trebnjem, so delegati ugodno ocenili delo tega telesa. Dejali so, da je vodstvo občinske organizacije vneslo v delo Socialistične zveze novo svežino in prijeme, ki so prav gotovo prispevali k uspešnosti delovanja. Zato so delegati sprejeli predlog, da OK SZDL še naprej vodi Jože Tomažin kot predsednik in Nace Sila kot sekretar.

Sicer pa so delegati v široki in bogati razpravi obdelali vsa področja svojega delovanja, za kar so imeli dober temelj tudi v gradivu. Poudariti pa je treba, da so v vodstvu samokritično ugotovili, da posamezna telesa in komisije občinske konference niso dobro delovale. Potrebno bi bilo več samoiniciativnosti, strokovnosti in sploh širine. Čeprav seveda ni moč mimo ugotoviti, da je bila Socialistična zveza v preteklem obdobju odprta za sodelovanje z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami in delegatskimi skupščinami.

Seveda so delegati obdelali tudi razmere v gospodarstvu, vzgoji in izobraževanju, socialni politiki in zdravstvu. Povsod je bilo slišati tehtne pripombe in dobre napotke za bodoče delo. Eden izmed delegatov pa je še posebej poudaril, da bi bilo treba več skrbí posvetiti Romom, ki so še vedno velik socialni problem. Vendar pa se delegati niso dotaknili področja splošnega ljudskega odpora in družbene samozasčite.

Ko so ocenjevali delovanje delegatskega sistema, niso mogli mimo ugotoviti, da se slabosti ponavljajo iz leta v leto. Slabo deluje delegacija za zbor združenega dela skupščine SRS, vendar pobude in opozorila niso prinesla sprememb. Večjo pozornost bi bilo treba posvetiti usposabljanju delegatov.

Gospodarski voz vlečeta dva

Novo vodstvo OK SZDL: predsednik Franc Grivec, sekretar pa Miran Košmrli

RIBNICA — Na volilno-programski seji občinske konference SZDL Ribnica 27. novembra so delegati razpravljali o poročilu o delu v preteklem letu in sprejeli program dela za naslednje obdobje. Na seji so izvolili tudi novo vodstvo občinske organizacije SZDL; za predsednika Franceta Grivca, za sekretarja pa Mirana Košmrlija.

Obsežno in temeljito pripravljeno poročilo dosedanjega predsednika OK SZDL Vinka Drobniča je zajelo vsa področja življenja in dela v občini. Seveda predsednik ni mogel mimo ugodnih gospodarskih rezultatov. Vendar je opozoril na to, da so dobri poslovni dosežki občine plod dela najbolj uspešnih, Rikovega tozda Rikostroj in Donitovega tozda Predilnica iz Sodražice. Vsi ostali so poslovali slabše, zato so do kraja nevzdržne težnje k povečani skupni in splošni porabi. Dejstvo je namreč, da dve tretjini tozdov

pridelala manj kot 5 odst. akumulacije. Tudi z obsegom fizične proizvodnje, ki je v poletnih mesecih celo nazadovala, v ribniški občini ne morejo biti zadovoljni.

• Kljub kritičnim pripombam pa ni moč mimo uspehov ribniškega gospodarstva. Prodor na zunanje trge se nadaljuje domala z nezmanjšano silo. V prvih devetih mesecih tega leta je ribniško gospodarstvo izvozilo za 178 odst. več blaga in ustvarilo na tujih trgih že tretjino prihodka. Izboljšuje se tudi delež konverti-

bilnega izvoza, ki ga je zdaj za okrog dve petini. Stalne podražitve, padanje življenjske ravni in drugi podobni pojavi vplivajo na to, da imajo ljudje vse manj časa za reševanje družbenih problemov. Vse to se pozna tudi pri delegatskih odnosih, ki še marsikje šepajo. Celotno delegatsko družbenopolitičnega zbora občinske skupščine težko najdejo čas za udeležbo na sejah zbora, še slabše je stanje v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

Več hvale pa si zaslužijo krajevne skupnosti, kjer dejavnost delegatov in organizacij še ni zamrla.

J. S.

Trpka spoznanja smetarjev

Simoničevi že dve desetletji odvažajo smeti iz Semiča

SEMIČ — Okrog 20 let je tega, kar sta začela Matija in Ana Simonič iz Semiča odvažati smeti stanovančev prvih stanovanjskih blokov, trgovin, hotela. Najprej so jih vozili v svojo vrtačo, potem pa je Alojz Skala z Mladice odstopil ob poti proti Gradcu vrtačo, da jo bodo s smetmi zametali. Če bi takrat pomislil na to, kar se je zgodilo pozneje, bi jama gotovo raje obdržal zase: na kraju, kjer naj bi bilo odlagalnišče odpadkov, je nastalo smetišče v najslabšem pomenu besede, ki ni nič kaj prijetna dobrodošlica za obiskovalce Semiča.

Napak pa bi bilo, če bi za ta nered na smiškem smetišču krivili Simoničeve. »Mi se držimo reda. Vse smeti, ki jih pobiramo enkrat na teden, zmečemo na kup in zažgemo, tako da ostane za nami le majhen kupček pepela in negorljivih predmetov,« pove Matija.

Matija Simonič

Simoničevi namreč ne morejo pobirati smeti tudi pri zasebnih hišah, kajti njihov smetarski avto je voz, prevež v traktor, ki do marsikatero hišo sploh ne bi mogel priti. Poleg tega je 60 do 70 kant, ki jih morajo vsak teden strsti na voz, zanje več kot naporno delo, posebno sedaj, ko je delo za

očetom in mamó prevzela hčerka Marija z možem, oba pa morata biti delavca v Iskri, kmeta in smetarja.

»Nekako bi pozabil na to, da sem moral zaradi dviganja težkih kant že dvakrat na operacijo; da porabimo za vsako, ko odvažamo smeti, po kubik vode, da operemo voz, če bi bil na smetišču red. Tako pa smo si že razrezali gumo s steklom, ki so ga pustili nevestni krajanj kar na poti, konj pa nam bi zaradi vreznine kmalu poginil. A takrat, ko smo vozili s konjem, nam je ostal vsaj kakšen dinar, sedaj pa ves zaslužek — za kanto odpeljanih smeti dobimo po 50 din — poje traktor, plačati pa moramo celo prispevek za solidarnost. Potem pa se najdejo ljudje, ki nam očitajo, koliko zaslužimo z odvažanjem smeti,« se huduje Matija.

M. BEZEK

Predrago zdravje za revne?

Trebanjska zdravstvena skupnost bo do konca leta imela 72 milijonov dinarjev primanjkljaja — Rešitev v enotni prispevni stopnji

TREBNJE — Ko je bil konec oktobra sprejet zvezni intervencijski zakon o omejevanju skupne porabe, je bilo v trebanjski občini konec sanj o tem, da bodo vsaj deloma sanirali stanje v zdravstvu, šolstvu in nemara še kje. Prispevno stopnjo iz dohodka so morali znižati, posledica tega pa je, da bo zdravstveni skupnosti ob koncu leta manjkalo okoli 72 milijonov dinarjev. Zato ni čudno, da v občini glede skupne porabe vlada pravo obsedno stanje.

Slavko Podboj, član izvršnega sveta, zadolžen za družbene dejavnosti, je povedal, da imajo s financiranjem družbenih dejavnosti težave že od leta 1981. Toda vsa leta doslej so izvozili, zastavljajo pa si vprašanje, kako bo letos. Ko so namreč 1. avgusta povečali prispevne stopnje, so dejali, da bodo do konca leta poslovali brez izgub. Ko pa je prišel intervencijski zakon, so morali stopnje vrniti na prejšnjo raven.

Rast sredstev za skupno porabo mora zaostajati za stopnjo rasti primerljivega dohodka najmanj za desetino. Ker v trebanjski občini ne bodo dosegli več kot 81-odstotno rast primerljivega dohodka, pomeni to, da bodo lahko povečali sredstva za skupno porabo le za 71 odst. To pa je za celo petino manj, kakor so računali, ko so zastavljali plane. Zavednost so se namreč odločili, da bodo s povečanimi prihodki vsaj za silo uredili razmere. Zakaj sredi novembra so že porabili 72-odstotno povečanje. Da bi za zdravstvo in šolstvo črpali denar od drugih družbenih dejavnosti, pa ni niti misliti, saj obe porabita več kot 80 odst. denarja, namenjenega za te

stvari. Trebanjci so na te probleme večkrat opozarjali in predlagali tudi, da bi v Sloveniji za osnovno zdravstvo sprejeli enotno stopnjo in denar zanj delili iz skupne vreče. Toda predlog je naletel na gluha ušesa. Kljub temu da je skupna in enotna prispevna stopnja za skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja pometa z vsemi težavami in razlikami. V Trebnjem predlagajo, da bi nekaj podobnega vpeljali tudi za zdravstvo.

Z intervencijskim zakonom so nas dokončno pritislili ob tla, pravi Milena Slapničar, analitičarka in planerka v delovni skupnosti skupnih služb trebanjskih samoupravnih interesnih skupnosti. 15 milijonov dinarjev manjka republiških solidarnostnih sredstev, zaradi zmanjšane prispevne stopnje bo manjkalo še 16 milijonov akontacij, če pa upoštevajo še nove cene, bo do konca leta manjkalo 72 milijonov dinarjev samo za zdravstveno skupnost.

Seveda zaradi tega ne morem nehati z delom, je dejala Marija Grden, direktorica Zdravstvenega doma Trebnje. Tudi materialu se ne

moremo odreči, čeprav je drag, predrag za nas. Delavci pa le nimajo dobrega občutka, je poudarila.

• Trebanjska zdravstvena skupnost potrebuje prek 500 milijonov dinarjev. Od tega dobijo trebanjski zdravstveni dom komaj petino. Ostali denar gre za bolnišnice, zavode, zdravila itd. A to izvajalce v Trebnjem kaj malo »skrbi«, ko pa bodo tudi sami prizadeti. Drugod so poslovali bolje, boljši je bil tudi primerljivi dohodek in bolj bodo lahko, oziroma so že povečali prispevno stopnjo. S povečano prispevno stopnjo pa bodo lahko povečali tudi osebne dohodeke. Tako se bo zgodilo, da bodo drugod povečali osebne dohodeke za 90 ali še več odstotkov, v Trebnjem pa bodo morali obstati na približno 50 odst. In to se bo zgodilo, kljub temu da je trebanjski zdravstveni dom v istem Zdravstvenem centru Dolenjske kakor zdravstveni dom iz Metlike ali Črnomlja.

In kaj bodo ukrenili v Trebnjem? Dosti ne morejo ukrepati, le republiški izvršni svet so prosili, da bi jim dovolil izjemno povečanje sredstev za skupno porabo in zlasti za zdravstvo. Sicer pa bodo morali imeti v Trebnjem nižjo raven zdravstvenih uslug. V Trebnjem vidijo rešitev v enotni republiški prispevni stopnji.

J. SIMIČ

V nesreči še polena pod noge

Od Radeč do Bohorja je žled uničil tretjino letne sečnje — Gozdarji bi radi nadoknadili del škode z izvozom, a jim ne dovolijo tovarne iveric

BREŽICE — V Posavju so naravne ujme v zadnjih letih zelo pogoste, škode pa ne povzročajo le na kmetijskih površinah, ampak tudi v gozdovih. Gozdarji so prepričani, da so povezane s klimatskimi spremembami, ki nastajajo zaradi človekovih posegov v okolje. Gozdovi umirajo tudi na območju brežiškega gozdnega gospodarstva. Ta pojav se močno širi od Trbovelj ob Savi navzdol.

Novembra 1980 je žled polomil ogromno dreva v severnih in severnozgodnih predelih brežiškega gozdnogospodarskega območja. Največ škode so utrpeli bukovi sestoji na višinah od 350 do 850 metrov. V treh letih so gozdarji pospravili iz prizadetih gozdov nekaj nad sto tisoč kubikov poškodovanega lesa in v tem času obnovili ogolele površine. Štiri petine škode je bilo tedaj v družbenih gozdovih in ta je dosegla skoraj trikratno vrednost družbenega proizvoda vseh gozdarjskih tozdov. Večino stroškov za sanacijo je Gozdno gospodarstvo samo pokrilo. Na pomoč mu je prisločila edinole območna interesna skupnost za gozdarstvo.

Letos 11. novembra se je ujma ponovila. Prizadela je radeško in sevniško območje ter Bohor. V led je vklebila gozdove, ki ležijo 500 do 600 metrov visoko. Podatke o letošnji škodi bodo strokovnjaki zbrali v decembru. Za zdaj so ocenili, da je žled uničil tretjino letne sečnje, od tega polovico v družbenem sektorju. Večina gozdov, v katerih je žled lomil dreve, je še vedno nedostopna.

Zaradi škode so letos gozdarji veliko bolj zaskrbljeni kot pred petimi leti. Takrat so si pomagali z

»NIMAMO VODIČA, NIMAMO PROGRAMA«

BREŽICE — Mladinska organizacija v mestu je začasno dobila prostor za sestajanje in druge oblike udejstvovanja v stari osnovni šoli. Člani ZSMS so ga začeli urejati z velikim navdušenjem in celo denar so zbirali za opremo, potem pa jim je volja splahnela. Programa si niso znali napraviti, v mladinski sobo pa so začeli zahajati tudi taki, ki jo spreminjajo v shajališče za pijančevanje in razbijanje. Iz besed delegata ZSMS na programsko-volilni seji krajevne konference SZDL je bilo čuti, da mladina išče pomoč in vsaj za začetek želi dobiti koga, ki ji bo svetoval, kaj naj dela. Morda bi bilo tudi primernejše, da se shaja kje drugje, ne v prazni šoli.

»S kljuge sneti« delegati ponavadi molčijo

SEVNICA — Zadnje dni novembra so se sestajale skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, še bolj kot ponavadi pa so se borile z ne-sklepčnostjo. Cestariji so svojo spravo skozi, tesno pa je šlo zopet pri izvajalcih v komunalni skupnosti. Pohvaliti velja delegate v telesnokulturni skupnosti, kjer jih, kot kaže, zaenkrat drže vkup nedognana merila. Zasedanje morajo ponavljati v raziskovalni skupnosti in v kulturni skupnosti. Ni mogoče reči, da tokrat na dnevnih redih niso pomembne stvari, od planskih usmeritev za celo petletko do finančnih načrtov o nemajhnih denarjih. Vsekakor večjih kot v zborih občinske skupščine, kamor pa delegati kljub temu hodijo na zasedanja. Nekateri v opravičilo ne-sklepčnosti pravijo, da so se delegati že naveličali in celo, da so nekateri dosedanje evidentiranje za nove volitve razumeli že tako, da so svoje poslanstvo opravili. Volitve bodo šele marca, potreben pa bo tudi čas, da bo stekel stroj na novo. Pri dobesednem »sneanju delegatov s kljuge« ni le mučno vzdusje, temveč je to tudi medvedja usluga delegatski mu sistemu. Ni še bilo videti, da bi »sneti« delegati na skupščini tudi razpravljali, torej, da bi bil na sejo sploh kaj pripravljen. A. ŽELEZNIK

izvozom. Droben les iz uničenih gozdov so prodali v Italijo, kjer so dobili zanj precej več denarja, kot bi jim lahko plačali doma. Tega trenutno ne morejo ponoviti. Izvoz lesa je prepovedan, da slovenske tovarne iveric ne bi ostale brez surovine. Te imajo po zadrževanju dipl. inž. in direktorja GG Teodorja Oršaniča polna skladišča, vendar niti ena od njih ni pristala na to, da bi si Gozdno gospodarstvo z izvozom nadoknadilo vsaj nekaj škode.

Kubik lesa za iverice velja pri nas 6.500 din. V Italiji so dobili zanj 10 tisočakov, toliko kot znašajo stroški za normalno delo. Žled jih povečuje zaradi zahtevnejše sečnje, spravlja, dodatne gradnje vlak in cest in zaradi obnove nasadov.

Nad obnašanjem tovarn iveric so gozdarji zelo ogorčeni, češ da izkoristajo njihovo nesrečo in jih zaradi tega nesramno izsiljujejo. Tudi proizvajalci iveric vedo, da je les iz

polomljenih gozdov pokvarljiv. Gozdarji ga morajo čimprej posekati in spraviti do kupcev. Tovarne iveric imajo dovolj zaloga, zato ga odklanjajo, gozdarjem pa v isti sapi ne privoščejo, da bi z izvozom ublažili posledice žleda. »Dovolijo si celo to,« da lesa ne plačajo takoj, ampak zahtevajo, da jih kreditiramo do prihodnjega leta,« so povedali na sedežu GG v Brežicah.

J. TEPPEY

ODLIKOVANJA

Na četrtkovi svečani seji delavskega sveta in vodstev družbenopolitičnih organizacij Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj ob dnevu republike sta zbranim v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja v krškem najprej spregovorila predsednica delavskega sveta delovne organizacije Ivanka Petan in glavni direktor Silvo Gorenc, predsednik krške občinske skupščine Branko Perc pa je podelil državna odlikovanja delavcem in upokojencem tega največjega posavskega kolektiva. Red zaslug za narod s srebrno zvezdo je prejel Vinko Novak (na sliki levo), red dela s srebrnim vencem so dobili Stanko Arh, Franc Ašič, Franc Bernardič, Alojz Bogovič, Edi Buršič, Jože Koritnik, Dominik Kostrevec, Franc Kranjec, Avgust Vidic in Peter Žičkar, medaljo zaslug za narod pa Jože Cijan. (Foto: P. Perc)

Kovinarji nočejo k prikoličarjem

BREŽICE — Za tukajšnji kovinski obrat Tovarne avtomobilov v Novem mestu predlagajo, naj se priključi brežiški Tovarni prikolic. Predstavniki IMV magister Lavrič je na seji občinske skupščine 26. novembra dejal, da je taka rešitev najbolj racionalna, ker nimajo toliko denarja, da bi za vsako skupino 20 ali 30 delavcev iskali nekaj novega in za to namenili težke milijarde (starih dinarjev).

Delavci kovinskega obrata so se postavili po robu. Branijo se iti k prikoličarjem, češ da kovinarji tam nimajo kaj početi. Pritožujejo se nad slabimi delovnimi razmerami in nad tem, da v 25 letih ni nihče dobil interne kvalifikacije, da so pri osebnih dohodkih na dnu in da IMV doslej še sploh ni nič investirala v njihov obrat. Razočarani so, da jih skušajo zdaj odpraviti tako na kratko, brez pravih zagotovil, da bodo še kdaj delali v kovinski stroki.

V Tovarni prikolic jim obljublja delo v servisu za prikolice, kjer bi začeli z januarjem 1986. Tam pričakujejo velik razmah in tudi velik dohodek. Urediti nameravajo servis za Evropo, za njene največje kampe, in prepričani so, da jim zlepa ne bo zmanjkalo dela. Izid referendumu bo pokazal, kaj mislijo o tem delavci kovinskega obrata in koliko verjamejo, da so prav oni poklicani za začetek v novi stroki. Bojijo se prilaganja. J. T.

KJE JE SEDEŽ POSAVSKE STANOVANJSKE ZADRUGE?

BREŽICE — Zadnjič smo zapisali, da poslujne nasproti blagovnice, vendar so nam medtem sporočili, da ima do novega leta sedež v prostorih Samoupravne stanovanjske skupnosti Krško na Cesti krških žrtev 30.

»Naše brazde« spet na svetlem

V Dobovi napovedujejo poslej redno izhajanje krajevnega glasila

DOBOVA — V izredni številki Naših brazd, ki je izšla te dni, se oglašajo predstavniki gradbenih odborov in poročajo, kako so bila porabljena sredstva za investicije v krajevni skupnosti. Poleg finančnih obračunov navajajo tudi potek del pri posameznih akcijah. Volilna komisija poroča o izidu referendumskega glasovanja za zaporni sloj asfalta na vseh šestih cestah v KS. Bralce seznanja uredništvo tudi z imeni evidentiranih krajanov za bližnje skupščinske volitve. Upokojenci dodajajo seznam darovalcev spominskih trakov, pozlačeni in ponikljanih lipic za prapor Društva upokojencev Dobova — Kapele, ki so ga razvili za krajevni praznik.

Za prihodnje leto napoveduje uredništvo spet redno izhajanje Naših brazd. Izdali bodo štiri številke, kot so včasih že delali, vendar jih želijo popestruti, zato se priporočajo za resne in humoristične prispevke z najrazličnejših področij.

KRVODAJALCI SPET DOBRODOŠLI

KRŠKO — Občinska konferenca Socialistične zveze, občinski odbor Rdečega križa in občinski svet Zveze sindikatov Krško vabijo krvodajalce na letošnjo drugo krvodajalsko akcijo, ki bo v torek, 10. decembra, v Krškem v Celulozi in v sredo, 11. decembra, na Senovem v osnovni šoli. Naj spomnimo, da sta se knapovska solidarnost in človečnost potrdila tudi ob zadnji majski krvodajalski akciji v krški občini, kajti senovski rudarji so že nekaj časa najbolj zvesti, številni krvodajalci, to pa se je primerilo tudi maja letos. Izkazali so se še kostanjevski gozdarji, delavci Novolesovega tozda Lipa Kostanjevica, brestaniškega Tesa in kostanjevške Iskre. Odvzem krvi bo potekal od 7. do 13. ure po že ustaljenem časovnem razporedu. Občinski odbor RK pričakuje prijavnice najpozneje do 7. decembra, ker morajo obvestiti o številu prijav Zavod za transfuzijo krvi, da se ekipa pripravi.

DREVI NA BIZELJSKEM O PUSTNEM ČASOPISU

BIZELJSKO — Turistično društvo Brežice organizira danes razgovor o vsebini pustnega glasila za 1986. leto. Vse, ki želijo v njem sodelovati s svojimi prispevki, vabi ob 19. uri v Gostilno Sekoranja.

NEKATERE KONFERENCE KASNIJO

SEVNICA — Pri predsedstvu občinske konference SZDL so zadovoljni s potekom dosedanjih programskih sej krajevnih konferenc SZDL. V nekaterih krajevnih skupnostih so še na dolgu. Na Blanci imajo kadrovske zagate. V Zabukovju in Krmelju je bila dobro obiskana konferenca. Zabukovčani terjajo avtobus vsaj določene dni v tednu in kajpak boljšo zimsko službo na cestah. Prve snežne dni so avtobusi nad Podvrhom kot za stavo zdrsavali, kljub verigam. Za predsednika občinske konference SZDL je evidentiran Janko Rebernik, sedanjí predsednik IS, za sekretarja pa Maks Zupanc. Izbor za predsednika je predsedstvo opravilo izmed 24 imen.

UMANJKALI NEKATERI ODGOVORI

SEVNICA — Javna tribuna o varstvu okolja, ki ga ogroža Jugotanin, Belinkina tovarna tanina in fufurala, sicer ni pritegnila preveč poslušalcev, saj so se ljudje obljub že naveličali. Tiste, ki so minuli teden prišli, je kljub električnemu mrku v dvorani držala v napetosti debele tri ure. Jugotaninici so pripeljali s seboj dvoje strokovnjakov z republiškega inštituta za varstvo pri delu. Poglavitna misel iz te razprave je, da si sedanje vodstvo na vse kriplje prizadeva odpraviti onesnaževanje. Kar se nevsčnega prahu tiče, naj bi bilo to prihodnjega jesen. Pač pa niso vedeli odgovora, ne izkušenej ne iz literature, če je emisija iz proizvodnje fufurala rakotvorna ali ne. Odgovor na to vprašanje bodo še pripravili.

Več delati in manj sestankovati

Občinski sindikalni svet Krško o gospodarjenju in 11. kongresu ZSS

KRŠKO — Rast dohodka je sorazmerno nizka, delež akumulacije je padel, zastarelost tehnične opremljenosti dela je velika, ker pa je še vedno precejšnja vnaprejšnja poraba, je toliko manj možnosti za prestrukturiranje gospodarstva.

To so nekatere misli predsednika občinskega izvršnega sveta Krško Igorja Dobrovnik na seji občinskega sveta zveze sindikatov 25. novembra v Krškem, kjer so obravnavali tudi rezultate tričrtletnega gospodarjenja. Gibanja so povsem drugačna, kot so jih predvidevali. Izgube so štirikrat večje, bolj pa skrbi, da se pojavljajo vedno pri istih kolektivih. Če pustimo ob strani »sistemске« izgubarje, kamor, denimo, spada brestaniška elektrarna, blizu teh pa je tudi novi izgubar — senovski rudnik, povzročata največ sivih las kronična izgubarja — Pionirjev tozd Togrel

in Novolesova temeljna organizacija Bor.

Prekoračitelje dogovora o delitvi dohodka, čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke je izvršni svet opozoril, da morajo upoštevati ta dogovor ali pa se poiskati v branžnem sporazumu. Predstavniki republiškega sveta ZSS Brane Mišič pa je menil, da je nekaj narobe, če kar 13 tozdov uveljavlja sporazume dejavnosti. Opozoril je, da se 30 odstotkov združenega dela v Sloveniji ne drži dogovora, za te prekoračitelje pa namerava republiški sindikalni svet dati pobudo družbe-

nemu pravobranilcu samoupravljanja, da bi te prekoračitelje »nagra-

• Tudi na vrhu bi morali pokazati pripravljenost za stabilizacijo, predlagana višina novega zveznega proračuna pa tega gotovo ne kaže. Adam Vahčić je tudi menil, da ni prav, da v vodstvu republike in zveze, nekoliko manj pa v občinah, funkcionarji kar krožijo s stolčka na stolček, namesto da bi se vračali v združeno delo. Samoupravljanje ne bi prav nič škodilo, če bi več delali in manj sestankovali!

V priprave na 11. kongres slovenskih sindikatov sodijo tudi občni zbori in konference, ki so jih izvedli v večini osnovnih organizacij sindikata. Poročila so bila dobro pripravljena, razprava pa živahnejša v okoljih, kjer je več problemov. Ob strani ostajajo delavci manjših firm, kot sta poslovalnici Merxa in Elektrotehne, ponekod, denimo v Pionirju in Rudniku Kremen Ravno, pa konference niso odigrale svoje vloge.

dili» vsaj z enomesečnim zajamčnim osebnim dohodkom. P. PERC

Banka bo bliže strankam

Beogradska banka odslej tudi v Sevnici

SEVNICA — Beogradska banka, poslovana enota Krško, vztrajno širi mrežo, da bi se približala združenemu delu in občanom. Najprej so odprli agencijo v Kostanjevici, letošnje poletje v Brežicah, pred dnevom republike pa še v Sevnici.

S to banko uspešno sodelujejo iz sevniške občine vsi tozdi Jutranjke, tukajšnji tozdi GG kakor tudi tozda iz Mokronoga in Radeč. Nadaljnje možnosti sodelovanja je ob otvoritvi omenil predsednik poslovnega odbora krške enote in podpredsednik izvršnega odbora temeljne BB v Ljubljani inž. Jože Mulej iz Krškega. Pravkar tečejo v Beogradu razgovori, da dobi ta banka tudi pravice iz deviznega poslovanja.

Prostori sevniške izpostave so na Glavnem trgu, torej v starem mestnem jedru, ki kliče po obnovi. Krajani iz tega mesta so nič kolikokrat izražali zahteve, da takšne dejavnosti prihajajo tudi v ta del mesta. Navsezadnje so te možnosti imeli, ko je bila v tem delu še pošta. Banka bo zaenkrat

delala za stranke v eni izmeni, ob delavnikih od pol devetih do 15.30, ob sobotah od 8. ure do 12., če se bo izkazala potreba, bodo delovni čas podaljšali. A. Ž.

ŽIVAHNEJŠE STARO JEDRO — Stari Sevniciani tožijo, da je v starem delu mesta premalo življenja. Beogradska banka je prisluhnila tem glasovom in lepo obnovila lokal v stari hiši — zgled za druge. (Foto: A. Železnik)

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 16. 11. do 22. novembra so v brežiški porodnišnici rodile: Nisveta Salkič iz Krškega — Sanelo, Zdenka Vugec iz Hrebine — Branka, Marica Horvat iz Gradne — Nikolino, Vesna Tešić iz Brežic — Igorja, Marta Pušček iz Malega Kamna — Sanjo, Dušanka Omerzel iz Starca grada — Tanjo, Anita Martinc iz Krškega — Nino Katarino, Ema Greifoner iz Samobora — Mirja, Mirjana Stupar iz Slanega dola — Marino, Lea Petrovič iz Samobora — Majo, Danica Rupčić iz Ključa — Nikolino, Vlasta Volovec iz Župeleuca — Petra, Ema Pažun iz Krškega — Primoža in Štefica Jurčin iz Noršič sela — dečka. Čestitamo!

Krške novice

ODJUGA — Prava spomladanska odjuga je naredila veliko uslugo cestarjem in pešcem. Sneg na pločnikih čez savski most in ob Cesti krških žrtev proti Domu učencev Milke Kerin je enostavno skopnel. Otoplitev je bila tolikanj bolj dobrodošla, ker je bilo snega na pločnikih še več, kot ga je zamelo, saj cestarji nemalokrat opravljajo Sizifovo delo: ko pluzijo ceste, veliko snega konča na pločnikih, ki potem čakajo lopate ali — ponovne otoplitve...

KLUB UPOKOJENCEV — Snujejo ga v Celulozi, kjer naj bi ga ustanovili še ta mesec. Kaj naj bi počel? Še izboljšal vezi med se aktivnimi in nekdanjimi delavci te tovarne. Ker pri krškem društvu upokojencev oecnujejo, da je povezanost upokojencev Celuloze že sicer dobra, se zdaj nadejajo toliko bolj spodbudnih zgledeov za druge kolektive, namreč, da bodo padli na plodna tla, da bo seme vzklilo še kje, na primer v kolektivih, kjer pozabijo na upokojence na jesen življenja, ko so prikljeni na bolniško posteljo. Potem je venec le še izraz velike hinavščine.

ZOBOL — Krški zdravstveni dom nas je zaprosil, da bi v tej rubriki objavili, da s 1. decembrom 1985 uvajajo zobozdravstveno dežurno službo ob sobotah in nedeljah, ki bo sprejemala paciente z bolečinami. Ponoven dokaz, da je naša rubrika odmevna in neuničljiva. Škoda, ker niso še naši zobje — neuničljivi...

Sevniški paberki

NE KAŽE ZAMUDITI — Ljudje ponavadi ne zamudijo razprodaj v trgovinah, ko gre za potrošne dobrine. Upamo, da ne bodo pozabili tudi na razprodajo knjig v knjigarni Gostinskega podjetja.

GRAD VABI — Sevniški grad znova premore nočno osvetlitev. Kot smo že pisali, ima tudi gostišče. Od novega »graščaka« doslej še nihče ni odšel lačen in žejen.

NEOBOROŽEN — NOVINAR — Tudi novinarji imajo svoje slabe trenutke. Boštanjani so na prijetni obisk svojega rojaka mojstra Vladimira Štovička povabili tudi sevniški radlo. Od tam je sicer precej prihitel človek, žal brez magnetofona. S fotoaparatom pa si na radiu res ne morejo pomagati.

Knjižnica bo zaživela

Metlika je končno dobila poklicno knjižničarko

METLIKA — Dober mesec je tega, kar je tudi Metlika kot menda zadnje občinsko središče v Sloveniji dobila poklicno knjižničarko. »Metliška knjižnica je doslej delala bolj amatersko, honorarno, odprta je bila trikrat na teden v popoldanskem času,« je povedala Marta Strahinič, nova knjižničarka, ki jo je metliška kulturna skupnost štipendirala za ta študij na ljubljanski pedagoški akademiji.

»Tudi sedaj je naša knjižnica odprta za izposojajo trikrat na teden popoldne, ves ostali čas pa porabim za urejanje knjižničnega gradiva. Doslej so v knjižnici skrbeli samo za vpis novih knjig, pa tudi to delo je v zaostanku. Prva moja naloga je sedaj, da izdelam kataloge za vseh 11.500 knjig, kolikor jih naša knjižnica premore. Lep čas bo trajalo, da bom vse to spravila v red.« V knjižnico prihaja največ učencev in dijakov in urejen je oddelek za mladino, ki ima razdelke za ciberno, pionirje, ljudsko slovostvo in poučne knjige, medtem ko je oddelek za starejše razdeljen na leposlovje, ki je urejeno po nacionalnih književnostih, na družbene vede, poučno gradivo pa je urejeno tudi po strokah.

»Kot študentka sem bila na praksi v ljubljanski Pionirski knjižnici, kjer je seveda vse ve-

liko bolj urejeno, zato sem si predstavljala, da bom v Metliki lahko več delala z bralci, a je pač treba urediti najprej osnovne stvari,« pravi Strahiničeva. Za kasneje, ko bo to storjeno, pa se bo mlada knjižničarka lahko posvetila tudi drugemu delu, kot je priprava raznih razstav v prostorih knjižnice, ure pravljic,

Marta Strahinič: »Najprej je treba urediti knjižnično gradivo, potem pridejo na vrsto tudi druge dejavnosti knjižnice.«

literarni večeri, zaživela bo lahko tudi čitalnica, kar doslej in tudi še sedaj, ko je knjižnica odprta samo trikrat na teden popoldne, ni bilo ne možno ne smiselno.

A. B.

Kulturna petletka »pod streho«

Prenova in razširitev Študijske knjižnice Mirana Jarca — najpomembnejša kulturna naložba v novem srednjeročnem obdobju v novomeški občini

NOVO MESTO — Nova občinska kulturna petletka je »pod streho«. Oba zborna skupščina tukajšnje kulturne skupnosti sta se zanjo izrekla na skupni seji prejšnji teden. Kakšne posebno burne razprave ni bilo, saj so načrtovalci pri oblikovanju srednjeročnega plana v glavnem upoštevali pripombe iz poprejšnje javne razprave.

Na seji je beseda tekla predvsem o naložbah v kulturno dejavnost. Do konca srednjeročnega obdobja 1986 — 1990 naj bi prenovili in

razširili Študijsko knjižnico Mirana Jarca, prenovili križatijo (stavbo Dolenjskega muzeja) in opravili večja vzdrževalna dela v zunajmestnih kulturnih domovih.

To bi po letošnjih cenah veljalo 414,4 milijona dinarjev.

Precej razprave je bilo o tem, kaj napraviti s Sokolskim domom.

»Pionirsko« prenavljajo

Pionirska knjižnica v Novem mestu bo poslej večja in sodobno opremljena — Spet bo odprta januarja

NOVO MESTO — Pionirska knjižnica je od oktobra zaprta za obiskovalce, ker jo preurejajo, razširjajo in posodablajo. Po ureditvenem načrtu bo namreč pridobila tudi prostore, ki jih je do izselitve uporabljala Ljudska knjižnica. Teh površin je okoli 60 kvadratnih metrov, tako da bo za dejavnost Pionirske knjižnice poslej na voljo 134 kvadratnih metrov prostorov. V njej bodo namestili najsoodnejšo opremo in police razvrstili tako, da bo možen prost pristop do vseh 19.000 knjig, kolikor jih premore fond te knjižnice. S preureditvijo bodo pridobili manjšo čitalnico in

kotiček, kjer bodo izvajali najrazličnejše programe, se pravi ure pravljic, srečanja s pesniki in pisatelji ipd. Okrog stebrov bodo predalnice panoi za razstave knjižnih novosti. Pionirska knjižnica bo dobila tudi nov vhod, in sicer se bo šlo vanjo skoz ista vrata kot prej v Ljudsko knjižnico, se pravi s Ceste komandanta Staneta in ne več z zadnje strani stavbe.

Predvidevajo, da bodo preurejeno Pionirsko knjižnico lahko odprli sredi januarja prihodnje leto. Za otvoritev bodo pripravili slovesnost, ki bo razveselila tudi vse mlade obiskovalce. Nanje poslej še bolj računajo. Šele ko bo knjižnica spet odprta, bo sprejemala izposojene knjige. Zamudnine, ki jo knjižnica običajno zahteva od vseh, ki prekažejo čas za vrnitev prebranih knjig, tokrat seveda ne bo zaračunavala. Saj se v knjižnici zavedajo: če bi prenovo opravili poleti, kot je bilo predvideno, bi bilo tudi takih problemov manj, ker otroci med poletnimi šolskimi počitnicami knjižnico manj obiskujejo.

Glavni naval na Pionirsko knjižnico je med šolskim letom, to pa potrjujejo tudi podatki o izposoji. Tako je knjižnica letos do septembra izposodila 38.500 knjig. Vsak dan ima od osemdeset do sto obiskovalcev. Med najpogostejšimi obiskovalci so seveda njeni člani. Na začetku tega šolskega leta je imela okoli 1.100 vpisanih.

I. Z.

V GOSTEH JESENICANI Z BRECHTOM

NOVO MESTO — V ponedeljek in torek prihodnji teden bo tu v gosteh Gledališče Tone Čufar z Jesenic. Uprižorilo bo Brechtovo Malomešansko svatbo. Jeseničani bodo oba dneva nastopili v okviru abonmajskih gledaliških prireditev.

Utihnila je Vida Brest

Pesnice in pisateljice Vide Brest ni več. Tako nenadoma je odšla, tiho, nepričakovano. Komaj kdo je vedel, da je usodno zbolela. Tega, da se ji bodo tako hitro iztekle zadnje ure življenja, ni nihče niti slutil. Zlasti še, ker še ni dolgo, kar so ji znanci in prijatelji stisnili roko ob šestdesetletnici.

Vida Brest se je v slovensko literaturo zapisala z opaznimi deli. Pisala je za odrasle in za otroke. Narodnoosvobodilni čas je najbolj zaznamoval njeno literarno pero. Letos je za delo »Majhen človek na veliki potidobila Levstikovo nagrado. To je pravi mali tekst o velikem času. A to ni vse, kar je ustvarila in s čimer se je priljubila tako pri velikih kot pri malih bralcih. Pri slednjih še posebej, saj jih je tudi obiskovala po šolah.

Začela je kot pesnica in že zelo zgodaj. Ko je bila še šolarica v domačem Šentupertu na Dolenjskem in ko so jo kličali s pravim imenom — Majda Peterlin, so ji nekaj pesmic natisnili v otroškem koticu »Slovenca«. Domača vzgoja in prelomni časi so Majdo napravili za skojevko in potem za partizanko. Nosila je puško, si naredila partizansko ime Vida Brest in pisala. Leta 1942 so ji v partizanski Naši ženi objavili prvo partizansko pesem. Njene pesmi so se v prepisih širile med borci, recitirali so jih na partizanskih mitingih in tiskali v vojaških glasilih.

I. Z.

Oddolžitev za vse, kar je dal

V Dolenjski galeriji na ogled retrospektivna razstava del akademskega slikarja Josipa Germa, ki je skoraj pol stoletja živel in delal v Novem mestu

NOVO MESTO — Kar dva meseca bodo v obeh dvoranah Dolenjske galerije na ogled portreti, krajine, študije in druge stvaritve akademskega slikarja Josipa Germa. Retrospektivno razstavo (dosegljivi) del tega umetnika, ki mu je zibelka stekla v Beli krajini, kasneje pa je skoraj pol stoletja svojega plodnega in ustvarjalnega življenja posvetil Novemu mestu, so slovesno odprli 28. novembra in s tem počastili dan republike. V pevskem sporedu je nekaj pesmi zapel Dolenjski oktet.

Razstava, ki se ujema z osemdesetletnico slikarjevega prihoda v Novo mesto in s petintridesetletnico njegove smrti, pomeni oddolžitev za vse, kar je Josip Germ prispeval za

kulturni razvoj Novega mesta in še posebej k ugledu »dolenjske metropole«, kakor ga motrimo z današnjimi očmi. To misel je pred številnimi obiskovalci, ki so napolnili veliko

galerijsko dvorano ob otvoritveni slovesnosti, najprej poudaril predsednik novomeške občinske skupščine Uroš Dular, ko je govoril o pomenu tega kulturnega dogodka, nato pa jo je povzel in v predstavitveni besedi o Germovi življenjski in umetniški poti razčlenil umetnostni zgodovinar Jožef Matijević, vodja Dolenjske galerije, ki je razstavo strokovno pripravil.

Akademski slikar Josip Germ je bil velika pridobitev za Novo mesto, pa naj pri tem mislimo na njegovo umetniško, pedagoško ali širšo kulturno dejavnost, kot slikar pa ne preveč srečna osebnost. Čas ga je odrinil na obrobje in kot danes lahko presodimo, po krivici. Resda se ni vdajal tokovom moderne umetnosti in je vseskozi ostal zvest realizmu, kar so mu nemara najbolj zamerili, vendar to še ne bi smel biti razlog, da je bil toliko časa povsem pozabljen. Šele poštene kritične presoje v zadnjem času so opozorile na pravo vrednost Germovega slikarstva v slovenski umetnosti, plod novih pogledov nanj pa je prav gotovo tudi zdajšnja razstava v Dolenjski galeriji.

I. Z.

NOVA KOLENČEVA ZBIRKA

NOVO MESTO — Novomeški pesnik Janez Kolenc je spet izdal zajeten šop svojih pesmi na način in v obliki, kot smo ju letos že nekajkrat spoznali. Tokratno zbirko je naslovil »Vodnjak ob cesti«, vanjo pa uvrstil enaintrideset svojih pesni in pesnitev. Po številu verzov je ta izdaja Kolencovih pesmi najboljše, od kar ta prizadeveni poet izdaja svoje zbirke kot pesniške liste. »Vodnjak ob cesti« je izdala ZKO Novo mesto ob denarni podpori občinske kulturne skupnosti.

NAJBOLJŠA PRIJATELJICA — KNJIGA

Kaj mi pomeni knjiga? Knjiga me uči veliko lepih stvari, skuša me voditi v pravo življenje, v življenje sreče. Spremlja me povsod: v šoli, doma. Če ima ta zaklad, ga nikoli ne izgubiš. Knjiga je moja spremljevalka, jaz pa sem njena zvesta bralka.

MARJANCA ŠPILER, 8. b
COŠ Adam Bohorič
BREŠTANICA

KAKO SO SE OBLAČILI NA HRVAŠKEM?

LJUBLJANA — V Arkadah, razstavišču Narodnega muzeja v Ljubljani, je od minulega tedna na ogled kulturnozgodovinska razstava »Secesijska oblačila na Hrvaškem.« Zanimivo razstavo, ki prikazuje oblačila od konca prejšnjega stoletja do prve svetovne vojne v sosednji republiki in bo odprta do 21. januarja prihodnje leto, je pripravil zagrebški muzej za umetnost in obrt.

B. M.

kultura in izobraževanje

Zdaj pa skoraj premalo sedežev...

DOLENJSKA, POSAVJE — 40-letnici osvoboditve posvečeni trinajsti festival »Revolucija in glasba« je za nami, trinajst slovenskih krajev, kjer so se v okviru festivala zvrstili koncerti priznanih izvajalcev, pa je bogatejših za vrhunske glasbene dogodke in za nove izkušnje s takimi prireditvami. S to mislijo bo bržkone uglasena tudi zaključna ocena le tradicionalne manifestacije, ki živi iz potreb našega okolja in nenehno išče nove, še zanimivejše oblike nastopanja.

Tri take dogodke smo imeli priložnost doživeti tudi na našem območju, in sicer na koncertih v Ribnici, na Senovem in v Novem mestu. V Ribnici je pel moški pevski zbor Srečko Kosovel iz Ajdovščine, na Senovem učiteljski pevski zbor Emil Adamič, v Novem mestu pa Slovenski oktet. Poročila govore, da so koncerti naletehi na različni odzivi občinstva, ki se je že v preteklosti rado izneverjalo. Če imamo v mislih samo koncert v Novem mestu, moramo zapisati, da je bila to daleč najuspešnejša kulturna prireditev, kar se jih je v Domu kulture zvrstilo v zadnjem času.

Še več, koncert Slovenskega okteta je tokrat pritegnil kar 276 (preštetih) obiskovalcev, več, kot je sedežev v veliki dvorani Doma kulture. Kakšno nasprotje v primerjavi s prejšnjimi leti, ko je temu vokalnemu ansamblu, ki si je pridobil slavo na svetovnih odrih, v istih prostorih in približno ob enakem času prishumilo le dvajset obiskovalcev ali morda kakšen več!

Tolikšen obisk je celo nekoliko zmedel prireditelje, da so se začeli spraševati, odkod nenadoma tolikšno zanimanje za resne stvari, ko pa so obiskovalci že tolikokrat zatajili prav ob njih.

I. Z.

»Kresova« desetletnica

Novomeška folklorna skupina bo svoj jubilej proslavila z jutrišnjim nastopom v Domu JLA — Kot gost bo sodeloval Šentjernejski oktet

NOVO MESTO — V veliki rdeči dvorani tukajšnjega Doma JLA bo jutri folklorno-pevski večer, na katerem bosta nastopila domača folklorna skupina Kres in Šentjernejski oktet. Prireditev se bo začela ob 19. uri in bo za folkloriste še posebej slavnostna, saj praznuje Kres 10-letnico ustanovitve.

Večer ljudskih pesmi in plesov bo tudi desetletni pregled dela novomeške folklorne skupine, ki jo od začetka vodi prizadevna Branka Moškon, hkrati pa potrditev vztrajnosti, kvalitete in uspehov, ki jih je Kres dosegel v tem času.

Nedvomno je moč reči, da so se »kresovci« trdno vrasli v kulturno življenje Novega mesta in širše Dolenjske. To življenje so bogatili s sodelovanjem na številnih prireditvah, s samostojnimi pesnimi večeri in seveda s širjenjem folklorne misli ter oživiljanjem že izumrlih ljudskih običajev. Kot nosilci tovrstne dediščine so se predstavili na številnih nastopih po Sloveniji, plešali pa so tudi že na Hrvaškem, v Srbiji, Bosni in Franciji.

I. Z.

Folklorna skupina Kres si torej za nalogo ni dala le predstavljati že znanega in dognanega, pač pa predvsem raziskovanje in predstavljanje tistega, kar je bilo nekoč v navadi na Dolenjskem. S slednjem se čedalje vidneje zapisuje med tiste skupine, ki gojijo tako imenovano izvorno folkloro.

● Skupina goji najrazličnejše plese, zlasti še dolenjske. S pomočjo dr. Marije Makarovič se ji je posrečilo priti do izvorne delovne noše iz prve polovice prejšnjega stoletja. Do te dolenjske noše so prišli po proučitvi fresk in poizvedovanj na terenu, kjer izročilo še živi med stariimi ženicami. »Kresovci« se bodo kmalu pojavili tudi v medvojni noši naših Podgorcev in v njej predstavili dolenjsko ohcet.

Že po odkritjih, do katerih je prišla novomeška folklorna skupina, kajpak ob sodelovanju strokovnjakov, lahko sodimo, da folklorna dediščina v Dolenjskem ni tako nezanimiva, kot so še pred leti mislili.

Bodo Krko zastupili s fenoli?

Kako je mogoče, da o
tako pomembni stvari
odločajo drugi?

Ko človek bere neveselo
notico, da namerava Komunalno
podjetje Grosuplje v svojo čis-
tilno napravo sprejemati fenol-
ne odpadke kemične tovarne
Fenolit iz Borovnice (Dolenjski
list, 14. novembra), se mu vsi-
ljuje cela vrsta vprašanj.

Kako je mogoče, da lahko o
taki stvari odloča nekdo daleč
stran, se je vprašal že avtor
omenjenega zapisa v Dolenj-
skem listu. Še obstaja od-
premetavanja že čisto obrob-
lino vprašanje, če je nemogoče
razvoj brez raznih stranskih
prizvodov s škodljivimi delo-
vanjem. In ne nazadnje ni odveč
vprašanje, zakaj si vsi skupaj
nenahne dopovedujemo, da je
naša velika skrb varstvo zdr-
ravega okolja. Bržkone je to
prazno besedičenje, če se ob
bežnem pogledu v prihodnost
moramo spraševati, ali bo Sava
zbrališče slovenske umazanije
(Dolenjski list, ista številka),
kaj bo s Krko in temu podobno.
Ali ni potemtakem tudi vsako,
podobno srečanje, kakršno je
bilo pred časom na Otočcu in so
si na njem strokovnjaki belili
glave tudi z varovanjem okolja,
brez vrednosti?!

M. LUZAR

BILI SMO V KOČEVSKEM ROGU

Prvi naravoslovni dan v tem šols-
kem letu smo imeli v Kočevskem
Rogu. Tja smo se odpeljali jutraj s šol-
skim avtobusom. Nestrpno smo prič-
akovali, kaj vse bomo videli. V
Kočevju se nam je pridružil gozdarski
inženir Anton Prelesnik. Med potjo
nam je veliko pripovedoval o Kočev-
skem Rogu med vojno in danes. Ogle-
dali smo si partizansko bolnišnico
Zgornji Hraštnik in grobove. Na kra-
ju, kjer je bila bolnišnična Pugalj, stoji
lep spomenik. To bolnišnico so Nemci
odkrili in jo zažgali. Videli smo tudi
najdebelejšo jelko v Kočevskem Rogu,
ki ima obseg 6 metrov in 40
centimetrov.

LIDIJA JANEŠ IN
ANITA RAUH,
3. razred OŠ Vas — Fara

OB 29. NOVEMBRU

29. november je dan republike. Pro-
slavili smo ga tudi na naši šoli. Ciciban-
i so bili sprejeti v pionirsko organiza-
cijo. Učenci na šoli smo jih počastili s
kulturnim sporedom. Na prireditvi so
prišli tudi starši, ki radi poslušajo in
gledajo svoje otroke. Posebno ponosni
so bili starši učencev prvega razre-
da. Cicibančki so bili svečano obleče-
ni. Brez zatikanja so povedali pionir-
sko obljubo in veselo so zapeli
pesem slovenskih pionirjev. Z zani-
manjem so si ogledovali pionirske
znake: rutice, kapice, značke, knjižice.
Z delom v pionirski organizaciji pa
bodo spoznali, da je lepo biti pionir.

ANDREJKA PRIMOŽIČ,
6. razred
OŠ Vas — Fara

DESET LET OBRATA TONOSE V ADLEŠIČIH

ADLEŠIČI — V torek, 26.
novembra, je delovni kolektiv
obrata Tonose v Adlešičih pri-
pravil lepo slovesnost v počas-
titev desete obletnice dela tega
kolektiva in dneva republike.
Med kulturnim programom, v
katerem so sodelovale pevke obr-
ata, mladinska recitacijska sku-
pina, šolarji adlešičke šole in tam-
buraši domačega kulturno-
prosvetnega društva, so prikaza-
li okrog 30 modelov nove
kolekcije proizvodnega programa
delovne organizacije Tekstil-
tozd Tonosa za leto 1985/86. O
nadaljnjem razvoju in delu
celotnega tozda Tonosa, katerega
del je tudi adlešički obrat, je
na slovesnosti govoril direktor
Tonose Marjan Rajner. Sedem-
najst delavk, ki so v obratu od
začetka, je dobilo ob skromnem
jubileju posebna priznanja. Slo-
vesnosti, ki sta jo pripravili sin-
dikalna in mladinska organiza-
cija, so se udeležili tudi predstavniki
Tonose iz Ljubljane, črno-
maljskega izvršnega sveta in
občinskih družbenopolitičnih or-
ganizacij ter krajevne skupnosti.
A. C.

Igranje s potrpežljivostjo

Polževa gradnja obmirenske ceste

SEVNICA — Ob obisku ekipe
časnika Delo v Posavju je zdravnik v
tukajšnjem zdravstvenem domu dr.
Jurij Pesjak želel odgovor, kdaj bo
končno zgrajen zadnji odsek ceste v
dolini Mirne.

Delo je pričakalo odgovor repu-
bliške skupnosti za ceste v začetku
novembra, potrpežljivi sevnški zdrav-
nik pa z njim ni zadovoljen. Očita sicer
tudi nam novinarjem, ker te nena-
vidne »modernizacije« bolj ne ožigo-
samo z dovolj veliki črkami, kot pravi.

Pa k povzetku v Delu! Izvemo, da je
bila letošnjega 28. junija sklenjena
pogodba za nadaljevanje del v vred-
nosti 67 milijonov dinarjev, ki naj bi
bila končana oktobra. Šlo je za 400
metrov ceste z ravno tako dolgim
podpornim zidom, v katerem je 2.500
kubikov betona. Na republiški sku-
pnosti za ceste trdijo, da je bilo delo
opravljeno v treh mesecih z mini-
malno delovno silo. Glavna ovira naj
bi bil velik promet skozi gradbišče —
kljub zapori ceste! Pišejo, da bodo
cesto še letos asfaltirali, ne vedoč, da je

bilo to že narejeno. V odgovoru zveni
že kar neresno in podcenjevalno do
bralcev, češ da je bil delovni proces na
gradbišču prostorsko raztegnjen. In to
na vsega 400 metrov gradbišča? Bojda
je za to, da bi slednjič prišli do Save,
potrebni nadaljnjih 500 milijonov di-
narjev. Ker znaša to 5 kilometrov, bi
bilo izjemno nehalčno ugabati, kdaj
jim bo uspel ta podvig, posebno še
zategadelj, ker ta denar še ni niti
zagotovljen. Zanimivo bi bilo izvedeti,
koliko vse skupaj podražuje takšno
pacanje.

A. ŽELEZNIK

Krivi za vdore vode v kleti

Kriminalka s preozkimi in preširokimi kanali se razpleta — Kriva je Samoupravna
komunalna skupnost — Bodo »strokovnjaki« ostali brez imen?

Težko je popisati jezo in razočaranje prebivalcev blokov št. 9, 10, 11 in 12 na
Mestnih nji vah, ki so lani in letos morali že dvakrat reševati svoje kleti — pred
poplavo! Voda s ceste je ob neurju v zdrla v straniščno kanalizacijo, zalila obak-
rat tudi skupno kurilnico štirih blokov (v 12. bloku) in povzročila stanovalcem
veliko škodo. Po kletih in hodnikih je stala 15 do 20 cm visoko in pošteno zm-
očila ljudem vse, kar je bilo na spodnjih poličkah.

Kriva v začetku »ni bilo« Prebiva-
lci št. 11 in 12. bloka so s trdim delom
po več urah le spravili umazano vodo
v jaško. Ljudje so pravilno sklopali, da
mora tičiti krivda v kanalizaciji »pod-
daljšane Koštialove ulice« kakor se
uradno imenuje gradnja nove široke
ceste na bodoče pokopališče. Menili
so, da se »široka nova kanalska cev« ve
ceste pod zemljo izteka v ožjo cev
dosodanje kanalizacije v Koštialovi
ulici.

Niso bili daleč od resnice. Iz pisma,
ki ga je podjetje Komunala 6. 11. 1985
(pod št. 60-CJ-1310) poslalo Samou-
pravni komunalni skupnosti v Novem
mestu, lahko preberemo, da so naša
krajevna skupnost, Samoupravna sta-
novanjska skupnost in SGP Pionir

opozorili Komunalno na vdor vode v
našeste bloke na Mestnih nji vah. Nad-
aljevanje pisma je podobno sodobni
kriminalki, saj v njem lahko beremo
nič manj kot tole:

MESTNE NJIVE

Povzeto iz »MESTNIH NJIV«,
glasila krajevne skupnosti in dru-
žbenopolitičnih organizacij na Me-
stnih nji vah v Novem mestu, št. 2
od 25. novembra 1985

»Do problema prihaja izključno
zato, ker ste kot investitor rekonstruk-
cije Koštialove ulice priključili mete-
orne vode s ceste v fekalno kanalizacijo,
čeprav smo vas na premajhno
propustnost kanala opozorili in sogla-
sju k lokaciji. Kljub temu, da brez naš-
tega soglasja ni gradnja in brez soglasja
za priključek izvedli priključek na kan-
al, ki ni sposoben prevzeti dodatnih
količin odpadne vode.«

Česa takega si celo podjetnik v kapita-
lizmu ne bi upal privoščiti!

Nekaj podobnega je zakrivila Samou-
pravna komunalna skupnost tudi
že pri prenovi Ceste herojev, ko je
kljub ostremu nasprotovanju Komun-
ale priključila meteorne vode s ceste
v fekalni kanal, kar povzroča zdaj ve-
like probleme pri črpalnišću »Na žag-
li«

Zavezujoče ugotovitve o Krupi

Pripombe k ugotovitvam komisije za spremljanje onesnaženosti Krupe (DL 14. nov.)

V Delu je 9. novembra komisija za spremljanje onesnaženosti Krupe po-
dala poročilo o trenutnem stanju. Menim, da je poročilo potrebno dopolniti
z naslednjim:

1. Podatku, da je Iskra s 1. 2. 1985
prenehala proizvajati kondenzatorje,
polnjene s PCB, in da zato proizvo-
dnja ni več vir onesnaževanja, dodaj-
jam: v Semiču najbrž res, kaj pa v
Beogradu? 16. maja letos je bila na-
mreč na radiu Student kontaktna od-
daja o Krupi. Sodeloval je tudi
direktor Iskre Vlado Zorc, ki je izjavil
(vprašanju prebivalke vasi ob Krupi se
ni mogel izogniti), da so se po tem
ukrepu v Iskri pač takoj znašli in PCB
prodali neki tovarni v Beogradu. Ime-
na tovarne ni hotel navesti. Dejaj pa je
še, da v Semiču sedaj pripravijo vse
potrebno za polnjenje kondenzatorjev,
potem jih pa vozijo v Beograd, da jih
tam napolnijo s PCB.

Očitno tu lahko govorimo o znan-
em pojavu, izvozu tako imenovane
umazane tehnologije / razvitega seve-
ra na nerazviti jug, tudi v jugoslovanskih
okvirih. Ali ta Iskrina poteza
priča o poslovnosti Slovencev?

2. Iz članka izvemo, da se je komisi-
ji po trinajstih sejah in nekaj več kot
enem letu uspelo dogovoriti, tako da
je sedaj v izdelavi projektna dokumeta-
cija za deponijo odpadkov, polnje-
nih s PCB, ki se nahajajo v vrtači znot-
raj tovarniške ograje Iskre-Semič.
Gradnja deponije bo stekla prihodno
pomlad. Močno dvomim, da je poglavni
vzrok za počasnost v zahtevnosti
strokovnih podlag, kot na primer me-

ni Svet za varstvo okolja pri predse-
stvu RK SZDL Slovenije (Delo, 16.
nov. 1985). Dvomim zato, ker je že npr.
24. marca 1980 SEPO (skupina za
oceno posegov v okolje pri Inštitutu
Jožef Stefan v Ljubljani) izdelal oceno
ekološke obremenitve okolja za DO
Iskro Semič. Pod točko odpadki je
zapisano:

Poseben problem z vidika varstva
okolja predstavljajo odpadki iz pro-
izvodnje, ki jih sedaj deloma odvažajo
na komunalno odlagališče, vračajo
proizvajalcem v predelavo ali sežigajo
v ta namen improvizirani in zastareli
peči. Investitor se je odločil za nabavo
primerne sežigne naprave tujega proiz-
vajalca, v kateri bi v bodoče sežigali
vse gorljive odpadke iz proizvodnje, to
pa so: kondenzatorski in metalizirani
papir, epoksične smole, impregnanti,
odpadna olja ipd. Dvokomorna sežig-
na naprava bi omogočala »popolni
sežig« in možnost uporabe odpadne
toplote za ogrevanje vode (0,6 Gca-
l/uro). Vsekakor je pristop investito-
rja k reševanju problema odpadkov
ustrezen in tudi v skladu z Zakonom o
ravnanju z odpadki (Ur. l. SRS št.
8/78). Ob tem pa je potrebno
ugotoviti:

— V predvideni sežigni peči s
toplotno močjo okoli 0,6 Gcal/uro bo
možno pokuriti do 200 kg mešanich
odpadkov na uro s povprečno kalorično
vrednostjo okoli 3000 Kcal/kg. Z vidika
ekonomičnosti obratovanja peči je
najbolj ustrezna rešitev uporaba od-
padne toplote (za ogrevanje vode) ob
čim boljši izkoriščenosti sežigne
naprave, to pa narekuje veliko večje
količine gorilnega materiala (odpad-
kov), kot jih je na razpolago v obratih
ISKRE v Semiču (maksimalno 15
ton/leto).

— Predviden tip sežigne naprave z
glavno sežigno komoro in naknadnim
sežigom omogoča »praktično popolno«
zgorevanje odpadkov v primerjavi
s klasičnim sežigom in je posebej
primeren za sežig posebnih (škodljivi-
vih) odpadkov, ki jih ne moremo,
oziroma ne smemo odvažati na
običajne komunalne deponije.

Glede na omenjeno bi bilo potrebno
pri opredelitvi namembnosti sežigne
naprave le-te načrtovati kot skupno
regionalno sežigalnico za območje
Bele krajine oziroma za potrebe tudi
ostalih delovnih organizacij na tem
območju. Taka sežigalnica bi se po
svojem konceptu tudi vključevala v re-
publiške načrte za ureditev problema

odstranjanja posebnih odpadkov
(predlog komisije za varstvo okolja pri
Gospodarski zbornici SR Slovenije).
Po teh načrtih bi del posebnih od-
padkov, ki pri sežigu ne tvorijo večjih
množin (emisij) škodljivih snovi, sežig-
gali na regionalnih oziroma lokalnih
sežigalnicah, preostale odpadke pa na
predvideni centralni republiški sežig-
galnici.

Predlagamo, da investitor izdela na-
tunčen popis (kataster) s podatki o
količinah, sestavi ipd. vseh posebnih
odpadkov na širšem območju Bele
krajine. To bi bilo izhodišče za nadal-
jnje odločitve (spoznanji med
ISKRO in ostalimi angažiranimi DO,
skupno financiranje ipd.) ter za izde-
lavo idejnih zasnov bodoče sežigal-
nice. Izbrati optimalne lokacije za sežig-
galnico je pogojena tako z organiza-
cijsko — ekonomskih vidikov (zbra-
nje, prevoz, skladiščenje, izraba od-
padne toplote itd.) kot tudi z vidikov
varstva okolja (krajina, onesnaže-

vanje /zraka ipd.). Iz teh vidikov se
kaže lokacija ob obratih ISKRE ugod-
na, kar pa je potrebno ponovno oceniti
ob izdelani investicijski dokumenta-
ciji za predvideno sežigalnico.

Priporočamo, da se investitor v
okviru reševanja te problematike
poveže s Komisijo za varstvo okolja
pri Gospodarski zbornici Slovenije in
z DO Komunalno in gradbeno podjet-
je Kranj, ki v Kranju postavlja
podobno sežigno napravo.

Ali ta študija ni bila dovolj dobro
strokovno narejena in zato danes ni
uporabna? Če pa je dovolj strokovna,
zakaj ni bila upoštevana že leta 1980?
Kdo je za to odgovoren? To vprašanje
postavljam tembolj zato, ker je bil
PCB leta 1979 dokončno prepovedan
v ZDA in EGS.

3. Za vsa ostala odlagališča od-
padkov, polnjenih s PCB, ki so zunaj
tovarniške ograje, pa je komisija zapi-
sala, da so jih proti večjemu ispiranju
v podtalnico zavarovali s »prekrivno
plastjo«. Obhodil sem odlagališča,
vendar prekrivne plasti nisem opazil.
Gotovo je iz nevidne materije. V obdo-
bju pospešene inovacijske dejavnosti
se je komisiji verjetno posrečil izum, ki
bi ga veljalo patentirati tudi na kakem
tujem patentnem uradu. Lahko pa ga
konkretni izumitelj prikladi še pri or-
ganizaciji Greenpeace, ker to pregr-
njalo ne kviri videza pokrajine in ni-
ma tudi nobenih stranskih učinkov.

V omenjenem članku pa komisija za
koordinacijo strokovnega dela pri
reševanju onesnaženosti Krupe ni
razkrila, kaj se bo storilo / muljen na
dnu reke Krupe. Iz analiz je jasno raz-
vidno, da je največji vir onesnaževanja
ravno ta mulj. Ali ne obstaja rešitev za
dekontaminacijo sedimenta? Kot vi-
dimo, od uradnega odkritja PCB v
Krupi (avgust 1983) pa do danes /
ničemer ni bilo preprečeno nadaljnje
onesnaževanje okolja, razen seveda s
»prekrivno plastjo«. Delno je sicer
pretrgana veriga vnosa PCB v človeški
in živalski organizem, vendar glavnih
virov onesnaževanja še niso začeli
sanirati.

BOŽO FLAJSMAN
Ljubljana

Prepiri zaradi oslove sence

Komentar k pisanju Do-
lenjskega lista (21. nov.)

Ob branju članka s tem naslovom
se lahko vsakemu bralcu v dno srca
zasmilijo malčki v vrtcu, ker jih še
vedno niso ogradili s prirščno, več
kot dva metra visoko žičnato ogr-
ajo. In vsi ti zapleti zaradi neke
srednje šole, ki sanjari o zunanjih ig-
riščih. V vrtcu so bili celo tako
dobrohotni, da nam niso ogradili še
ceste in spomenika Edvarda Karde-
lja, po katerem nosi srednja šola v
Črnomlju ime. Po kakšni logiki je
ob gradnji srednje šole vodstvo vrt-
ca pristalo na zidavo zaklonišča sredi
svojega »teritorija«, če ga niso so-
glasno pomaknili tja zaradi zuna-
njih igrišč, ki jih šola po normativih
mora imeti? Ta zunanja igrišča ne bi
služila le obema šolama, marveč tu-
di vrtcu, vsi bi pa morali nezaplo-
tniško razmisliti, kje pravzaprav
lahko mladina v Črnomlju zdravo
preživlja prosti čas. Vseh teh
zapletov ne bi bilo, če bi po dobri
staroslovanski navadi vrtec obvestil
svoje sosede o načrtovanem projek-
tu in bi se lahko dogovorili, da bi os-
tal volk sit in koza cela. Če bi se v
vrtcu ozrli v pravo smer, bi ugotovi-
li, da imajo na drugi strani ogromno
občinske zemlje, ki bi zadostila
prostorskim potrebam. Če bi pogle-
dali še malo dalj, bi celo videli, da je
sosed Pavle ogradil svoje ovce /
leseno ograjo brez posebnih na-
svetov biroja ali referentne za urba-
nizem. Gre le za občutek, kaj je bolj
naravno in ne kviri okolja.

Tu ne gre le za mahanje s papirji
pod nos, ampak za skupno reše-
vanje, od katerega imamo lahko vsi
koristi.

GABRIJELA VIDIC —
MIHELČIČ,
ravnateljica Srednje šole
družboslovne in kovinarske
usmeritve Edvarda Kardelja
Črnomelj

Izšel je Mozaik

Pretekli teden je izšel »Mozaik«,
glasilo učencev SS Edvarda Karde-
lja v Črnomlju. Novi uredniški
odbor se je zelo trudil, da bi bilo
glasilo čim boljše. Čeprav je vse-
binsko zelo zanimivo in angažirano,
so se pojavile težave pri prodaji
glasila. Veliko učencev ga ni
hotelo kupiti samo zaradi slabega
tiska. Ne bi bilo odveč, ko bi jim
omogočili boljši tisk, saj slabe
materialne razmere delajo krivico
uredniškemu odboru.

Zlasti zanimiv je članek Po
sledovih članka Jožice Žagar.
Žagarjeva je napisala v Dolenj-
skem listu razmišljanja o tem, ali so
v naši družbi družboslovci odveč,
pisarji gornjega članka pa so se ogla-
sili pri pristojnih organih, da bi
dobili odgovor na to vprašanje.
Tudi oni niso našli pravega poslu-
ha, zato ostaja vprašanje še naprej
odprto. Postavlja pa se še drugo:
ali naj se zaradi pomanjkanja
štipendij vnaprej vpisujejo v to
smer le otroci iz dobro situiranih
družin?

VESNA JAKŠE

Ob obletnici smrti Jaroslava Štovička

Kdo izmed Krčanov se ne spomi-
nja Jaroslava Štovička, človeka, ki
je bil vedno dobre volje, nasmejan in
ob vsaki priložnosti pripravljen
vsakomur pomagati. Deset let je od
tega, odkar nas je za vedno zapustil
mož, ki je nad 40 let živel v Zagrebu,
kjer je bil včlanjen tudi v Društvo pi-
sateljev Hrvatske, po duši in po sre-
pu je bil še vedno Krčan. Vedno je z
velikim veseljem sprejel najmanjšo
vest o napredku svojega rojstnega
kraja in skoraj ni bilo tedna, da
nismo srečali tega našega rojaka v
Krškem in končno tudi pri svojem
bratu v njegovem ateljeju.

Za zbornik Krško skozi čas je o
njem zapisal profesor Franc Petre
naslednje: »Štoviček je obiskoval
osnovno šolo v Leskovcu in meš-
čansko v Krškem ter nadaljeval v

trgovsko šolo v Zagrebu, kjer je bil
tudi daljšo dobo zaposlen. Podvrget
se je nenapisanemu zakonu, ki v
precej primerih velja za slovensko
manjšino v hrvaškem glavnem mestu.
Slovenski etični element je tam še
od prve svetovne vojne precej šte-
vilen, vendar se izredno hitro prilaga-
gaja tamkajšnjemu družabnemu
vplivu, hrvaškemu kulturnemu vz-
dušju in območju hrvaškega pogo-
vornega jezika. V vsakdanji rabi
zlabka prehaja iz slovensčine v hr-
vaški pogovorni ali knjižni jezik...«

Zato ni čudno, da je Jaroslav Što-
viček izdal svoje prve tri knjige v
srbohrvaščini, to so: Neobični doži-
vljaji običnega človeka. Kora nara-
nča i sljepi vide. Šele v zadnjem ro-
manu, ki pa zaradi pisateljeve smrti
še ni izšel, to je Pankart, pa se je
Jaroslav Štoviček povsem izkazal,
da je pravi Slovenec: saj misli le po
slovensko in tudi snov za roman
črpa le iz domačega kraja. Vsi roma-
ni, ki so izšli najprej v srbohrvaščini,
so izšli tudi v slovenskem jeziku,
knjiga Kora naranče pa je izšla celo
v albanskem jeziku.

Zanimivo je, da je začel Jaroslav
Štoviček pisateljstvo šele okoli
petdesetega leta starosti. Pred tem
pa je pisal za razne slovenske revije
in časopise, ko je kot trgovski po-
tnik potoval po svetu, največ po Af-
riki. Umrj je, ko je bil star 71 let,
pokopan pa je na pokopališču v
Krškem.

SLAVKO SMERDEL

Vabilo borcem XV. divizije

Vabimo borce in borke enot 15. udarne divizije NOVJ, da se v
soboto, 14. decembra 1985, ob 15.00 uri udeležijo tradicionalnega
srečanja, ki bo v Domu JLA v Ljubljani. Ob tej priložnosti bo
predsedstvo skupnosti podelilo najzaslužnejšim borcem in borkam
ODLIČJA 15. UDARNE DIVIZIJE NOVJ. Posebnih vabil ne bo.

Skupnost borcev 15. udarne
divizije NOVJ

Kdo je kriv za »libijske žrtve«?

Natančno po pogodbi je maja in junija metliški Komet izdelal za 230.000 dolarjev nedrčkov za libijskega kupca. In vse to še danes, konec leta, zapakirano in pripravljeno za prevoz, leži v Kometovem skladišču. Po pogodbi, ki jo je Komet sklenil z nosilcem večjega posla z Libijo, beograjskim Centrotekstilom, naj bi blago odpremi po odprtju akreditiva. Tega pa ni bilo, ga ni in nihče ne ve, če bo prispel. V 20 letih, kolikor Komet izvaža, takega primera še niso imeli, kar lepo govori o solidnosti takih partnerjev. Nasploh je v drugih državah navada, da sicer z veseljem sprejmejo taka naročila, vendar za kupce iz dežel, ki so si s svojim ravnanjem pridobile glas slabega in nezanesljivega partnerja, začnejo stvari delati šele po odprtju akreditiva. Pri nas očitno veljajo drugačna merila in kriteriji.

Kakorkoli že, 230.000 dolarjev predstavlja za Komet petino letošnjega konvertibilnega izvoza in seveda ta nenadejani in kruti izpad boleče občutijo. Poleg tega je bil čas za izvršitev naročila dokaj kratek in je bila takrat zato, da so lahko izpolnili pogodbene roke, zapostavljena njihova redna proizvodnja, tako za domači trg kot tudi izvozna, kajti ta metliška delovna organizacija dela za izvoz kar s 60 odst. svojih proizvodnih zmogljivosti. Seveda tako ogromen izpad ruši izpolnjevanje Kometovih planov. Poleg tega za kakih 6 milijard starih dinarjev izdelkov leži v skladišču, in to sedaj, ko je denar tako drag. Če bi vse steklo tako, kot je bilo s pogodbo predvideno, bi imel Komet manj posojil, plačeval bi manj obresti, skratka: stroški bi bili manjši, poslovni rezultat pa boljši.

● In kaj lahko Komet sedaj stori? Naj toži Centrotekstil, s katerim ima sklenjeno pogodbo? »Kaj pa danes pri nas pogodba velja?« se sprašujejo v Kometu. V Kometovem primeru gre pri vsej tej nesreči vsaj za nekaj sreče. Pri naročilu za Libijo gre za njihov klasični program, za nedrčke, kakršne izdelujejo tudi za domači trg, tako da jih bodo lahko prodali na domačem trgu; gre pa za več kot desetino letne proizvodnje za domači trg.

● Poleg tega nam je jasno, da je izvoznik, v našem primeru beograjski Centrotekstil, pri vsem tem najmanj kriv, saj je šel tudi on v ta posel z najboljšimi nameni. Če pa ne bi šlo za izdelke iz naše redne kolekcije, bi bila to za nas prava polomija, pravijo v Kometu, kjer se zavedajo, da je pri teh poslih še kup drugih težav in povezav.

Komet ima konec koncev še srečo. Je pa na našem območju še več teh »libijskih žrtev«, med njimi sevniška Lisca, novomeški Labod in Novoteks. Zlasti slednji se gotovo ne bo tako poceni in lahko izmazal iz te godlje, saj gre pri njih za naročilo v vrednosti skoraj 4 milijonov dolarjev, to pa je denar, ki lahko krepko pretrese tudi večje in lahko močnejše delovne organizacije. Vsa ta roba nabunkana leži v skladiščih in veže ogromna sredstva. In sedaj je ta libijska polomija, ki so jo nekaj časa na vse načine skrivali pred delavci, že javen razlog za slabe plače, tako rekoč izgovor in opravičilo. Na koncu tako in tako vedno vse plača tisti, ki pri nas o vsem odloča — delavec.

Nerazumno in krivično bi bilo za vso libijsko polomijo, ki ima menda v jugoslovanskem okviru velikanske razsežnosti, kriviti samo eno stran, se pravi libijsko. A o drugi plati te žalostne medalje bi morali spregovoriti tisti z megljenih višin, skriti za sedmimi zavesami in dobro zavarovani pred ljudstvom in pred posledicami svojih dejanj. Tisti, ki so na črno in brez denarja kupovali nafto v Libiji in se zanašali, da »bomo« račune poravnali s takimi posli. Libijci so menda rekli ne, račune pa kljub temu poravnavamo. Ampak samo nekateri, pa zato tisti toliko bolj.

ANDREJ BARTEJ

Popravni izpit iz kmetijstva

Če bo šlo vse po sreči, bo tudi novomeška občina, med zadnjimi v Sloveniji, še letos končno dobila prostorski del družbenega plana. O njem bodo od jutri naprej odločali delegati v skupščini občinske kmetijske zemljiške skupnosti. Marsikomu je verjetno znano, da je bil tak plan v občinskih delegatskih institucijah lani že sprejet, a potem zavrnjen v posebni republiški komisiji. Osnovni razlog za to je bil v nezadovoljivi usklajenosti občinskega prostorskega plana s kmetijsko zakonodajo, predvsem s tistim delom, ki ureja varovanje kmetijske zemlje. Novomeški prostorski plan je kmetijsko zemljo premalo varoval. Za to pa danes skorajda ni več opravičila.

V občini je vsega 13,31 odstotka najboljših kmetijskih zemljišč prve in druge kategorije, ki so za povrh zelo razdrobljena, kar zmanjšuje skupne rezultate kmetijske proizvodnje, oziroma povečuje stroške. A to je že druga pesem. V zadnjih desetih letih

smo zaradi urbanizacije praviloma na najboljših zemljiščih, kjer je bila gradnja seveda najcenejša, in zaradi zaraščanja izgubili kar nekaj nad 5 tisoč hektarov površin, naslednjih najmanj 800 hektarov v občini, predvsem v Suhi krajini, pa je zelo slabo obdelanih. V zadnjih letih so bili sicer doseženi kar lepi rezultati pri izboljševanju obdelovalnih površin, toda ni prav razumno pozidavati najboljšo zemljo, potem pa za kmetijsko proizvodnjo za velike denarje skušati pridobivati novo. Temu naj bi enkrat za vselej naredil konec prostorski plan. Gradnja, ki se bo morala seliti na slabše površine, bo v bodoče seveda dražja. Praktično ni nič bo šlo tudi nekaj milijard, v preteklosti vloženi v komunalno infrastrukturo. A vse to se nikomur ne bi smela zdeti previsoka cena za ohranitev tiste obdelovalne zemlje, ki jo vendar še imamo.

● Z občinskim prostorskim planom bo od skupaj nekaj nad 27.900 hektarov obdelovalnih površin v občini deležno družbenega varstva okoli 78,6 odst. zemljišč ali 23.350 hektarov, od tega 11.405 hektarov njiv in travnikov z nagibom do 20 odstotkov. Varovanje bo tudi slabši njivski in travnatni svet na pobočjih Gorjancev in v Suhi krajini, saj je varovanje hribovitega sveta pogoj za pridobivanje republiških sredstev za agromelioracije. Delež varovanih površin je v novem pogledu bistveno večji kot v lani sprejetem prostorskem planu, kjer je znašal le 36,5 odstotka. Pri »popravljanju« prostorskega plana so zemljišča ob posameznih naseljih, ki so bila prej določena za pozidavo, sedaj zarisana kot kmetijska zemljišča prve in druge kategorije. Meje kategorij so približno objektom, del zemljišč iz tretje prazporredili v drugo kategorijo, zmanjšanje obseg pozidave kakovostnih zemljišč. Zarisan so tudi agro- in hidromelioracije.

Na tako spremenjen in dopolnjen prostorski del družbenega plana občine oziroma na predlog razvrstitve kmetijskih zemljišč v kategorije in območja so v dvomesečni javni razpravi prišle 103 pripombe. Večinoma so bile to zahteve po spremembi kategorij in območij, v glavnem za pozidavo ali prodajo kmetijskih zemljišč nekmetom, kar onemogoča že zakon. Za dodatno varstvo kmetijskih zemljišč sta se potegovali le krajevni skupnosti Mirna peč in Mali Slatnik. Upoštevali so lahko 78 pripomb. Zavržene pa so bile vse pripombe, ki se nanašajo na prvo ali drugo kategorijo zemljišč, ki jih pred kakršnokoli nekmetijsko rabo varuje že interventni zakon. Iz tega razloga ne bo mogoče urediti novomeškega pokopališča na Marofju, nadaljevati s širitvijo komunalne in obrtne cone na Cikavi, širiti delovne organizacije Gorjanci v Jurki vasi, zdravilišča v Dolenjskih Toplicah in naselja v Meniški vasi ter urediti cestnega priključka na cesto prvega reda v Ragovem. Zavrniti so morali tudi vse vloge posameznikov, ki so se nanašale na pozidavo kakovostnih zemljišč. Vse omenjene zadeve so seveda bolj ali manj boleče. Davek na preteklo brezglavo odvajanje obdelovalne zemlje kmetijstvu bi bil v resnici lahko za vse skupaj še veliko večji.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Kdo bo kadroval kadrovike?

Prave ljudi na prava mesta je eno pomembnih načel pri iskanju izhoda iz sedanje družbene in gospodarske krize. Da pa je dolenjski združeno delo še daleč od tega, nedvoumno kažejo izsledki letos izvedene

ankete o organizaciji kadrovske dejavnosti. Velikokrat na pamet izrečen dvom o pravilni kadrovski politiki in kadrovanju je dobil potrditev v strokovni analizi, pripravljeni v občinski skupnosti za zaposlovanje.

V štirih dolenjskih občinah je bilo anketiranih 123 delovnih organizacij, odgovorilo jih je 99, v teh pa je bilo zaposlenih 42.146 delavcev. Polovica vseh je polkvalificiranih, oziroma priučenih, tretjina jih ima kvalifikacijo, 14 odstotkov štiriletno srednješolsko izobrazbo, komaj 7 odstotkov pa jih ima višjo ali visoko šolo. Največ nekvalificiranih je v občini Črnomelj, najmanj pa v Trebnjem, z višjo in visoko izobrazbo je največ zaposlenih v novomeški, najmanj pa v metliški občini. Kljub takemu stanju, ki ga kajpada v vsakem kolektivu dobro poznajo, je na dan ankete bilo štipendij skupno le 2066. Skoro polovica vseh štipendistov se šola za poklice do 4. zahtevnostne stopnje. In 21 delovnih organizacij je odgovorilo, da štipendistov sploh nimajo!

Še bolj zamotano je v združenem delu izobraževanje že zaposlenih. Anketa kaže, da se ob delu izobražuje 430 ljudi, iz dela 44, med njimi je 172 samoplačnikov. Ni pa nobenih podatkov, ali se ti delavci šolajo v strokah, ki jih njihova delovna organizacija potrebuje, ali pa za poklice, ki imajo že zadaj preveč kadrov.

Organiziranost kadrovske službe ima skoro toliko inčič, kolikor je delovnih organizacij. Vsa po svoje organizira kadrovska dela in naloge, zaskrbeljuje pa je število tistih, kjer nimajo nikogar, ampak se s kadrovanjem bavi kar tajništvo. Praksa nadalje kaže, da so v tozidih in manjših delovnih organizacijah kadrovske službe podrejene direktorju, v večjih pa direktorju delovne skupnosti skupnih služb. Zelo različen je tudi obseg dela, ki ga kadrovske službe opravljajo, ponekod vrsto nalog s področja kadrovanja urejajo bodisi v splošnem, pravnem, planskem ali celo v tehničnem sektorju.

● V kadrovske službe Dolenjske dela 374 ljudi, od tega 193 na strokovnih delih, le 23 teh pa ima visoko izobrazbo. Nasploh je izobrazbena raven ljudi v kadrovske službah nizka. Kar 11 odstotkov je med kadroviki takih, ki imajo le poklicno ali še nižjo strokovno izobrazbo. Da je sistematizacija mest eno, dejanska zaposlenost pa drugo, lahko razberemo iz podatka, da je v kadrovske službi predviden le 1 gimnazijski maturant, zaposlenih pa jih je kar 20. Po drugi strani bi morali imeti 19 diplomiranih pravnikov, zaposlenih je 10 manj.

Sami kadrovske delavci menijo, da so najbolj nedorečena in pomanjkljivo organizirana naslednja področja dela: planiranje kadrov, prerazporejanje invalidov, pridobivanje ustreznih delavcev. V tretjini anketiranih delovnih organizacij se zaposleni v kadrovske službah tudi čutijo zapostavljeni pri vrednotenju dela. Kot razlog za tako stanje med drugim navajajo, da vsak misli, da se na kadrovanje spozna, in da so marsikdaj tudi vodilni o pomenu in vlogi kadrovske službe premalo poučeni.

Iz cele vrste podatkov, ki jih omenjena anketa še vsebuje, se kot rdeča nit vleče ugotovitev: ne more priti do izboljšanja, če kadrovske službe ne bodo organizirane na ustreznih ravni z ustreznimi usposobljenimi ljudmi.

RIA BAČER

Dolenjska slivovka za mir

Vse skupaj se je seveda dogajalo v Slovenji Gradcu, mestecu, ki se že tri desetletja požrtvovalno ukvarja s kulturnimi prireditvami in prid svetovnega miru in v čast OZN. Za letošnjo 40-letnico Združenih narodov in Unesca so pripravili mednarodno razstavo lesorezov in male lesene plastike ter načrtov za hišico iz lesa, opravili so seminar o medicini in posebnih pogojih, organizirali srečanje likovnih kritikov in, seveda uspešno, zaključili mednarodno okroglo mizo Pero za mir.

To mednarodno srečanje, ki je zbralo za mizo v Kulturnem domu 22 pisateljev, publicistov in novinarjev iz devetih držav, je bilo tudi finančno in organizacijsko v okviru programov UNESCO iz Pariza. Tako je že ta materialna in moralna podpora iz najbolj odgovornega mednarodnega foruma za kulturo dokaz uspešnosti odbora MI za mir v Slovenji Gradcu. Predstavniki Unesca iz Pariza, Japonec Eiji Hattori je ne samo prinesel pozdrave generalnega direktorja UNESCO Mahtara M'Bowa, ampak je tudi naglasil, da je slovenjeograjski simpozij prva mednarodna prireditev, ki se neposredno vključuje v najnovejši poziv Generalne konference Unesca v Sofiji, češ da se je v teh kritičnih časih treba vrniti k izvornim idealom Unesca in s tem tudi k splošni solidarnosti duhovnih ustvarjalcev vsega sveta ne glede na politične razlike oblasti. Tudi

generalni sekretar mednarodnega PEN Alex Blokch je poudaril veliko vlogo, ki jo igra slovenski PEN v svetovni areni literature in še posebej na področju prizadevanj za mir, saj je bil prav na pobudo slovenskega PEN ustanovljen pred dvema letoma na kongresu v Tokiu poseben stalni odbor za mir, katerega sedež je v Ljubljani. Navzoči udeleženci simpozija so tudi počastili spomin pred kratkim umrle slovenske pisateljice Mire Mihelič, ki je bila zagovornica ideje o — svetu brez sovražstva.

Sama obravnava teme okrogle mize je bila razdeljena na dva razdelka: na vprašanje vojne literature in boja proti nasilju ter na vprašanja novega informacijskega reda v svetu, ki naj bi zlomil sedanje monopole velesil v informiranju in dal možnost vsem deželam, da enakopravno sodelujejo v ustvarjanju in izkoriščanju informacij. Kako je blokovska razdeljenost sveta zakoličila svoje meje tudi na tem področju, vidimo že po tem, da na obeh straneh sveta uporabljajo v množičnih občilih celo vrsto klišejev in da imajo besede kot »mir« ali »svoboda« na vsaki strani povsem drugačen pomen. Če če bi v teh pojmihi prišli bližje, bi bili tudi bližje miru in sporazumevanju.

Med avtorji, ki so govorili o svojih vojnih romanjih, je bil zlasti prepričljiv srbski pisatelj Dobrica Čosić, ki je po dolgih letih molka tudi javno spregovoril in podal globoko videnje umetnika, ki odklanja nasilje in vojno in ki že s svojim pričevanjem o grozotah in nesmislih vojne opozarja na pretečo nevarnost novih vojn. Zelo slikovito in temperamentno je zastavil svoj protivojni referat tudi priljubljeni slovenski pisatelj Tone Svetina, ki je postal v teh slovenjeograjskih dneh skoraj neopredeljiv par Dobrici tako da je skoraj neopazno zdrknil v svoj 60. rojstni dan. Zanimiva pričevanja so podali tudi drugi avtorji, na primer Francoz Noël Fravelière, ki je opisal, kako je iz ljubezni do prave svobode celo dezertiral iz francoske vojske v kolonialni vojni proti Alžircem. Smo proti vsem raketam, proti vsem oblikam terorizma, smo za svoboden svet v strpnem dialogu — je bil prevladujoči ton v razgovorih.

Med govorniki, ki so se v dveh dneh zvrstili v dvorani, polni publike, zlasti mladine, so bili še Miloš Mikeln,

Nada Kraigher, Peter Paul Wipplinger, John Engels, Luciano Morandini, Nadja Kehlibarova, dr. Vekoslav Grmič in oba zamejska udeležena — pesnik Janko Messner iz Celovca ter zgodovinar dr. Jože Pirjevec iz Trsta.

V razdelku o informacijah, ki so silno važne za ozračje miru ali hujskanje na vojno, so podali svoje poglede in izkušnje Bogdan Osolnik, ki je bil pred leti član mednarodne Mac Bridove komisije za nov informacijski red v svetu, dalje Pero Ivačić iz Beograda, ki je nekaj »oč« poola neuvrčenih dežel, ter sovjetski predstavnik Genanij Smirnov iz Moskve. Medtem pa je Nigerijec Damijan Obiku v razliko od lepih idej prikazal veliko težjo resnično sliko informacijskih možnosti v deželah v razvoju, zlasti v Afriki.

Posegel je nazaj v plemenski spopad v Biafri in obsodil mnoge domače novinarje, ki so prispevali v državljanski vojni. Tudi danes je s svojo afriško informacijsko agencijo zelo utesnjen, saj deluje v veliko bolj omejenih tehniških pogojih kot kak Reuter. Zahodne informacijske agencije dejansko še danes obvladujejo 80 odstotkov vseh informacijskih medijev v svetu. Vse drugačno podobo komunikacijskih možnosti s pomočjo najmodernejših tehnologije pa je razgrnil Gary Gumpert, profesor za komunikacije na

univerzi v New Yorku, ki preučuje vzporedne vplive na javno mnenje v informacijskih sistemih ZDA, Japonske in Francije ter sodi, da se vsak trenutek lahko pogovarja s komerkoli na svetu.

Udeleženci srečanja so seveda obiskali tudi prizorišče zadnje bitke v drugi svetovni vojni na Poljani in se poklonili na grobu največjega pisatelja iz teh krajev Prežihovega Voranca.

V prihodnje bo gradivo tega srečanja izšlo tudi v posebni publikaciji UNESCO na zavidljivi relaciji Slovenj Gradec — Pariz. Že zdaj pa so udeleženci povzeli svoje misli v vrsti zaključkov. Med drugim so poudarili, da bodo združili vse svoje sile in s peresom prispevali k utrditvi miru v svetu. Pri tem bodo skušali biti glasniki preprostih ljudi, ki po vsem svetu terjajo mir. Najvažnejše je zaupanje in mednarodno sodelovanje med ljudmi in med narodi ne glede na vsa politična nasprotja med državami. Prav tako so priporočili organizaciji Unesco, da začne prevajati, objavljati in razširjati protivojno literaturo malih narodov v velike svetovne jezike.

Vsi udeleženci so ob slovesu poudarili, da je tudi gostoljubna domačnost v tem kraju srečanja opravila svoje. Japonski gost, predstavnik Unesca, Eiji Hattori je v svojem navdušenju nad uspehom tega srečanja celo predlagal, naj v Slovenji Gradcu takoj ustanovijo kot prvi v Jugoslaviji Klub Unesco. Takih klubov je zdaj po svetu že čez 3000, samo na Japonskem 250. V tem smislu je tudi že napovedal možnost, da bi prav tako finančno omogočili, če bi v Slovenji Gradcu organizirali enkrat v prihodnje prvo evropsko skupščino klubov Unesco.

Toda da ne bi ob koncu pozabili tudi na vlogo Dolenjske! Kot moderator simpozija sem na samem zasedanju razdelil na odru vsem udeležencem simpozija steklenice s krškimi brinjevcem oziroma slivovko, kakršno je podjetni dolenjski gostilničar Borštnik pred meseci poslal Reaganu in Gorbačevu. In tako bo ostalo celo za zgodovino odprto vprašanje, če morda do ženevskega srečanja ni privedla prav mirovna zdravica iz — Dolenjske.

BOGDAN POGAČNIK

NAGLUŠNA KAMERA

foto slišal:
Janez Pavlin

TARZAN, ALI NISI NIČ SLIŠAL O AIDSU?

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Sedanji rod titanov

Prihodnji rodovi bodo v nas videli titane — Ustrane krave so poslovna tajnost — Pijančevanje

NI MOGOČE sprejemati uspehov revolucije in hkrati odklanjati današnjega človeka, v katerem bodo prihodnji rodovi videli titanskega ustvarjalca novih družbenih odnosov. Izročilo revolucije se lahko uresničuje le v procesu, ki v njem človek tak, kakršen je, gradi deželo in sebe. Zato obujati spomin na 29. november pomeni nenehno obnavljati živo izročilo revolucije, predvsem pa njeno vero v ustvarjalne sposobnosti in moč ljudskih množic.

USRANE KRAVE — poslovna tajnost. Pred kratkim je neki kmetijski inženir zaplenil nekomu slike krav, ki so (kot se je dalo razbrati s slik) morale večino življenja preležati v blatu in lastnem gnoju. Krave so bile seveda s posestva, kjer je inženir v službi. Zaplenbo je utemeljil: »Kdo vam je dovolil slikati? Krave so poslovna tajnost! Še tožil vas bom!« Ne dvomimo, da je govoril resnico, saj doslej verjetno še nikjer na svetu niso ugotovili, da krave bolj uspevajo, če so pognojene!

PRED PRIHODOM vsakega avtobusa v Metliki čaka vse polno odraslih in otrok pred bifejem ali na oni strani ceste. Odkar je mraz in sneg, stopicljajo potniki gor in dol, kajti pod vedrim nebom pozimi ni prijetno.

UDELEŽBA NA proslavi za dan republike v novomeškem prosvetnem domu ni bila najboljša, saj v dvorani nismo videli predstavnikov delovnih organizacij, kulturnih in drugih ustanov pa tudi ne članov in uslužbencev različnih zavodov in javnih služb, ki so odvisne od proračuna. Brezbriznost nekaterih takih zavodov in javnih institucij do proslav našega največjega praznika je v mestu že kar notorična — in po svoje zanimivo spričevalo.

V METLIKI JE že splošno znano, da peki ponoči ne morejo peči brez pijače. To slabo lastnost bi jim potrošniki še nekako odpustili, če ne bi vedeli, da se peki ne zadovolje samo s kozarčkom, temveč da gre za pravo pijančevanje, razbijanje in razgrajanje.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA
2. decembra 1965)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Za ljudstvo, ne za posameznike!

Boj za splošno in enako volilno pravico je hud — Bankovca v gnoju — Zaradi južnega vremena velike poplave po Dolenjskem in Kočevskem

(S p l o š n a) in enaka volilna pravica. Ta glas pretresa vso Avstrijo od severa do juga. In s kakšno silovito močjo se upira ta naval ob zastarane in ljudstvu škodljive predprave gospodujočih stanov, ki nočejo uvideti, da so danes družbene in državne razmere popolnoma drugačne nego pred toliko in toliko leti. Krčevito se ustavljajo mladostni sili novih idej, ki jih pa bodo kratkoma pomandrale. Vse mogoče in nemogoče laži o novi volilni pravici spravljajo med svet in jo slikajo kot škodljivo. Nobena stvar ni na vse strani popolna, a da pride ljudstvo, ki mora sedaj nositi vsa in najtežja bremena tako tudi do svojih pravic, je gotovo, in ljudsko korist moramo imeti pred vsem v očeh, ne pa koristi posameznikov. Kdor tega ne razume, ne razume duha časa ter je v pravem pomenu besede starokopiten in nazadnjak.

(D v a i z g u b l j e n a) bankovca po 100 K. Jeri Bregač iz Šmarjete sta padla iz žepa dva bankovca po 100 K v gnojni na domačem dvorišču. Čez mesec dni je žena bankovca v gnojnici našla, toda v teku časa sta svojo prvotno barvo in vtise tako

izgubila, da sedaj izgledata kot navadni papir nekoliko višnjeve barve. Bankovca sta za promet neporabljiva. Bankovec se lahko vidi v gostilni »pri Slonu« v Novem mestu.

(V s l e d) velikega snega in na to nastalega južnega vremena narastla je Krka tako nenavadno, da je preplavila mnoge vasi in polja, zlasti v svojem dolnjem toku. Vasi Čučja Mlaka, Hrvaški Brod, Mršeča vas, Zameško so bile popolnoma preplavljene. Ravno tako so izstopile reke Kulpa, Črni potok (Rinže) na Kočevskem, Temenica in drugi manjši potoki na Dolenjskem ter so povzročili občutno škodo.

(V z a d n j e m) času se je tudi v Novem mestu poskusilo s podražanjem mleka. Pri tem se je raznesla vest, da sem jaz kriv podražanja in da agitujem v to svrhu. To izražanje krivde na mojo osebo je neopravičena in brezvestna zloraba moje- ga imena, ki sodi na zatožno klopo.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC
1. decembra 1905)

PO SVETU OKOLI

NA ROMANTIČNEM Vzhodu, ki pa — vsaj, ta nam najbližji — postaja vse bolj krvav, so priznani dobri trgovci. Tej tradiciji se ni izneveril tudi kairski prodajalec barv, kateremu se je nakopičila velika zaloga temnorjave barve. Domislil se je, kako se znebiti zaloge. Trgovci po mestu je dal obvestiti, da morajo v nekaj dneh imeti zaščitne roloje prebarvane temnorjavo, sicer bodo po novem zakonu plačali globo. Temnorjave barve je v hipu zmanjkalo. Trgovci so prepozno odkrili, da si je zakon izmislil eden od njih.

PRAV NIČ NI BIL domiseln soprog gospo Cynthia Wright, zato se je gospa od njega za vedno ločila. Pravi, da si njen dragi ni nikoli domislil, da ima rojstni dan ali da praznujeta obletnico poroke. V dolgoletnem skupnem življenju ji je enkrat (najbrž pomotoma) podaril nožek za lupljenje krompirja, drugega pa prav nič. No, darežljiv je bil le pri otrocih; naredil jih je kar šest.

ZARES SO NESREČNI ljudje na svetu, ki povsem upravičeno trdijo, da imajo neznanosmo. Eden med njimi je Bernard Achériaux. V zadnjih nekaj letih si je 14-krat zlomil nogo, nov avto so mu 4-krat ukradli, 4-krat razbili, nazadnje pa mu je še zgorel. Nesrečo je imel še z naslednjimi avtomobili, za krono pa mu je zgorela tudi hiša. Spomnite se na tega človeka, kadar v prazno govorite, kako ste nesrečni!

SAMOZVAN RAZISKOVALEC nemškega rodu je hotel dognati, kaj je v ozadju nemškega reka, ki močno pijanega človeka označi, da je pijan kot opica. Gnan od raziskovalne vne in primerno alkoholno obdelan je odšel v živalski vrt, preplezal zaščitno ograjo in začel svoje raziskave, a so se kaj hitro končale. Šimpanz v kleti je ponujeno steklenico pijače razbil, za nameček pa raziskovalcu odgriznil prst. Tako je klavno propadel poskus, da bi zvedeli, zakaj Nemci pravijo ljudem v rožicah, da so pijani kot opice. Slednje namreč na raziskavo niso pristale, kot smo videli.

Človeška duša je tako ustvarjena, da ljubi in uživa samo tisto s pravo slastjo, česar ne pojmi popolnoma in si ne zna razložiti.

J. MURN

Ni mogoče kupiti nobene resnične vrednote. Mogoče je kupiti užitek, toda ne ljubezni.

H. HESSE

Fotografija na levi je bila narejena septembra; dim iz žrela ognjenika Nevado del Ruiz je bil eno od znamenj, da se nekaj pripravlja. Na desni risba izbruha Mount Peleea, ki je terjal 30.000 življenj.

Ognjene gore, ki sejejo smrt

Ognjenik Nevado del Ruiz je dajal opozorilna znamenja pred katastrofalnim izbruhom — Največje ognjeniške katastrofe v zgodovini — 500 aktivnih

»Izbruh je bilo mogoče jasno videti in bil je tako glasan, da se je bobnenje slišalo daleč naokoli. Obe reki na tem območju, Guali in Lagunilla, je preplaval raztaljen sneg. Ni bil videti kot voda, marveč kot gmota pepela in prsti, ki je tako smrdeča po žveplu, da vonja ni bilo mogoče prenašati niti od daleč...«

Ta opis ognjeniškega izbruha bi prav lahko imeli za izjavo očividca nedavnega katastrofalnega izbruha ognjenika Nevado del Ruiz v Kolumbiji, ki je pobral strahoten smrtni davek nekaj deset tisoč življenj, vendar pa je navedene besede zapisal španski menih Pedro Simon že 15. marca 1595, ko je opazoval takratni izbruh istega vulkana.

Nedavni dogodek in izbruh izpred štirih stoletij sta si zelo podobna. Obakrat se je živi ognjenik prebudil z eksplozivnim izbruhom. Ker je ognjenik zelo visoka gora, je njegov vrh, čeprav geografsko leži v tropskih predelih, večino leta pokrit s snegom in ledom. Ko je izbruhnil, so lava, vroč pepel in vroči plini stopili snežno kapo ognjenika in umazana vodna gmota, pomešana s pepelom, zemljo in večjimi ter manjšimi kosi kamnov, je zdrvela po pobočju navzdol, združena z rekami v podnožju je postala uničujoča naravna sila, ki je morila in rušila daleč naokoli.

Nihče ni pričakoval, da bo ogrožen tako daleč od ognjenika; tudi to je bilo krivo za veliko število žrtev. Strokovnjaki so namreč predvidevali, da se bo Nevado del Ruiz prebudil. Žal pa izbruha ni mogoče natančno napovedati in pravočasno sprožiti evakuacije prebivalstva.

Izbruh vulkana so povzročili premiki kontinentalnih plošč v tem delu sveta. Potres v Mehiki je

bil opozorilo, da se na Ognjenem prstanu, kot strokovnjaki pravijo črti, ki se vleče ob zahodni pacifiški obali vzdolž obeh Amerik, dogajajo siloviti premiki.

Na območju ognjenika Nevado del Ruiz tanjša kontinentalna plošča leze pod močnejšo južnoameriško ploščo. Pri spodrivanju leze vse globlje v notranjost zemlje, zaradi vročine pa se kamene tope v magmo. Nastajajo veliki pritiski, in ker je na tistem mestu ognjeniška razpoka, po nji pritisk potisne magmo, vroče pline in pepel na površje. Vulkan se tako prebudi in začne bruhati.

NAJHUŠJI IZBRUHI

- 79. leta je izbruh Vezuva pokopal pod pepelom in lavo Pompeje in Herkulum, življenje pa je izgubilo 20.000 ljudi.
- 1669. leta je ognjenik Etna na Siciliji v nekaj zaporednih izbruhih pokončal Catanio in terjal okrog 20.000 življenj.
- Leta 1815 je več kot 12.000 ljudi umrlo zaradi izbruha Tambore v Indoneziji, še nekaj desetisoč ljudi pa je leto kasneje umrlo zaradi lakote, posledice izbruha.
- Leta 1883 je izbruhnil Krakatoa v Indoneziji. Z jakostjo kakih 30 hidrogenskih bomb je bil najmočnejši izbruh v znanji zgodovini človeštva. Ugonobil je okrog 36.000 ljudi.
- Leta 1902 je umrlo 30.000 ljudi zaradi izbruha ognjenika Mount Pelee na Martiniqueu.

Najbolj vroče vprašanje ta čas je, ali bi lahko pred izbruhom prevočasno opozorili in izselili prebivalstvo, da bi ne bilo toliko žrtev. Sodobna vulkanologija sicer že dobera pozna, kaj vse se

dogaja v drobovju oženj bruha očih gora, toda ne zmore točno napovedati izbruhe.

Vendar so strokovnjaki predvidevali, da lahko pride do močnejšega izbruha vulkana Nevado del Ruiz. Kot je slišati zdaj, so opozorjali vlado in jo silili k resnejšim ukrepom. Vodja Geofizikalnega inštituta v Bogoti je celo predlagal kolumbijski vladi, naj izvede evakuacijo prebivalstva. Tudi tega opozorila niso vzeli resno. Z zamudo so tudi bili pri urejanju rečnih korit in z načrti za delno izpraznitev voda, ki so se nabrale za naravnim jezom na reki Lagunilla.

Vsekakor bi bile posledice manj katastrofalne, če bi prebivalstvo izselili in z izkopom odvajalnega kanala preprečili strahovito poplavo. Toda tu so že mešali štrne politika in slabe splošne razmere v državi.

Znanstveniki res ne morejo točno napovedati močnih izbruhov, vendar jim poznavanje nudi že dovolj opor, da vsaj zaslužitjo, da se nekaj pripravlja. Veliko jim pove sama zgodovina posameznega vulkana in značilnosti prejšnjih izbruhov. Če temu dodajo še podatke, ki jih zberejo z najnovejšimi načini meritev slojev vulkanskih plasti, ritmičnih potresnih sunkov, ki spremljajo prodiranje magme po razpokah in žrelu navzgor, laserskih meritev sprememb vulkanskega stožca, potem že kar zanesljivo napovedo, da se bo z ognjenikom nekaj dogodilo.

Oboroženi s takšnim znanjem in podatki, so geologi pregledali večino vulkanov po svetu in jih razdelili na neaktivne in aktivne. Kar 500 ognjenikov spada v nevarno vrsto aktivnih, večina jih leži ob Ognjenem prstanu.

Prihaja novo živilo

Kinoa lahko postane krompir prihodnosti

Indijance andskega pogorja imajo mnogi za divjake in manjvredne ljudi, pa vendar se moramo prav njim zahvaliti za prenekatero dobrino, ki je danes vsakdanja človekova potreba. Omenimo samo krompir, kruh revnih, in kinin, naravno zdravilo zoper mrzlico, pa je že takoj jasno, kaj so svetu dali tako imenovani »divjaki«. A teh darov še ni konec. Andski Indijanci poznajo semena neke rastline, ki ji pravijo quinoa (kinoa). Marljivo nabirajo ta semena in jih uživajo. Vse kaže, da bo kmalu tudi ostali svet spoznal kinoa in da bo postala vsakdanja hrana milijonom ljudi.

Strokovnjaki za prehrano so namreč ugotovili, da so semena kinee naravnost idealna hrana. Vsebujejo dvakrat več beljakovin kot druga semena in žita, poleg tega je v njih ravnovesje človeku potrebnih amino kislin, ki jih žitarice nimajo. Hrana iz teh semen je vlaknasta, torej odlična za pospeševanje prebave in zdravo črevesje, in nima škodljivih holesterolov, čeprav je odlično nadomestilo za meso.

»Če bi morali izbrati eno samo živilo za preživetje, potem je kinoa najboljši izbor,« pravi agronom Duane Johnson, ki se trudi, da bi iz andske kinee razvil sorto, katero bi lahko sadili tudi drugod po svetu.

V začetku prihodnjega leta, se pravi čez dober mesec dni, se bo kinoa že pojavila na ameriškem tržišču, pripravljena za kuhanje, pečenje ali uživanje v surovem stanju. Če se bo novo živilo uveljavilo, potem bo njegova cena sešasoma padla in prav lahko, da bo po razširjenosti prekosila celo najslavnejšo andsko poljščino — krompir.

Miselni telefoni brez žic

Japonski strokovnjaki raziskujejo, ali bi se dalo telepatijo uporabiti za telekomunikacije

»Zdaj govorimo o domišljiji, nekoč pa bo to resničnost,« pravi Kunimoto Sakurai, japonski fizik, ki sodeluje s skupino nenavadnih raziskovalcev, katerih cilj je odkriti, ali je miselni prenos informacij, tako imenovana telepatija, dovolj razširjen pojav, da bi ga bilo mogoče uporabiti v praktičnem življenju.

Ministrstvo za pošto in telekomunikacije je naročilo devetim vrhunskim strokovnjakom, naj začno raziskovati zunajčutno zaznavanje in prenos možganskih valov kot alternativno možnost sedanjim sistemom telekomunikacij, ki temelje na prenosu elektromagnetnega valovanja.

Raziskovalci bodo seveda morali najprej zlomiti in porušiti plotove, ki ločijo telepatijo od resnih zadev. Za mnoge je prenos misli na daljavo še vedno zgolj izmislje, čista fantazija pisateljev in filmarjev. Kot pravi vodilni japonski parapsiholog Soji Otani, bodo opravili več poskusov, katerih namen je predvsem ugotoviti pogostost telepatičnih stikov. Če bodo odkrili, da je vsaj v polovici primerov prišlo do vzpostavitev miselnih komunikacij, bo to dovolj močan razlog, da se bodo lotili raziskovanja, kako te človekove (še ne dokazane) sposobnosti uporabiti v vsakdanjem življenju.

Ker zavzema prenos informacij v svetu osrednje mesto in bo v bodočnosti še pomembnejši, se nam prizadevanja Japoncev tudi v tako fantastične smeri, kot jih ubira omenjena raziskovalna skupina, ne bi smeli zdeti smešni. Ves svet mrlično išče nove poti, kako bi obdelavo in prenos informacij izboljšal in izpopolnil, pri tem pa se lotevajo tudi sicer dvomljivih

raziskav. A kdo ve, če ni v tem, kar se nam danes zdi najmanj verjetno, bodoča resničnost?

CD gramofoni neustavljivi

Laserski gramofoni so zavzeli tržišče

Novi gramofoni, ki so se pojavili na tržišču leta 1983, bodo po predvidevanjih strokovnjakov leta 1986 dosegli samo na ameriškem tržišču prodajo milijon kosov. Ves ta čas so prava uspešnica ameriške domače elektronike. Za primerjavo lahko navedemo prodajo video rekorderjev, ki so za tak obseg prodaje potrebovali kar 6 let.

CD gramofoni so spreminili svet glasbe. Zvok, ki ga oddajajo laserski žarki, je čistejši. Ne vsebuje stalnih »spremljevalcev« klasičnih gramofonov: šumenja, sikanja, pokanja in tresenja, ki ga povzroča mehanizem pri obračanju plošče. Zaradi popolnosti zveni zvok skoraj neresnično in hladno. Zazna celo šume, ki nastanejo pri rokovanju z glasbilo. Prednost CD gramofona je tudi v priročnih in praktično neuničljivih ploščah. Za razliko od starih dardnih LP plošč so CD plošče neobčutljive za prah. Vendar pa je proizvodnja dosti bolj zahtevna kot pri navadnih ploščah, so zato plošče dražje. Klub temu bo prodaja plošč letos samo v Ameriki dosegla 15 milijonov kosov.

Mnogi proizvajalci standardnih gramofonov so se že preusmerili v izdelavo CD gramofonov, zaradi vse večjega povpraševanja. Privlačni so tudi zaradi sorazmerno nizke cene, saj stanejo blizu 180 dolarjev, plošča pa 12 — 14 dolarjev.

M. SOTLER
(Vir: Time)

NAGRADA V MAVČIČE

LUDVIK GLAVAČ iz Mavčič je bil izžreban izmed reševalcev predzadnje nagradne križanke in žreb mu je dodelil knjigo Ivana Dolencu »Za dolar človečnosti«, v kateri pisec pričuje o trpkem življenju izseljencev.

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitve najkasneje do 13. decembra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA.

NAGRADNA KRIŽANKA - NAGRADNA KRIŽANKA

DL	OTEPEN SADEŽ	CINKOVA BELA BARVA	AVT. OZNAKA TURCIJE	DL	LIRSKA PESEM	BUDIMPES-TANSKI STADION	ZORUŽENE DRŽAVE AMERIKE (ORIG)	VRSTA SPEVA	PERGAM-SKI KRALJ
ROMUN. PRI-TOK DONA-VUR/SENT-JURC LIDLJA				OBUJEK/ CRTA NA ZEMLJEV. (ENAKI TLAKI)					
			MEHIŠKI REVOLUCI-ONAR/SVIC. MESTO						
IGRA S KONJI/ BOKS. BORISCE					ZAPUST-NIK	2. IME	VINKO LUNCER/ KARDELJ EDVARD		DL
DL	CEREMO-NIJA	STRAH PRED NASTOPOM	DVAJSETE-REC/VRSTA PLESNI						ČLOVEKOV SORODNIK
ZUPANČIC			JOKAV OTROK/ RACUNSKA TABLICA				OREL OSKAR /CHAPLI-NOVA ZENA		
SKRB			EG. BOG SONCA/ MAKEDON-SKO KOLO				KRAJ PRI KOPRU/ NORB. BOBI-NJA MORJA		
OCENA			VREDNOST- N PAPIR/ KOSITER		TROPSKI PAS/ GOGALA TONE				
POSLANEC					PREBIVA-LEC GOE				
SL. SLOV-NICAR (PETER)					MESTO NA SLO-VASKEM				

Umetniki, ki ustvarjajo z nosom

Kljub najsodobnejši tehnologiji in industrijski izdelavi parfumov je mojstrov nos nepogrešljiva zadeva pri izdelavi novega parfuma

V modnem svetu vonjav je nekaj imen, ki so kakor stebri in so postala pojem. Med njimi sta dva francoska parfuma, in sicer chanel 19 in že legendarni chanel 5, po katerih sega ženski svet že nekaj desetletij. V pripravi je tretji parfum, ki naj bi stopil na steze slave obeh predhodnih. V odlično opremljenem laboratoriju tovarne Chanel nastaja parfum, katerega ime je že znano, v znamenju spoštovanja bo nosil družinsko ime Gabrielle Chanel. A bolj zanimivo od imena je to, da nastaja že nekaj let in z vso skrbnostjo, ki je potrebna za vrhunski proizvod. Za vsem tem pa stoji mož, ki mu pravijo kar Chanelov nos, tako je cenjen in spoštovan v industriji umetnih vonjav zaradi svojega izjemnega vonja. To je Jacques Polge.

Dandanašnji industrija parfu-mov ni več tista romantična proiz-vodnja, ki je potekala v malih tovarnah, kjer so po občutku ustvarjali redke vrste dišav, polni-li male serije in jih za drag denar in z malo reklamnega pompa dobro prodajali. Svet je postal majhen tudi za tovrstno dejavnost in danes je industrija parfumov prava težka industrija, v kateri obračajo velike denarce, vsak novi proizvod pa počrta milijone že v pripravi, še več pa gre denarja, ko je treba nov parfum spraviti na tržišče. Na tržišču je gneča. Poleg tradicionalnih fran-coskih parfumov segajo po vrhun-skih dosežkih ameriški in tudi Japonci dokazujejo svoje velike sposobnosti na dišavnem področju.

Industrija je industrija. Nečesa pa nobeno načrtovanje in obvlad-anje tržišča ne more dati — občutka za dobro in prijetno dišavno zmes. Tu igra najpomembnejšo vlogo človeški nos. Razumljivo torej, zakaj je Jacques Polge spoštovana in cenjena osebnost. Prefinjen voh je nezamenljiv in dar narave, zato je ustvarjalni »vohalec« pravi talent.

Ustvarjalec parfuma je anon-imen, hkrati pa se malokdo spušta v tako nezanesljivo početje kot prav on. Ni namreč odrejenih vonjev in tehnik, kako jih najbolje mešati. Ustvarjalca parfuma ni mogoče primerjati s pianistom, ki pač točno ve, kakšen ton bo dala določena klavirska tipka in kako bo zazvenel določen akord. Res so vonjave približno določene, de-nimo vonj vrtnice, nageljna, turš-ke vrtnice, sandalovine pa vonj korenine geranije, vendar zgolj razlikovanje med temi že tako slabo določenimi vonji ni dovolj. Treba je zavonjati kakovost posa-meznega vonja, nato pa prave vonje zmešati v nov vonj, ki bo spominjal na dim ali morda celo na kaj takšnega, kar vonja sploh nima, denimo na prvo ljubezen ipd.

Kakor je to slišati nenavadno, pa je povezanost vonja z drugimi čutili in celo spomini že dlje časa znana pesnikom in pisateljem od Baudelairea naprej. Veliki umet-niki so odkrili sozvočje čutov. Proust je vonju pripisoval izjemen pomen pri spominjanju. In zakaj bi zdajšnjega ustvarjanja vonjev,

ki ljudem prebujajo domišljijo, spomine, nova počutja, ne imeli za ustvarjalno in umetniško dejanje, tistemu, ki ima dar ustvarjati prijetne in sugestivne parfume, ne priznati, da je ustvarjalec, če ne že kar umetnik, kot menijo mnogi, ki žive v industriji vonjev in vedo, da so dobri »nosovi« zares redka stvar na svetu.

Polge trdi, da je za ustvarjal-nega vohalca nadvse pomemben vohalni spomin, s pomočjo kate-rega takoj spozna določen vonj in ga pri tem ne premorejo subjektivna počutja, kar sicer zelo rado zmoti ljudi. Dober nos mora zanesljivo prepoznati in ločiti na stotine vonjev. Lahko je z navad-nimi vonji, zaplete pa se, ko je treba določiti kakovost in žlaht-izjemnega vonja. To je Jacques Polge.

Polarni dinosavri?

So izumrle živali bivale visoko na severu?

Vse mogoče teorije so že postavi-li znanstveniki, ko so poskušali pojasniti, zakaj so pred 65 milijoni let izginili zelo razširjeni in bogato razčlenjeni dinosavri. Govorili so o padcu meteorja, o spremembi podnebja zaradi premika zemeljs-ke osi, o izgubljanju plodnosti teh živali do posega tujih civilizacij v razmere na našem planetu. Novejše odkritje paleontologa Williama Clemensa skrivnosti nič bolj ne razjasnjuje, je pa odkritje zanimivo in za znanost pomemb-no.

Raziskovalna odprava pod nje-govim vodstvom je na Aljaski odkrila kosti kakih 180 dino-zavrov, to se pravi, da so našli ostanke teh živali na stotine kilometrov bolj severno, kot so jih našli doslej, in mnogo bolj visoko na severu, kot so strokovnjaki predvidevali, da je segal življenjski prostor izumrlih plazilcev. Med okostji so našli tudi fosilne ostanke hadrozavra, rastlinojede-ga plazilca, ki je dosegel višino 5 metrov, in zobovje mesojedega tiranozavra.

Na osnovi teh ostankov paleon-tolog Clemens sklepa, da je več vrst dinosavrov živelov višje na severu in da te živali niso bile izra-zito tropske, saj so morale uspešno preživljati dolge arktične zime od novembra do februarja.

Najdba spodbija vse tiste teori-je, po katerih naj bi dinosavri izumrli zaradi ohladitve ozračja. Mraza vajeni, bi nedvomno preži-veli, če so morda vročega podneb-ja vajene vrste izginile zaradi ohladitve. Lahko pa Clemensova najdba pričla le o tem, da je bilo pred 65 milijoni let na Aljaski topleje, kot je zdaj.

Med zanimivejšimi podmenami je tudi, da so dinosavri z Aljasko mrzla letna obdobja preživeli v otrplem stanju ali pa so se podobno kot mnoge druge živali z letnimi časi selili na velike razda-lje.

Skrivnost dinosavrov in njhove-ga izginotja tako še vedno ni pojasnjena, kvečjemu se je še bolj zapletla.

nost posameznega vonja. Tu naravnemu talentu največ poma-ga bogato izkustvo. Sole za vonjalce ni. Mojster postaneš le z delom in lastnim nosom. Dobro pa je, če si poklicni vonjalec nabira izkušnje ob kakšnem dru-gem mojstru. Le v takem staro-davnem odnosu mojster — učenc se je mogoče kaj naučiti.

Medtem ko so nekdanji mojstri ustvarjanja novih parfumov delali tako, da so vonj oblikovali in se navdihovali ob kakšnem ženskem liku, naj bo to slavna živeča ženska ali pa slaven ženski lik iz preteklosti, pa Polge svoje parfume meša bolj »abstraktno«, vodijo ga določene zamisli, pri tem pa se najraje navdihuje v zgodovini parfuma. Za izhodišče novemu vonju izbere kakšen star parfum, ki je bil svoj čas zelo poznan, potem pa ga na nov način preust-vari v nekaj povsem drugačnega in novega.

Priznati je treba, da čisto vse le ni odvisno od mojstrovega nosu. V sodobnih laboratorijih, kjer nastajajo parfumi, je na delu razvita tehnologija. Laboratorijski delavci uporabljajo posebne elek-tronske naprave, s katerimi dolo-čajo »elektrokardiogram« vsake dišave. To je zelo pomembno, saj s takšnimi elektronskimi zapisi hitro odkrijejo ponaredke, hkrati pa imajo tako več reda in nadzora nad vsemi dišavnimi sestavinami. Za pojasnilo navedimo le podatek, da je samo vonjev jasmina preko 250.

Vendar pa je mojster tisti, ki poišče vonj, ga nato obdeluje z dodajanjem in odvzemanjem dru-gih sestavin in ustvari nov parfum, ki je v končni obliki njegova »umetnina«. Stroji zaenkrat še nimajo podobnih »umetniških« zmožnosti.

Živi antifriz za jagode

Bodo ameriški strokovnjaki spustili v zrak prvi umetni mikrob? — Je samo koristen?

Ta mesec bodo v Kaliforniji naredili nenavaden poskus, kakr-šnega ljudje še niso opravili, vendar le, če bodo zanj dobili ustrezna dovoljenja. Gre namreč za poskus, ki lahko spravi v nevar-nost cela območja, kot menijo nekateri strokovnjaki, ker namreč ni dovolj dokazano, da je glavni junak poskusa le koristen.

V strogo nadzorovanem in povsem izoliranem delu vrta naj bi spustili v zrak umetno narejen mikrob, čigar lastnosti so podob-ne lastnostim protizmrzalnih sredstev. Gre torej za nekakšen živ antifriz. Na nasadu vrtnih jagod naj bi mikrob dokazal, ali res zmore narediti nekaj zelo koristnega in rastlinstvo zavarovati pred zmrzaljo.

Očetje umetnega mikroba so iz družbe Advanced Genetic Scien-ces. Naredili so ga s sodobnimi metodami genskega inženirstva tako, da so gensko cepili pseu-domonas syringae. Dobljeni mikrob nikakor ni nevaren za člove-

Cocacola in kontracepcija

Raziskave pokazale, kar so ženske že prej vedele

V šali pravimo, da je najzanesl-ijevše kontracepcijsko sredstvo kroglica, ki jo ženska čvrsto tišči med kolena. Vendar pa tudi čisto zaresni poskusi, da bi se kako zavarovali pred nezaželeno nose-čnostjo, marsikdaj niso bili kaj dosti daleč od te šale. Enako vztrajno, kot so neplodni zakonci iskali vse mogoče vraževerne napotke za spočetje sina ali hčere, so tisti, ki jim je narava dala veliko plodnost, iskali poti do manj številnega in pogostega potomstva. In tako je zdaj, že v dobi spolne revolucije in nesporne vladavine kontracepcijske tabletk-e, prišlo na dan, da so dekleta že v začetku tega stoletja poznale eno od kontracepcijskih sredstev, ki so ga lahko mirno naročale v javnosti, ne da bi se kdo spotikal ob to. To je bila cocacola.

Zdajšnje raziskave so potrdile, da so imele ženske pred sedmimi desetletji prav. Na univerzi Har-vard so dokazali, da ima ta, po vsem svetu priljubljena pijača kontracepcijske lastnosti. Razis-kave so pokazale, da ima največ tovrstnih lastnosti dietična co-cacola, najmanj pa najnovejša cocacola, ki naj bi zamenjala dosedanja način priprave te pril-jubljene brezalkoholne pijače, ven-dar zaradi množičnega protesta proti popolni zamenjavi ni uspela izriniti dobre stare cocacole s tržišča. No, zdaj pa še to, da je kontracepcijsko slabša!

Novica je zanimiva, vendar naj je dekleta ne vzamejo kot napo-tek. Zgolj uživanje cocacole pred tem in potem, ko se zgodi, kar se zgodi, nikakor ne rešuje proble-mov nezaželenega spočetja. Stek-lena kroglica je še vedno najbolj zanesljiva v tej vrsti protispočet-nih sredstev.

VAŠA ZGODBA

IVANKINI SPOMINI

Že sredi leta 1941 je h Gregorinovi v Brezjah pri Horjulu začel hoditi tovariš Povh. Ivanka je tudi opazila, da se z njenim bratom Vinkom dobro poznata. Nekega večera je brat Vinko o mraku pripeljal štiri partizane. Mamo je naprosil, da je skuhalo žgancev in mleka, kar je tudi storila. Od tega časa naprej so bili partizani s Ključa v Dolomitih redni gostje v Gregorinovi hiši. Ob večerih pa so se partizani in drugi zaupljivi ljudje zbirali pri čevljarju Vorečku na Brezjah. Ta je partizanom popravil čevlje. Pri njem je imel predavanja tovariš Povh. To je bilo mogoče predvsem zato, ker je hiša stala na samotni. Tako mi je nekega poletnega dne pripovedovala Gregorinova Ivanka, por. Srša, ki sedaj živi v Šiški.

Ivanka je že prej opazila žico, ki je bila napeljena skozi okno iz njihove kleti na bližnje sadno drevo. Ni pa vedela, čemu služi. Kot mlado in radovedno dekle je nekoč mimogrede odprla vrata v klet. V njej je zagledala razne aparature, okoli katerih so sedeli partizani. Na glavah so imeli slušalke. Prav takrat je mimo prišla mama in ji ukazala, naj vrata takoj zapre in o vsem molči. Med partizani je spoznala poznejša generalpolkovnika in narodna heroja Rada Pehačka in Rudolfa Svaruna. Šele mnogo pozneje je zvedela, da je videla radijski oddajnik in sprejemnik.

Neko noč je bila pri Gregorinovi večja skupina partizanov, zato je tudi luč gorela pozno v noč. Drugi dan jo je sosed vpraša-la, kaj so delali ponoči, da je pri njih gorela luč do zjutraj, in zakaj imajo iz kleti napeljeno žico na slivo. To je bila sedaj že pokojna Rozalija Kozina, ki je vse to prijavila Italijanom. Partizani so bili pri Gregorinovi kakor doma. Poleg hrane so jim nudili tudi druge stvari. Mama je z diro hodila na Dobrovo, kjer je pri Sada-rju kupovala cigarete in drugo blago za partizane. Vse to je vozila domov. Od njih pa so blago prenesli v partizansko taborišče na Ključ.

V prvi večji borbi je bil ranjen Biclino Franci iz Stranske vasi pri Dobrovi. Zatekel se je h Gregorinovi. Spravili so ga v Korenov čebelnjak, kjer ga je oskrboval brat Vinko s hrano, zdravili in z drugim, dokler ni to delo postalo prenevarno. V tem času so dobili vsi fantje v vasi poziv, naj se javijo v župnišču na Dobrovi, kjer je bila italijanska vojaška komanda. Odsli so vsi, razen Vinka Gregorina in Zorčevega Nandeta iz Brezj; oba sta odšla v partizane in sta še sedaj živa. Vse druge pa so pobili. Skrb za bolnika v čebelnjaku je prevzela Ivanka.

Bilo je avgusta 1941. leta, ko so pri Gregorinovi sušili otavo. Oče in brat Miha sta bila na travniku. Ivanka pa je odšla domov po vozove. Mama je kuhala kosilo. Ko je prišla blizu doma, je opazila, da je hiša obkoljena. Povsod okoli je bilo vse zeleno od italijanskih vojakov. Mama je hitro vzela kanglico za mleko in stekla po koruzi. Tako je pobegnila. Ivanka je zgrabila za prve grablje in je odšla v drugo smer, kjer je naletele na Italijana, ki je imel kapo s cofom. Ker je bila dobro razvita, se je naredila, kakor da ima dojenčka. Italijan je nasedel in jo je pustil dalje. Očeta in brata Miho so ujeli. Očeta so hoteli že na vrtu ustreliti. V tem času so zažgali tudi domačijo. Na prošnjo ljudi so očeta pustili živega. Silili so ga, naj gre gasit domačijo, kar pa je odklonil.

Ivanka je odšla proti Ključu, kjer je med partizani našla brata Vinka. Oba sta jokala, ko sta gledala, kako gori domačija. Italia-ni so doma vse izropali, kar se je dalo vzeti. Med drugim so odgnali štirinajst glav goveje živine, par konj, odpeljali osem prašičev. Vse drugo so naložili na dva voza in odpeljali. Ostal je samo kozolec in tisto, kar so domači imeli na sebi. Po tem dejanju sta na kozolec prenočevala oče in mama. Pa tudi to ni trajalo dolgo, tudi kozolec so požgali. Oče in mama sta se nato preselila v kletne prostore šole, ki je bila tudi požgana. Ker je bil strop slab, je skozenj povsod zamakalo. S hrano in drugim sta starše v tem času zalagala Ivanka in Vinko, ki sta ostala pri partizanih na Ključu. Ivanka je bila kurirka, skrbela je za ranjence, kuhala, prala in opravljala druga dela.

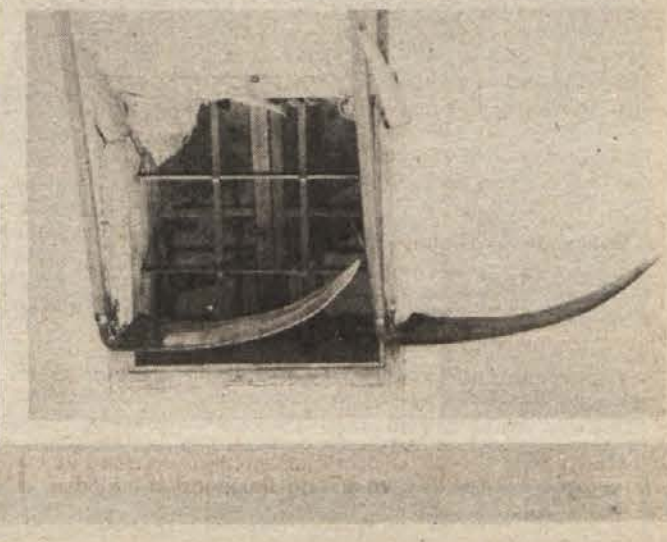
Ivanka je pozneje odšla s skupino partizanov na Hruševo. Zadrževali so se v zaselku Selo pri Martinovcu. Tukaj je bila skupaj s Povhovo družino več kot mesec dni. Neko noč, ko so komaj legli k počitku, je začel pokati. Na hitro so pobrali, kar je kdo mogel, in so zbežali v noč. Srečno so se prebili iz obroča. Tovariš Povh je bil v samih spodnjicah, v rokah pa je nosil blazino namesto hlače. Nastanilo so se na Beli, kjer pa so jih napadli Nemci. Neki partizan, ki je bil ranjen z dumdumko, je zaradi krvavitve umrl pri Bradečku. Ivanka je med drugim skrbela za ranjenega brata Vinka. Ranjen je bil v prsi. Kroglja mu je prebila pljuča in izstopila na hrbtni strani. Skrbela je tudi za otroka Lotko, sina Zibelnikovega Pavleta. Ivanka in Vinko sta se zadrževala v Zirovnikovem grabnu, kjer je bila bolnica. Nekoč sta bila skrita pod kupom listja, mimo katerega so hodili Italijani in belogardisti. Ivanka še danes ne more razumeti, kako da ju niso odkrili.

Na Beli je bila Ivanka izdana. Belogardisti so jo kot kurirko odgnali v župnišče na Dobrovi. Tja so prignali tudi druge uje-te žene in dekleta. Med zasliševanjem so jih surovo prepejali in mučili. Ivanko so ujeli na Vidov dan, 15. junija 1942. leta. Tega dne se dobro spominja, saj so bile že zrele češnje. Nekega dne so jih naložili na kamion in jih odpeljali v sodne zapore v Ljubljano. Ivanko so obsodili na 22 let zaporov. Iz sodnih zaporov je Ivanko vodila pot v zapore v Peruggio v Italiji.

Po kapitulaciji Italije se je vrnila domov. Že čez nekaj dni pa so ponjo prišli domobranci. Odpeljali so jo v zapore v Ljubljani, kjer je bila zaprta skupaj s Kuharjevo Marijo, ženo pisatelja Lovra Kuharja — Prežihovega Vranca. Skozi okno je dostikrat videla samega pisatelja med sprehodom. Iz Ljubljane so Ivanko in druge odpeljali v taborišče Ravensbrück. V taborišču je med drugim dobila trebušni tifus in izgubila vse lase. Na pogradu so spale skupaj Kuharjeva Marija — Vrančeva Mica, Mica Ajdišek, Tončka Furlan in druge, katerih imen se več ne spominja. V Itali-ji pa je bila skupaj z Bredo Lubej, ki živi sedaj nekje v Kopru, in z Novakovo Erno z Vrhnike, s katerima je bila skupaj v Dolomitih.

Ivanka se je vrnila domov šele avgusta 1945. leta. Med njeno odsotnostjo so kmalu prišli tudi mama in očeta. Odpeljali so ju v prisilne delavnice v Ljubljani. Mamo so nato odpeljali na prisilno delo v Rotenburg, kjer je leta 1945 umrla, očeta pa so zadržali na prisilnem delu. Kljub visoki starosti je moral opravljati najtežja dela. Brat Vinko se je po vojni vrnil iz partizanov. Za brata Miho pa danes ne vedo, kje je bil ubit in kje je pokopan.

STEVVO V. JAVOR

»Zmagal« je občinski odlok

Četudi zaklonišča ni, je prispevek zanj treba plačevati — Zavrtnjena pobuda za oceno zakonitosti odloka občinske skupščine Črnomelj

LJUBLJANA, ČRNOMELJ — Konec novembra je ustavno sodišče SRS razpravljalo o pobudi za oceno ustavnosti in zakonitosti odloka SO Črnomelj o zakloniščih in drugih zaščitnih objektih. Omenimo že v uvodu, da je sodišče takšno pobudo zavrnilo, čeprav je predlagatelj Anton Derganc trdil, da odlok ne more biti zakonit, saj ga šili k plačevanju prispevka za zaklonišča, čeprav v kraju, kjer stanuje, zaklonišče vse doslej ni bilo zgrajeno niti ni njegova gradnja v bližnji prihodnosti predvidena.

Sodišče je v obrazložitvi svojega sklepa navedlo, da zakon o splošni

ljudski obrambi in družbeni samoozaščiti pooblašča občino, da s svojimi predpisi, med njimi tudi z odlokom o zakloniščih, ureja tovrstno gradnjo, njihovo vzdrževanje, kot tudi uporabo in morebitno oddajanje v najem. Občina prav tako določa območja in naselja, kjer je graditev zaklonišč obvezna, prav tako določa odpornost zaklonišč na

podlagi ocene ogroženosti občinskega območja v vojni, vse to pa seveda po usmeritvah in stališčih, ki jih je sprejelo predsedstvo skupščine SRS. In sedaj še nekaj o obveznostih plačila.

Prispevek za zaklonišča morajo plačevati tudi investitorji, ki so njihove gradnje sicer oproščeni, prav tako pa ga morajo plačevati vsi imetniki stanovanjskih pravic in uporabniki poslovnih stavb in prostorov v družbeni lastnini. Obveznost plačila prispevka je naložena tudi lastnikom stanovanjskih, poslovnih, celo počitniških in drugih stavb ter prostorov, prav tako pa so plačniki tudi imetniki uporabne pravice na teh stavbah in prostorih. Višino tega prispevka določa občina, prav tako način plačevanja, tovrstna sredstva pa se morajo zbirati na posebnem računu občine. Svet za SLO in družbeno samoozaščito v občini pa je tisti, ki odloča o razporeditvi in uporabi tega denarja.

Na podlagi takšnih zakonskih določil je sodišče ovrglo mnenje Antona Derganca, pri tem pa je zapisalo, da za oceno primernosti in načina izvajanja takšne ureditve v občini ustavno sodišče ni pristojno. B. B.

IZGINILA POSODA Z MASTJO

PRISTAVICA — V ponedeljek, 2. decembra, je neznan storilec obiskal nezaklenjeno kaščo 80-letnega Rudolfa Kastelca iz Pristavice. Možakar je v jutranjih urah ugotovil, da je iz prostora izginila 15-litrska posoda, napolnjena s svinjsko mastjo.

ZARADI UTRUJENOSTI POL MILIJARDE ŠKODE

DRNOVO — V ponedeljek, 2. decembra ob 5.45 je 26-letni Zoran Denčić iz Niša peljal tovornjak po magistralni cesti iz Zagreba proti Ljubljani. Zaradi utrujenosti je pri Drnovem zapeljal na travnato bankino, vozil po njej še kakih 38 metrov in nato silovito trčil v mostno betonsko ograjo. Udarlec je bil tako silovit, da je ob tem odtrgalo prednjo os tovornjaka, ki se je po nesreči prevrnil na streho. Na tovornjaku je bil zgolj stekleni tovor, šlo je za akvarije, pepelnike, vaze in gorilnike, ki so se razbili. Tako je samo na tovoru za 5 milijonov din škoda, za 500.000 din škoda pa je bilo na vozilu. Voznik jo je na srečo odnesel brez poškodb.

PRIZNANJA NAJBOLJŠIM ŠOFERJEM — Ker so pogoji za pridobitev značk Gorjanci izredno zahtevni, je ob današnjih slabih razmerah na cestah razveseljivo, da imajo v svojih vrstah skoro četrtino izredno dobrih voznikov. Med njimi je tudi vse več mladih. Posnetek je s slavnostne podelitve v hotelu Metropol. (Foto: R. Bačer)

Obsojeni na dvojno obsodbo?

Največkrat čaka obsojence po prestani kazni še obsodba okolja, v katerem živijo — Kaj pravi o tem analiza novomeškega Centra za socialno delo?

NOVO MESTO — Novomeški Center za socialno delo je nedolgo tega pripravil zanimivo analizo, ki govori o tem, koliko in na kak način se obsojenci po prestani kazni vključujejo v okolje in vsakdanje življenje. Prav centri za socialno delo so skupaj s kazenskopoljubljenski zavodi tisti, ki jim je naložena največja skrb za obsojence in njihove družine, čeprav bi moral biti seznam tovrstnih ustanov in organizacij precej širši. Kajti težav pri zaposlovanju bivših obsojencev, reševanju njihovih stanovanjskih problemov, vključevanju v družinsko življenje, težav pri morebitnem vključevanju v zdravljenje zoper alkoholizem in še česa ne morejo rešiti zgolj penologi in socialni delavci.

V že omenjeno analizo so bili zajeti vsi obsojenci, ki so prišli iz kazenskih domov v letih 1980 — 1982 in so imeli v tistem času stalno ali začasno prebivališče na območju novomeške občine, poleg tega pa so prestajali zaporno kazen, daljšo od 10 dni. Pri tem ni igralo vloge, v katerem slovenskem zavodu je obsojenec kazen odsedel. V samem začetku je tako analiza zajela 147 oseb, vendar jih je 38 kmalu odpovedal, bodisi da so umrli ali so v novem postopku in vnovič prestajajo kazen, bodisi da so se odselile in so zategale v izseljevanje. Preostalih 109 oseb je bilo anketiranih na podlagi vprašalnika, vendar se je vabilu na pogovor odzvalo le 10 po-

vabljenec, zato so se v centru odločili za obiske na domu.

Kaj je pokazalo anketiranje? Predvsem to, da je okoli 60 odstotkov oseb, zajetih v analizi (skupaj jih je bilo 52), prvič prestajalo kazen, okoli 40 odstotkov pa je

bilo povratnikov. Njihova povprečna starost je bila okoli 30 let, izobrazbena struktura pa precej nizka. Verjetno najbolj zanimivo, a hkrati skrb vzbujajoče je to, da analiza ankete kaže, da se je zaposlenost obsojencev pri prihodu s prestajanja kazni precej zmanjšala. In čeprav je kar tretjina zaposlenih zapornikov po vrnitvi iz zavoda menjala zaposlitev, so podatki pokazali, da je tudi novo okolje v veliki večini primerov seznanjeno z delinkventnim ravnanjem nekdanjega obsojenca, kar seveda povzroča tudi težave.

● Naj omenimo ob tem, da so anketiranci največkrat »sedeli« zaradi tatvin, kraj, prometnih deliktov in poverb in da je šlo za sorazmerno kratke zaporne kazni, kar je tudi pojasnilo podatku, da je 64 odstotkov vseh obsojencev zapustilo kazenske zavode s pogojnim odpustom.

Za konec pa nekaj spodbudnih ugotovitev. Predvsem to, da je 36 bivših zapornikov danes poročenih in da gre v večini primerov za dobro urejene razmere, v katerih so odnosi med zakoncem zadovoljivi. Prav tako izjave anketirancev kažejo, da po prestani kazni v vrnitvi v staro okolje niso imeli večjih težav, če seveda izvajamo stanovanjske probleme, ki so še posebej za nezaposlene domala nerešljivi.

In čemu je služila omenjena analiza, iz katere smo izlučili le nekaj podatkov? Predvsem spoznanju, da je v Novem mestu nujno ustanoviti poseben koordinacijski odbor za nudenje postpenalno pomoči bivšim obsojencem, vanj pa bi morali biti vključeni strokovni delavci iz skupnosti za zaposlovanje, stanovanjske skupnosti, skupnosti socialnega skrbstva, izobraževalnih in zdravstvenih skupnosti pa še predstavniki sindikata in sodišča. Prav tako verjetno ne bi bilo odveč, ako bi vsem povratnikom in mlajšim osebam, ki prestajajo daljšo zaporno kazen, določili svetovalca, ki bi jim pomagal zaživeti novo življenje. To navsezadnje določa tudi zakon o izvrševanju kazenskih sankcij. B. BUDJA

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Pred trgovino Dolenjke na Ragovski cesti v Novem mestu je bilo pred dnevi nenavadno živahno. Stanovalci okoliških blokov so zgroženi opazovali, kako je neki možakar v beli halji na vso moč dirjal za dvema dekletoma. Stvar je postala veliko jasnejša šele potem, ko je eno od njih zagrabil in ji iz nedrja potegnil zavitek, za katerega se je izkazalo, da je v njem raca. Ki je malo poprej izginila iz trgovine. Prav tako se je izkazalo, da ni bil možak v belem nihče drug kot tamkajšnji mesar, ki očitno nima izostrenega očesa zgolj za miligrame in grame prodanega mesa.

● Z mesnino pa je povezan tudi dogodek, ki se je prejšnji teden pripetil v stanovanjski hiši Franca Fabjana s Prevol. Možakarju so od kolin ostali le lepi spomini, saj mu je neznanec ponoči odnesel iz shrambe več kilogramov svinjskega in govejega mesa ter klobas.

● Nasploh Fabjani tisto nič niso imeli sreče. Nekemu drugemu Francu Fabjanu s Prevol, 9 let starejšemu, je neznanec isto noč ukradel lesen čebrček. To ne bi bilo tako hudo, če v njem ne bi bila nasoljena mesnina enega celega prašiča! Da pa bi prekinil morebitno enoličnost v prehrani, je neznanec vzel s seboj še pet zajcev.

UMRLA MED PREVOZOM V BOLNIŠNICO

SKOPICE — Turški državljani Musa Unal je 27. novembra ob 1.30 peljal osebni avto po magistralni cesti iz Ljubljane proti Zagrebu. Pri Skopcih je iz neznanega razloga zapeljal na neutrjeno bankino, nato pa silovito trčil v betonsko mostno ograjo. Pri nesreči se je sopotnica, 40-letna Navva Unal iz Turčije, hudo poškodovala in je že med prevozom v brežiško bolnišnico podlegla ranam. Nastalo materialno škodo so ocenili na 3 milijone dinarjev.

TRČIL V DREVO

ŠKOCJAN — 18-letni Alojz Kert z Vinjega vrha je 26. novembra vozil osebni avto iz Škocjan proti Dobruški vasi. Že izven naselja Škocjan je pričelo vozilo zaradi prevelike hitrosti zanašati. Zdrknilo je na levo stran vozišča in tam trčilo v drevo. V nesreči so se hujše poškodovali trije sopotniki; 26-letni Slavko Antončič z Vinjega vrha, 18-letni Drago Lindič iz Vinice in prav tako 18-letni Jože Kjašpovec iz Tomažje vasi. Poškodovance so prepeljali v novomeško bolnišnico, materialne škoda pa je bilo za 40.000 din.

Ljudje se boje zamere

Tržni inšpektor opozarja, da občani premalo prijavljajo nepravilnosti — Odkup z napako

BELA KRAJINA — V Beli krajini ni veliko pritožb, naloženih na tržno inšpekcijo, a ne zato, ker ni veliko napak. Res je, da se razmere zaradi dela tržnih inšpektorjev izboljšujejo, prav tako kot je res tudi, da se ljudje bojijo pritožiti, saj jih je strah, da ne bi ostali anonimni, včasih pa tudi ne vedo, na koga naj se obrnejo.

Kot je povedal medobčinski tržni inšpektor Anton Mihelič, se občani največkrat pritožijo zaradi nepravilno zaračunanih cen, slabe kvalitete blaga, nepravilnega reševanja reklamacij, mnogokrat pa zgolj iz nevoščljivosti. Toda s temi pritožbami ima tržni inšpektor malo dela, prevladujejo akcije na lastno iniciativo ali po navodilih republiškega tržnega inšpektorata. Jeseni je bila zelo široka akcija pri nadzoru odkupa krompirja, kjer je bilo zlasti v Črnomlju več nepravilnosti. Napake so delali veliki potrošniki, kot so obrati družbene prehrane, šole, vrtci, ki so od zasebnikov kupovali krompir. Kupci namreč niso pošiljali poročil o količini, vrsti in skupni vrednos-

ti odkupljenih pridelkov občinskemu interventnemu skladu in tja tudi niso odvajali sredstev. Prav tako marsikje kupnine za kupljen krompir niso izplačevali na podlagi odkupnih blokov.

● Na pritožbe občanov tržni inšpektor večkrat pregleda kvaliteto kruha, ki ga pečejo v črnomaljski pekarni. Vendar velikokrat ugotovi, da je slabemu kruhu kriv kvas, ki ga peki dobijo iz Uniona in ki ga morajo zaradi slabe kvalitete celo zavreči.

Pohvalno je, da v Beli krajini skoraj ni bilo nepravilnosti ob popisu blaga, ko so se dvignile cene, zato pa je v deželi ob Kolpi veliko šušmarjev in obrtnikov, ki razširijo obrtno dejavnost, za katero so registrirani. Po Miheličevih besedah odkrije tudi veliko uteti in tehnični, ki nimajo letnega žiga kontrole merjenja. »Pa tudi s takšnimi, ki vsaka 3 leta ne žigosajo sode, je veliko dela. Ljudje mislijo, da je žigosanje le naša muha, ne zavedajo pa se, da se prostornina sode za leti zmanjšuje, pri tem pa je, če prostornine redno ne preverja, najbolj oškodovan prav lastnik,« opozarja tržni inšpektor.

Do te značke ne pride vsak

Prevozna delovna organizacija Gorjanci podelila tradicionalna priznanja najboljšim voznikom

NOVO MESTO — Med 250 šoferji pri Gorjancih jih je v preteklem letu 78 izpolnilo zahtevne pogoje za pridobitev zlate ali srebrne značke, priznanja ali denarne nagrade. Tradicionalna svečana podelitev je bila tik pred dnevom republike, hkrati pa so podelili še priznanja krvodajalcem, praktične nagrade najboljšim voznikom Zavarovalnice Triglav in nagrade nemške tovarne Mann.

Na slavnosti v konferenčni dvorani hotela Metropol se je s toplimi besedami najboljšim voznikom zahvalil direktor delovne organizacije Igor Gruđen, ki je med drugim dejal, da je ob današnjem prometu in razmerah na cestah »pravi čudež«, da lahko poklicni voznik tovornjaka ali avtobusa brez prometne prasko vozi dve ali eno leto. To je namreč osnovni pogoj za pridobitev zlate ali srebrne značke ob celi vrsti drugih, ki so tudi zahtevni.

Prvič je bila zlata značka podeljena 14 voznikom, nadomestna denarna nagrada pa je bila podeljena 12 šoferjem, ki so si zlato značko že

pridobili. Srebrno značko je prvič dobilo 21 voznikov, nadomestno denarno nagrado pa kar 31 šoferjev tovornih vozil in avtobusov.

Na slovesen način so podelili še priznanja domačim krvodajalcem, izročili so spominska darila Zavarovalnice Triglav in še nagrade in priznanja nemške avtomobilске tovarne Mann voznikom, ki so prevozili prvih 100.000 kilometrov na njihovih vozilih brez vsakršne nevarnosti.

Ko pa se je Adolf Zupan, član izvršnega sveta občinske skupščine, dobitnik priznanj zahvalil za njihovo vestno delo, je poudaril, da bi prenekateri nagrajene zaslužili še kakšno občinsko priznanje, vendar za široko javnost najboljši vozniki ostajajo anonimni.

Posebne pozornosti in priznanja pa je bil tokrat deležen še Janez Samsa, voznik špediter, ki prvi med svojimi vrstniki odhaja v pokoj s polno pokojninsko dobo. R. B.

Komu je napoti obrtnik?

Obrt, kontrola in popravilo plinskih napeljav, ki jo ima Pavle Kapš, očitno nekemu ni pogodu

LOKVE PRI ČRNOMLJU — Majhna notica, objavljena pred časom v našem listu, češ da prodajalci plina v obeh belokranjskih občinah obveščajo kupce, da morajo najmanj vsaki dve leti dati v pregled plinske naprave, naročilo pa pustiti kar pri prodajalcu plina, ki da bo pregled opravil, je onstran Gorjancev vzbudila nekaj vroče krvi. Reakcij je bilo več, srečanje s Pavlom Kapšem v Lokvah pri Črnomlju pa je podrobneje pojasnilo vzroke razburjenja.

»Gre pač enostavno za to,« pravi Kapš, »da ti prodajalec plina nimajo hkrati tudi obrtnega dovoljenja za kontrolo in montažo plinskih naprav. Bolj ali manj samozvano se določajo za takšna opravila, v zvezi pa verjetno ni treba posebej poudarjati. Saj se ne bojim konkurence, sam sem namreč že dobri dve leti obrtnik na montažo in servisiranje ter kontrolo plinskih naprav, bolj me moti to, da kupci plina odhajajo s prodajnih mest v prepričanju, da jaz tovrstnih del ne smem opravljati. Očitno pač nekemu ni všeč, da sem se na tem območju pojavil s to obrtjo, za katero imam, to bi rad vnovič poudaril, vse ustrezne papirje in soglasja.«

Kapš je bil do pred dvema letoma zaposlen v prodajalni plina Novotehne na Cikavi, kjer je podobno kot sedaj opravljal preglede plinskih naprav in odpravljal napake.

»Lahko rečem, da sem kot uslužbenec Novotehne naredil okoli tisoč takšnih pregledov in imam na tem področju dovolj izkušenj, ki jih sedaj kot obrtnik s pridom uporabljam. Ljudje na varnost in pravilnost izvedbe plinske napeljave še zmeraj dajo zelo malo. Naj v ilustracijo navedem, da je kar okoli 70 odstotkov vse pregledane napeljave neprimerne in potrebne zamenjave. Ljudje pač mislijo, da so tudi za taka opravila dovolj strokovni, in se popravil in montažo večidel

sami lotevajo. Potem pa se čudimo, od kod toliko nezgod. Spomnimo se samo nesreče pred dvema letoma na Straznem vrhu! Po statistiki, ki jo sam vodim, je v poprečju pri treh od desetih strank plin uhajal tako močno, da je pretlačil nevarnost eksplozije. Našel sem celo 11 primerov, ko so plinske cevi pregrizle podgane, a za to ni nihče vedel.«

Vse to je zapisano predvsem zategadelj, da v potrebo in koristnost tovrstne obrti ne bo nihče podvomil. Prav zato je čudno, da nekateri mlademu zagnanežu, ki večino svojih obiskov opravi samoiniciativno, mečejo polena pod noge.

Še posebej, ker bi bilo dela za vse dovolj. Pavle Kapš je namreč izračunal, da bi, če bi hotel pregledati vsa gospodinjstva po Beli krajini, za kaj takega potreboval kar tri do štiri leta. Seveda pa tudi pregledi plinskih naprav terjajo določeno strokovnost, pravila igre pa tudi papirje, ki jim pravimo obrtno dovoljenje. To pa ima, kot pravi Pavle Kapš, ta čas le on. B. B.

En trener za dve ekipi

Težave brežiških nogometašev — Elanu lepša pomlad?

Pred kratkim se je končal jesenski del prvenstva v obeh skupinah II. republiške nogometne lige. Prava žalost, da ne Dolenjska ne Posavje ne premoreta kluba v višjem tekmovalnem razredu, toda navsezadnje moramo biti ob letošnjih dosežkih še kako zadovoljni, če podoba v prihodnjem letu ne bo celo še bolj klavarna.

Enajsterica Brežic, ki je še lani nastopala v I. slovenski ligi, je pred pričetkom tekmovanja v II. SNL obljubljala 1. mesto in vnovično vrnitev med najboljše republiške lige. A kaj se je zgodilo? Brežičani bodo lahko ob koncu prvenstva zelo srečni, če bodo uspeli v boju za obstanek v II. SNL. Če ne bi bilo presenetljive zmage v zadnjem kolu v gosteh s Steklarjem, bi brežiška enajsterica prezimila na zadnjem mestu, tako pa so rep lestvice za nekaj tednov prepustili igralcem pruske Drave. Vprašanje pa je, kako bo v prihodnje, še posebej, ker imajo v šahistični tudi velike težave s trenerji, saj tako člansko kot mladinsko ekipo trenira en sam strokovnjak, kar ni le prenaporno, pač pa celo prepovedano in verjetno ni odveč seznaniti javnost, da so brežiški nogometaši zaradi tega v postopku pred disciplinsko komisijo NZS.

In kaj reči o novomeškem Elanu? Za razliko od Brežičanov so članovi zbrali nekaj več točk (9) in bodo prezimili na 10. mestu. Ob njihovih nastopih preseneča pravzaprav to, da so jeseni mnogo bolje igrali proti močnejšim ekipam, točke pa izgubljali tam, kjer jih vsaj po napovedih sodeč, ne bi smeli. Omeniti pa je potrebno še nekaj, predvsem to, da ima Elan letos zelo kvalitetno mladinsko vrsto, ki je po jesenskem delu prvenstva na 2. mestu z dvema točkama zaostanka za vodilnim Usnjajem z Vrhnike, in da je nekaj igralcev iz te ekipe že močno potrkalo na vrata najboljših enajsteric. Trener Retelj jih je nekaj že preizkusil na srečanju zadnjega kola proti ekipi Ljubljane, največjemu favoritu za 1. mesto na lestvici, in fantje niso razočarali. Če k temu dodamo še, da se je tačas vrnilo tudi nekaj igralcev, ki so bili pri vojaki, potem bi morala biti nogometna podoba v Novem mestu precej vedrejša. In prav zategadelj omenjamo tudi podatek, da ločijo Elan od, denimo, tretjevršne ekipe Postojne vsega tri točke.

M. GORENC

TREBANJSKI KEGLJAČI ZADNJI

IVANČNA GORICA — Tretji krog kvalifikacij za vstop v II. republiško kegljaško ligo je dal tudi končnega zmagovalca. To je vrsta Rudnika iz Hrastnika, Šentjur je bil drugi, trebanjski Mercator pa tretji. N. G.

Brežiški športniki prvič na sprejemu

Zadovoljni so, ker so jih vendarle opazili

BREŽICE — Za 29. november podeljene plakete občine Brežice napovedujejo nov veter v odnosu do športa in najobetnejših športnikov, ugotavljajo tisti, ki se zaradi njega marsičemu odpovedo.

Prvič v povojni zgodovini smo doživeli, da nas je sprejel predsednik občinske skupščine in se nam zahvalil za trud, poštrevnost in uspehe na tekmovanjih. Je ob tej priložnosti dejal Polde Rovani, prof. telesne vzgoje na Srednji šoli in trener atletskega kluba v Brežicah. Menil je, da se sicer športniki čutijo potisnjene ob stran, da si želijo večjo pozornost, predvsem pa dobre volje in finančne podpore, da bi imeli čimveč mladih možnost uresničiti sen mnogih rodov po športni dvorani, kakršno so za praznik republike odprli v Metliki.

Športniki so v svoji sredi pristržno pozdravili dva traktorista, ki sta prav tako prejela plaketo Brežiške občine. To sta bila republiški prvak v oranju Ivan Curhalek in republiška prvakinja v oranju za ženske Zdenka Pribožič.

Med dobitniki plakete je 7 obetavnih športnikov (Vladka Lopatič, Franc Krošelj, Vladimir Kevo, Aljoša Rovani, Henrik Omerzu, Peter Dimitrovski in Marjan Avbelj) in mladinska ekipa atletskega kluba, ki je letos osvojila naslov republiškega pokalnega zmagovalca v Celju. Plaketo je dobil tudi prof. Polde Rovani, saj so uspehi, ki jih danes dosegajo mladi tekmovalci, sad njegovega požrtvovalnega strokovnega dela.

J. TEPPEY

Praznični turnir Montingu

Zanimiv mednarodni košarkarski turnir v novomeški športni dvorani — Novoles na pragu presenečenja

NOVO MESTO — V počastitev dneva republike in 40-letnice tovarne Novoles je republiški košarkarski ligaš Novoles pripravil zanimiv mednarodni turnir, na katerem so nastopile vrste AB Mercur iz Gradca, zagrebškega Montinga, mariborske Jeklotehne-Branika in seveda gostitelji.

Rezultati: Novoles — AB Mercur 111:104 (53:49), Monting — Jeklotehna-Branik 111:85 (51:42), Jeklotehna Branik — AB Mercur 90:78 (50:48) in v finalu Monting — Novoles 98:94 (56:48).

Končni vrstni red: 1. Monting, 2. Novoles, 3. Jeklotehna Branik, 4. AB Mercur.

Najzanimivejša in tudi najkvalitetnejša je bila vsekakor tekma za prvo mesto, v kateri so bili košarkarji Novolesa na pragu presenečenja. Igralci Montinga, ki nastopajo v I. B zvezni ligi, so šele v razburljivem finalu ugnali gostitelje in si tako priigrali pokal. Naj omenimo še, da so bili najboljši strelci turnirja Matijevič (44 točk), Krupak (42) in Pehlič (36), vsa srečanja pa sta vodila sodnika Pust (Trebnje) in P. Seničar (Novo mesto).

ČRNOMELJ: TURNIR V MALEM NOGOMETU

ČRNOMELJ — V počastitev dneva republike je bil 29. in 30. novembra v Črnomlju tradicionalni turnir v malem nogometu, ki ga je pripravil tukajšnji Nogometni klub Bela krajina. Pomerilo se je 30 ekip iz vse Bele krajine, sosednje Hrvaške in ekipe iz Ljubljane. Po mnenju organizatorjev so nogometaši letos pokazali največ znanja, zato je bil nogomet najboljši v zadnjih nekaj letih. Najbolje so se odrezali »Zajčki« — ekipa iz Ljubljane, sledile pa so jim ekipe pivnice Neno iz Karlovca, Belta in obrtne zadruge iz Črnomlja. Najboljše tri ekipe so dobile pokale in denarne nagrade. Nogometni klub Bela krajina pa v sodelovanju z garnizijo iz Črnomlja pripravila turnir v malem nogometu tudi ob dnevu JLA. Tradicionalni turnir bo 21. in 22. decembra. Prijave sprejema Peter Teržič iz Belta.

J. BLAS

KRANJEC OSVOJIL POKAL

KRŠKO — Šahovski klub Krško je organiziral v gostišču Šolaja v Leskovcu pri Krškem šahovski turnir v počastitev dneva republike. Hitropotezna turnirja se je udeležilo rekordno število šahistov iz posavskih občin, in sicer kar 35. Rezultati: 1. Kranjec (Brežice) 8 točk, 2. Kitarinaš (7), 3. Kurinčič (7), 4. Rokvič (6,5), 5. Veljkovič (6 točk) itd. Tekmovanje je bilo po švicarskem sistemu. Pokal je zaslužno osvojil Toni Kranjec, šahovski klub pa je ob tej priliki prejel za svoje delovanje 10 šahovskih ur in več šahovskih garnitur, ki sta jih podarila zasebni obrtnik Kos in gostišče Šolaja.

J. BLAS

DERSTVENŠEK ZMAGAL

SEVNICA — Šahovski klub Milan Majcen je organiziral hitropotezni šahovski turnir za november, ki se ga je udeležilo 13 šahistov. Rezultati: 1. Franc Derstvenšek 9,5 točke, 2. Predrag Lazič 9 točk, 3. do 4. mesto Ludvik Cvirm in Martin Mirt, vsak po 8 točk, idr. V skupnem seštevku vodi Lazič, 2. Derstvenšek, 3. Kolman.

J. BLAS

Strelci, ki nimajo kje streljati

Bo v Velikih Poljanah prvo urejeno strelišče v ribniški občini?

VELIKE POLJANE — Strelška družina v Velikih Poljanah je gotovo ena najstarejših v ribniški občini, saj bo v prihodnjem letu praznovala že kar častitljivo 35-letnico svojega delovanja. Nič čudnega potemtakem, če strelci želijo ta dogodek dovolj dostojno praznovati: radi bi namreč prišli do svojega strelišča, ki bi bilo pravzaprav edino tačas v celi ribniški občini.

»V društvu nas je danes 65 članov,« pravi predsednik poljanških strelcev France Prijatelj. »Kot zanimivost naj omenim, da smo v strelsko družino včlanjeni tudi vsi lovci, okoli 30 nas je, največja želja nas vseh pa je priti do strelišča. Mogoče ne bo odveč povedati, da smo strelišče v Velikih Poljanah že imeli, zgrajeno je bilo ob ustanovitvi naše družine leta 1951, vendar so ga kasneje zaradi gradnje nove ceste porušili.«

Kako zelo prav bi ribniškim strelcem prišlo strelišče, pove tudi učiti masaže, ki je bila pred vojno zelo običajna obrt, po vojni pa je, ne pričakovano skoraj zamrla.

»V letih, ko je Novozelanec Lydiard na Finskem uresničeval svoj sistem treniranja dolgoproglašev, smo izgubili veliko nadarjenih tekačev predvsem zato, ker ni bilo masaže. Ostre zime, zasnežene ceste in končno že samo velika količina teka, če vremenske razmere odmislimo, so prispevali k številnim poškodbam.« Masaža je v količinskem treningu neizogibna. Ko je šel Ukkola pred olimpijskimi igrami v Montrealu z Virenom v Kenjo, sta skupno ugotovila, da tekačeve noge ne bi zdržale niti dveh tednov treninga, če jim ne bi boječim lajšale maserjeve čudežne roke.

Ukkola meni, da dobri odnosi med zdravniki, maserji in trenerji temeljijo na pošteni delitvi dela. »Zdravniki mi pošiljajo paciente, včasih je dovolj ena sama masaža, pa je športnik spet v običajnem delovnem ritmu. Tudi s trenerji ni nobenih težav.«

France Prijatelj: »Strelci brez strelišča smo kot nogometaši brez igrišča.«

»Upajmo, da bodo občinski moške v Ribnici, ki so največji krivec za to, da nimamo urejenega prostora za streljanje, saj nam zanj ne dajo dovoljenja, vendarle sprejeli svojo odločitev. Nekaj o tem je namreč že bilo slišati, tudi o tem, da naj bi bilo novo strelišče v peskokopu Močila, tako da naše želje le niso povsem brez osnove. Še posebej ne, ker smo prostor pripravljeno urediti s prostovoljnimi delom, saj je zanimanje naših članov, med katerimi je tudi veliko mladih, za takšno pridobitev res veliko. Sicer pa: strelci brez strelišča — mar ni to nekaj podobnega, kot biti nogometaš, a brez igrišča?« se je ob koncu neklikanjudomušno vprašal France Prijatelj.

B. B.

Novomeški šahisti izpadli

Predzadnje mesto na nedeljo končanem republiškem prvenstvu

TOPOLŠICA — Od torka do minule nedelje je bilo v hotelu Vesna v Topolšici 39. ekipno republiško šahovsko prvenstvo, katerega pokroviteljica je bila tokrat tovarna Goronje, organizator pa ŠK Kovinar. Nastopilo je 10 ekip, med njimi tudi vrsta novomeških šahistov, ki pa ji ni uspelo obdržati ligaškega statusa.

Novomeščani so med desetimi ekipami zasedli predzadnje mesto in bodo tako skupaj z Radensko in trboveljskim Rudarjem zapustili ligo, medtem ko je novi član II. zvezne lige postal ekipa mariborskega Kovinarja.

Vrstni red: 1. Kovinar 15 (54,5), 2. Zalec 15 (50), 3. MIP Ptuj 12 (54), 4. Domžale 12 (49,5), 5. Vrhnika 11 (47), 6. Fram 10 (48,5), 7. Kranj 6 (48,5), 8. Radenska 3 (35), 9. Novo mesto 3 (34,5), 10. Rudar 3 (34).

BREŽICE — Ob dnevu republike je predsednik občinske skupščine Mirko Kambič sprejel najboljše športnike in jim za njihov trud in uspehe podelil plakete občine Brežice. Na sliki: v prvi vrsti od leve na desno stoji: Henrik Omerzu, Vladka Lopatič, Zdenka Pribožič, Ivan Curhalek; v drugi vrsti: Aljoša Rovani, Polde Rovani, Peter Dimitrovski in Vladimir Kevo. (Foto: J. Teppey)

Nevidni trening postaja nuja

Vrhunski šport je postal življenjski slog človeka, ki se je zanj odločil — Italijani dajo za »nevidni« trening atletov 17 milijard lir, mi 200-krat manj

Poleg skrbno načrtovanega in spremljanega treninga ali dela, kot vrhunski športniki radi poimenujejo svoj trening, so nenadomestljive komponente treninga tudi tiste, ki jih širok krog športnih navdušencev ne vidi, to je usklajenost šole ali zaposlitve s treningom in tekmovanji, tehnični pripomočki, prehrana in regeneracija ali obnovna organizma. Slednja je skupaj z ustrezno prehrano še posebej pomembna v športih s poudarjeno energetsko komponento, to je v atletiki, plavanju, smučarskih tehnik in kolesarstvu. Obnova organizma poteka vsaj na treh ravneh, ki pa časovno niso povsem usklajene. Gre namreč za obnovno gibalnega aparata, za psihično-in organsko regeneracijo. Poleg posebnih oblik treninga skrbita zanjo tudi pasiven in aktiven počitek. Ker vrhunski rezultati zahtevajo vedno večjo specializacijo v treningu in rastočo gostoto trenirskih dražljajev, postaja vprašanje obnove organizma, to je ponovne pripravljenosti telesnih sistemov na močne obremenitve, eno od ključnih vprašanj modernega športa.

Vrhunski šport, v katerem po raznih metodah, tehnik in tehnologije prednjačita atletika in plavanje, vsebuje nasprotje, katerega razrešitev skrbiva vrhunske rezultate: zahtevno po tem vsakodnevnem treningu, a hkrati »spočitem«, čilem organizmu, ki bo voljno sprejel trening naslednjega dne in ga pretvarjal v merljiv napredek. Kdor uspešno reši vprašanje čim hitrejši obnove organizma po izčrpujoči trenirski obremenitvi, je že pripravil lep kos poti k dragocnim medaljam.

Danes vrhunskemu športniku učenje s športom ni več »druga najpomembnejša stvar v življenju«. Poleg vidnega treninga, to je trdega dela v bazenu, na igrišču, na atletski stezi ali kje drugje, ki v marsikaterem športu dosega reden osemurni delavnik, po vloženi naporih pa ga daleč presega, je nujen tudi »nevidni« trening, ki ga drugače imenujejo športni režim življenja. Vrhunski šport je postal življenjski slog človeka, ki se je zanj odločil, ta slog pa je vedno dlje od kakršnekoli improvizacije.

oči del vrhunskega treninga skakalec v višino, najboljšim vsak mesec vbrzga gajavo v teklepe zaščitno tekočino, ki varuje kite in meniskuse. Za obnovno na celičnem nivoju, ki pa je pomembna predvsem pri zares vrhunskih športnikih, uporabljajo zahodnonemški skakalci substance, ki jih določijo odgovorni zdravniki zvezne selekcije in ki neposredno sodelujejo pri celični presnovi.

Naša športna medicina in biokemija sta daleč pod ravniho teh znanosti v svetu. Tega pa jima ne moremo zameriti, saj že samo poskus, da bi se začeli razviti približevati, zahteva ogromno ustvarjalnega napora, za katerega pa je v razmerah, ki zdaj vladajo v jugoslovanskem športu, težko pričakovati materialno spodbudo. Slabo razvitih športnih znanosti tudi ne

smemo kriviti za manjše uspehe, dokler ne izrabimo tistega, kar kljub vsemu imamo. Neizkoriščenih možnosti je za zaradi nepoučenosti še veliko.

TUDI PREHRANA JE DEL TRENINGA

Tako lahko zagotovimo boljše obnovno organizma z aktivnim odmorom v obliki sprostitivnih športov, z zimskim treningom v krajih z miljšim podnebjem pa s pasivnimi oblikami počitka, kot so razne vrste masaž in savna. Prehrana mora biti v funkciji treninga, še posebej uživanje ogljikovih hidratov, beljakovin in mineralov.

Zelo zanemarjena, vendar zelo učinkovita oblika pasivnega odmora je masaža, ki odlično pripomore k obnovi organizma in njegovi pripravi na tekmovanje. Kakšen pomen ji pripisujejo na Finskem, v tej mali deželi velikih športnikov, najbolje ilustrira mnenje Elmerja Ukkole, maserja finske atletske reprezentance, h kateremu so se po pomoč zatekali celo tako znani atleti, kot sta Valerij Borzov in donedavni evropski rekorder v teku na 3000 m z zaprekami Šved Anders Gärderud.

BREZ MASAŽE NI VRHUNSKIH REZULTATOV

»Masaža je življenjsko pomemben

del sistematičnega treninga, še posebej v pripravljani dobi,« pravi Elmer Ukkola, ki ima čvrste dokaze, da je to, kar pravi o masaži, res. S svojimi dragocnimi rokami je gladil, gnetel ali kako drugače »obdeloval« znamenite atletske zvezde Lasseja Virena, Pekko Vasalo, Tapia Kantanen, Arta Bryggara in druge. Pri delu ne pozna delovnega časa in je, kot pravi, najboljšim na voljo kjerkoli in kadarkoli.

Ukkola je prepričan, da vrhunski atlet potrebuje 60–90 minut masaže naenkrat. Prvi del masaže odpravlja simptome stresa v mišicah, namen celotne masaže pa je, da zagotavlja nemoten in neprekinjen trening v pripravljani dobi, ki je količinsko najzahtevnejša. To imenuje preventivno skrb za mišice.

Pred tekmovanjem s trideset minut trajajočo masažo pomaga mišicam, da se sprostijo in pripravijo na tekmovalne napore. Ukkola masira kadarkoli, toda masaža je vedno prilagojena posebnim okoliščinam: osnovnemu treningu, sprostitvi, tekmovanju, zdravljenju poškodb. »Masaža koristi vsakemu, ki trenira sistematično,« pravi Ukkola. Seveda pa se razlikuje od človeka do človeka in mora ustrezati atletovi pripravljenosti in mišični zgradbi.

»MASAŽA ZAHTEVA NEŽNOST«

Pripominja tudi, da je masaža za različne športne discipline približno enaka, toda težke mišice metalcev zahtevajo od maserja veliko moč. Hkrati zahteva moj posel tudi nežnost, razlaga Ukkola, ki ga bolj poznajo pod imenom Ema. »Pozoren moraš biti na športnikov odziv in delati tako, da mu z masažo trening lajšaš, ne pa otežuješ.«

Vsi finski atleti priznavajo masažo za pomemben del svojega režima treniranja. »Edini, ki jim masaža morda ne koristi, so dirkalni konji,« se šali Ema.

O Virenu je Ukkola dejal, da je bil zelo previden, a da mu je stoodstotno zaupal. Štirikratnemu olimpijskemu zmagovalcu je povzročala težave večkrat poškodovana leva noga. Bila je šibkejša od desne, in z masažo je pospeševal obtok in popravil pomanjkljivo preskrbo tkiva s hranljivimi snovmi.

Masaža mora trening dopolnjevati, ustrežati mora športnikovi pripravljenosti. To načelo velja za moške in ženske, za tekače, skakalce in metalce. Pa ne le za atlete: njegovi pacienti so smučarji, odbojkarji, tenisači, roko-borci, nogometaši in košarkarji.

Elmer Ukkola je sicer mizar, toda v zgodnjih štiridesetih letih se je začel učiti masaže, ki je bila pred vojno zelo običajna obrt, po vojni pa je, ne pričakovano skoraj zamrla.

»V letih, ko je Novozelanec Lydiard na Finskem uresničeval svoj sistem treniranja dolgoproglašev, smo izgubili veliko nadarjenih tekačev predvsem zato, ker ni bilo masaže. Ostre zime, zasnežene ceste in končno že samo velika količina teka, če vremenske razmere odmislimo, so prispevali k številnim poškodbam.« Masaža je v količinskem treningu neizogibna. Ko je šel Ukkola pred olimpijskimi igrami v Montrealu z Virenom v Kenjo, sta skupno ugotovila, da tekačeve noge ne bi zdržale niti dveh tednov treninga, če jim ne bi boječim lajšale maserjeve čudežne roke.

Ukkola meni, da dobri odnosi med zdravniki, maserji in trenerji temeljijo na pošteni delitvi dela. »Zdravniki mi pošiljajo paciente, včasih je dovolj ena sama masaža, pa je športnik spet v običajnem delovnem ritmu. Tudi s trenerji ni nobenih težav.«

MEDALJE POPLAČALE TRUD

Poln delavnik pomeni maserju Ukkoli 5–6 pacientov na dan, glede na to, da traja masaža 60–90 minut, je garaško delo.

Z masažo ni treba začeti brezgodaj. Najboljši čas za uvajanje je trenutek, ko začnejo mladi športniki sistematično trenirati pod vodstvom usposobljenega trenerja. Navadno je to nekako pri petnajstih letih.

Ko mlade finske atlete zberejo na skupnih treningih, vedno pokličejo tudi Elmerja. Tudi ko se državna reprezentanca odpravlja na tuje, je z njimi »maser iz Karhule«.

Ukkola se še zdaj z največjim veseljem spominja mucnenskih olimpijskih iger. »Tisti dnevi z Lassejem, Pekko Vasalo in Kantanenom so bili nekaj izrednega. Trije moji fantje so takrat osvojili tri zlate in eno bronasto olimpijsko medaljo.«

J. PENCA

MASAŽA JE DEL NEVIDNEGA TRENINGA — Po mnenju Elmerja Ukkole, maserja finskih atletov, mora biti masaža dandanes sestavni del športnikovega treninga. V nasprotju se več študijskih poškodb, saj mišice niso pripravljene za napore, ki jih zahteva vrhunski šport. Masaža mora trening dopolnjevati, kar velja tudi za smučarje, odbojkarje, tenisače, rokometarje, nogometaše in košarkarje. (Foto: B. Budja)

Bodo lepotico Krka umorili?

Sodeč po izjavah »odgovornih«, ji pripravljajo pogreb

Novica, da bodo prevažali stрупene ostanke fenolov in formaldehidov iz borovniške tovarne Donit — tozdr Fenolit v čistilno napravo v Grosuplje, je odjeknila v javnosti prav tako, kot da bi zvedela z zelo obolelega prijatelja, ki mu preti smrt. Vsem, ki so kakorkoli deležni Krkinih lepote, miru, zelenih tolmunov in življa ob njej v njej, je že samo ob pomisli, da jo utegnejo zastrupiti, zastal dih! Zaradi dogodkov v Borovniščici in Ljubljani, ki so jih povzročili malomarnost, zastarala tehnologija in nepravilen odnos do okolja, moramo osvetliti dogodke, ki so na Ljubljani pred dvema letoma pustili kaj žalostno podobo; povzročitelj (dokazani!) je bil Fenolit, ki ponovno grozi vodi; žrtev naj bi postala reka Krka, še edina v slovenskem prostoru, ki je (kolkortoliko) čista tudi še od Novega mesta navzdol...

blema», če povzamemo govorico »statističnih govorcev in statistikov«, kako delujejo strupi, ki jih »nevestni uporabniki voda deponirajo v vodotoke».

Če prislunemo znani slovenski biologinji Alenki Ocvirk, zvemo, da je najmanj onesnaženih voda v Sloveniji — na Dolenjskem, razen nekaj primerov, ki pa niso bili tako zelo nevarni.

Ekologinja zahteva dolgoročne rešitve, ne pa take, skrajno začasne, kot je predlog vrhniške občinske skupščine grosupljski, »da bi vozili odpadne vode iz tehnološkega procesa iz Fenolita v Grosuplje v tamkajšnjo čistilno napravo, ki pa deluje, oz. čisti samo mehanske delce, kemično pa vode sploh ne očisti!« Spet »lep kiks« pri združevanju (strupenega) dela in (še bolj Judeževih) sredstev.

Sploh si ne smemo predstavljati, kako bodo vozili iz Borovnice v Grosuplje vodo, nasičeno s fenoli in formaldehidi, po takih cestah, kot jih imamo, in z izrabljenimi tovornjaki in puščajočimi cisternami!

Preberimo samo dve leti staro izjavo inženirja iz Fenolita, ki je takrat nadomeščal odsotnega direktorja. Navajamo jo dobesedno: »Naša tovarna je v remontu, zato bomo priredili tudi naš celotni proizvodni postopek tako, da bo potekal v zaprtim tehnološkem krogu! Pri remontu pazijo delavci, da ne bi prišlo do izliva fenola. Dopusčam sicer možnost, da je stekla v vodo določena količina »strupene tekočine«, vendar tega ne trdim! Vemo, da delamo s hudimi strupi, zato pazimo, da nam ne uhaja v okolje niti najmanjša količina katerekoli škodljive snovi.«

Jože Omerzu, dipl. inž., medobčinski vodarski inšpektor za občine Idrija-Logatec-Vrhnika, pa je povedal:

»Kar je do sedaj »uhajalo« iz tovarne Fenolit v potok Borovniščico, je res presehalo po zakonu dovoljene mere. Da bi zmanjšali količine nedovoljenih snovi, ki onesnažujejo okolje, smo izdelali sanacijsko odločbo (št. 324-12-83 z dne 14. 6. 1983), rok za njeno izvršitev pa je potekel 30. 6. 1983. Ta odločba se je nanašala še na dejstvo, da je fenolit okužil tudi podtalnico v Borovniškem vršaju, kjer je napajališče za vrhniški vodovod. Odločbo smo izdali tudi za »zaprti krog« proizvodnj.«

V ponedeljek, 18. novembra letos, je tisti inšpektor inž. Omerzu izdal Fenolitu iz Borovnice odločbo, s katero vodnogospodarska inšpekcija prepoveduje vsako odvajanje s fenolom ali formaldehidom okužene tehnološke vode v vodotok Borovniščico, pod prisilo, da odločba (kljub pritožbi) — ne zadrži izvršbe!

Za proizvodnjo v Fenolitu omenjena odločba nikakor ni ugodna, saj morajo sedaj skladiščiti s fenoli onesnaženo tehnološko vodo v cisternah, ki pa bodo kmalu polne. Fenolit išče s pomočjo Kemijskega inštituta Boris Kidrič primerno čistilno na-

pravo, ta pa naj bi bila v Grosupljem, Škofji Loki ali celo na Reki; najpogosteje omenjajo Grosuplje, ker bi bil prevoz (s spremstvom?) še najprikladnejši in najcenejši, če...

...če se ne bi uprli takim prevozom in »čiščenju« prebivalci, ki žive ob Krki in za Krko, saj jim pomeni Krka življenje ob že zabetonirani ostali »naši deželi«, ki je en sam industrijski kanal.

● Dolenjci se zavedajo, da bi s fenolom onesnažene vode odlagale svoj strupeni tovor v bregove njihovih voda, in tako bi nastalo novo kužno žarišče, krog onesnaževalcev pa bi se le večal. Novomeščani ne bodo stali križemrok, borili se bodo za svojo vodo, ki se ji že brez fenola ne piše najlepše. Upoštevajmo tudi besede Alenke Ocvirkove, ki je rekla ob neki priložnosti: »Bodimo veseli, da imamo ribe na hrbet obrnjene, sicer bi poginil človek!«

NE DOVOLIMO NOVEGA KANALA

Prerokbe Šembilje in Nostradamusa ter pričakovalcev Jehove niso nič proti vesoljnemu potopu in koncu sveta, ki ga pripravljajo »konkretni morilci, ki so med nami«; moriti znajo neslišno, neboleče, zato pa toliko bolj temeljito! Naj pride za Krupo, Poljansko Soro, Notranjsko Reko, za Ščavnico, Trboveljščico, za potokom Bobnom v Hrastniku, za Kamniško Bistrico, za Radečami itd. itd. sedaj na vrsto še dolenjska lepotica — Krka??? Ne smemo dovoliti, da bi zaradi nekaj dinarjev napravili še en industrijski kanal in povečali rane na že močno ranjenem slovenskem geografskem reliefu, ki ne bo več dolgo vzdržal takih pritiskov »tehnomanagerjev«. Pet minut pred dvanajsto uro je še ravno toliko časa, da lahko temeljito premislimo, kaj bomo storili, da ne bi bili priče še enemu pogrebu — tokrat Krkinemu...!

Kdo bo koga: ekološki kriminal nas — ali mi njega?

Hamletovsko vprašanje »o biti ali ne biti« hočejo reševati le industrijski monopolisti, ki bi radi predstavljali dopolne »družbo«, popoldne pa čistilce zdravega okolja, a se ne zavedajo, da kažejo svoj dvojni obraz in s tem tudi le slabo ponarejeno osebo izkaznico, ki se loči od pristne tako, kot se loči kasta od kaste...!

JANEZ ŠKRLJ

JESENSKI SPREHOD

Neko sončno soboto sem se odpravil v gozd nabirat kostanj. Ko sem hodil po gozdu, me je očarala lepota narave. Sončni žarki so se igrali z raznobirnimi listi in jih še polepšali. Odpadlo listje mi je šumelo pod nogami. Počutil sem se srečnega. Vse se mi je zdelo tako lepo, brezskrbno. Zavedal sem se, da hodim po svobodni deželi. Prepojeni s krvjo naših očetov, mater, bratov, sestra, ki so se borili za našo svobodo. Mogoče so hodili tudi po tem gozdu, po isti stezi, po kateri sedaj jaz stopam in razmišljam o njihovem trpljenju. Hvala vsem, hvala za vse te dobrote, ki jih sedaj jaz in moji vrstniki brezskrbno uživamo.

SAŠO CEROVŠEK, 7. b
ČOŠ ADAM BOHORIC
BREŠTANICA

Toplota za jesen življenja

Nova kotlovnica v impoljškem domu počitka

IMPOLJCA — V tukajšnjem domu počitka so pred dnevom republike izročili namenu novo kotlovnico na trdo gorivo.

Marljivi kolektiv vsa leta štiri zmogljivosti. V nekdanji graščini je že zmanjkalo prostorov za preurejanje. Sedanja kotlovnica je sevniški Beton prizidal. Naložba, vredna 17 milijonov dinarjev, premore shrambo za sto kubikov premoga. Za vsak primer imajo ob dveh kotlih za premog v rezervi še kotel na nafto.

NOVA PRIDOBITEV — Najbolj vesel nove kotlovnice je bil dolgoletni kurjač Rudi Mlakar (na levi), ki jo je tudi otvoril (Foto: Alfred Zeleznik)

Otvoritev so združili s pristrčno proslavo dneva republike. Pel je studenški lovski oktet, recitali so trije domski varovanci.

Naložbo so speljali s pomočjo skupnosti invalidsko-pokojniškega zavarovanja. V domu so hvalični gradbenemu odboru pod vodstvom Sevnčana Jožeta Kneza, Dušana Stuparju iz Krškega, Ludviku Metelku in Rudiju Požarju iz Brežic ter Edu Goršiču iz Celja. V novih prostorih nad kotlovnico ima poslej boljše delovne prostore računovodstvo, delavci pa so pridobili garderobo.

A. Ž.

ZMAGA NOVOMEŠKIH KEGLJAČEV

METLIKA — Na kegljaškem turnirju v počastitev dneva JLA, ki je bil pred dnevi v Metliki, je zmagala vrsta Novega mesta s 410 podrtimi keglji, sledijo pa Metlika (401), Rudar (376) in Mercator (331). Po štirih nastopih je končni vrstni red: 1. Novo mesto 2.878, 2. Metlika, 2.778, 3. Rudar 2.667, 4. Mercator 2.649.

N. G.

Skupna zmaga Kočevcem

RIBNICA — V počastitev dneva republike so bile na športnih igriščih v Ribnici minuli teden prve igre zaposlenih v štabih teritorialne obrambe in postaj milic iz Kočevja, Cerknice, Ljubljane, Viča, Čabra, Delnice, Grosuplje in Ribnice.

Nastopajoči so se pomerili v malem nogometu, streljanju z zračno puško, šahu in kegljanju. Največ uspeha so imeli v skupnem seštevku športniki iz Kočevske Reke, drugi je bil ribniški Garnizon, tretja Ribnica itd.

Rezultati: streljanje, ekipno: Cerknica 274, Ribnica 270, Kočevje 265 itd.; posamično: 1. Somersary (Ribnica) 83, 2. Koritnik (Kočevska Reka) 81, 3. Perme (Cerknica) 80 itd.; kegljanje: 1. Garnizon Ribnica 734, 2. Kočevje 695; 3. Grosuplje 695; posamično: 1. Adlešič (Kočevje) 215, 2. Remec (Cerknica) 197, 3. Pleše (Delnice) 195 itd.; šah, ekipno: 1. Grosuplje 24, 2. Kočevska Reka 23, 3. Garnizon Ribnica 20, itd.; mali nogomet: 1. Ribnica, 2. Garnizon Ribnica, 3. Kočevska Reka.

M.G.Č.

Navozil Novemu mestu drv

Če danes vidite Majka po ulicah Novega mesta, kako kot najmočnejša grča, »fura« s svojima konjema visoko naloženo skladovnico toplote meščanom, bi komaj verjeli, da je tudi ta orjak pred dvainštridesetimi leti le kot drobna štruca privekal na svet. V temni globači ob Klamfarjevem potoku pod Gorjanci je bilo to. Vojne ujme, ki mu je očeta pobrala, pa potlej bore malo otroških radostnih dni, ko je oči skrbel le bolj za polsestro, kakor tudi stopiške šole, kjer ga je poštevanka gnjavila... O vseh teh stvari se današnji Majk, ob rojstvu krščen za Miho, dobro spominja. Obetavno obdobje hitrega napredka je zaustavilo tudi Simcovo mlinško kolesje. Majk še danes nosi v sebi klopota, ki mu je toliko let božalo ušesa, vendar tak, kot je, trdno drevo, ki ga veter časa ne more omajati, pripoveduje s preudarnostjo, skrbno skrito pod prešernim smehom.

»Končno sva ostala na posestvu sama z materjo. Poleti sva se ukvarjala s polji in vinogradom, pozimi pa sem jo velikokrat mahnil v Nemčijo, da sem prišel do malo večjega cvenka. V domačijo je treba kar naprej vlagati solde, da ne propade. Tako sem vinograd obnovil, zidnico zgradil pa še manjkalo nama ni nikoli nič. Zdaj pa se je vse drugače obrnilo, ko so, po sili menda, spet drva prišla v modo. Cveto in Pubija sem si nabavil in začel dva razvažati. Samo letos sem jih Novomeščanom osemsto metrov napeljal. Lahko delo to kakopak ni, ampak jaz poprimem za vse, samo da pride potrebnih dinar k hiši.«

Majk bi ne bil Majk ali pa bi za večne čase Miha v za-

puščenem mlinu ostal, ko bi svojih oči ne imel vedno široko razprtih. Tako pa je njegovo življenjsko vodilo, da se človek na slehernem koraku kaj novega nauči. Pa me je preblisnilo spoznanje, da se za Majkovo širokostjo, s katero srka vsak danes, že vrezujejo prva trpka vprašanja prihodnosti. Malce nerodno mi je bilo, ko sem tako brezobzirno dotipala do njegovih najglobljih želja. Majk pa je brez vsake zadržane odpr. edini prazni predaj svojega življenja in potrdil, da mu je še kako dorasel.

»Je že tako, da sem še zmerom fant. Nikoli nisem postaval križemrok. Leto so tekla, z njimi so bežale priložnosti, da bi dobro deklo za ženo pridobil. Kakopak bi se rad oženil, samo tista nora leta, ko bi bila vsaka pravljica, so za menoj. Mladost je zdaj že vse oddano, pri takih, ki so že bolj v zrelih letih, moraš pa smentano premisliti. Da bi me katera samo zaradi denarja pobrala, nak, to pa ne. Saj nisem izbirčen, le pridne roke in malo prijaznosti si želim k hiši. Tudi mati mi zmeraj prigovarja: Ne odlašaj, Majk, da bom laže oči zaprla, ko bo moja ura prišla! Pa kaj, ko se vse le po slzbah pritiska in jim zemlja smrdi.«

In tako Majk iz dneva v dan s svojimi trdemu delu privajenimi rokami zлага težke »klastre« na voz in jih s Cvetano in Pubijem razvažajo po mestu. Mimo njega jrka ženski rod v krilih in hlačah, Majk pa potrepljivo, a vzneseno čaka trenutka, ko bo zemlja spet zlata, ko bo obdelana vsaka zaplata. Takrat najbrž tudi on ne bo več osamljen vandrovec na svoji življenjski poti.

JANJA KASTELIC

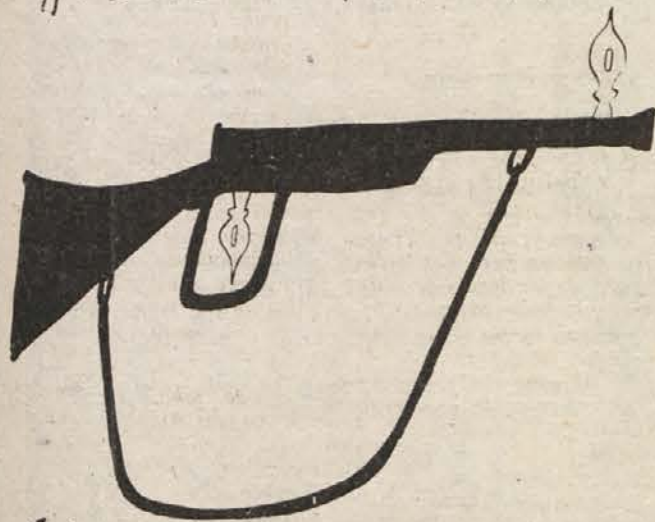

ODKUPUJEMO SVINJSKE TER VSE OSTALE ŽIVALSKKE KOŽE

KOTO
Kotaka taben
in zbiralsko
izdajski zavod

"PERO ZA MIR"

Slovenj Gradec 1985

MLADI DOPIŠNIK

SMO PA RES ZASPANI!

Novinarski krožek pošilja redno skoraj vsak teden debelo ovojnico prispevkov tudi v uredništvo Pionirskega tednika na radiu Ljubljana. Ta oddaja, ki je vsako soboto ob 8. uri nam dela največ preglavic. Ostale prispevke, ki imamo objavljene v različnih časopisih in revijah, vse zasledujemo in urejamo na svojem stenčasu, o prispevkih na radiu pa ne vemo ničesar, ker skoraj vsi oddajo prespimo. Ker nam je tovariška zagrozila, da tako ne bo šlo več in da tudi prispevkov ne bomo več pošiljali, če oddaje ne bomo poslušali, smo uvedli dežurstvo.

NATAŠA ŠTARKL, 7.b
OŠ ARTIČE

OB DNEVU PIONIRJEV

V četrtek, 28. novembra, so vsi učenci prvega razreda postali pionirji. Da bi bil ta praznik še lepši, smo pomagali pripravljati tudi učenci osmega razreda. Pri gospodinjstvem pouku smo spekli pecivo, da so se mali pionirji lahko posladkali.

UČENCI 8. RAZREDA
OŠ Milan Majcen
Sentjanž

MLADI PRIPRAVILI PROSLAVO

KOČEVSKÉ POLJANE — Mladi so zadnje čase zelo popestrili življenje v tem kraju. Starejše so presenetili že ob dnevu žena, zelo bogat in pester program pa so pripravili tudi ob prazniku dneva republike. Prireditev je bila v prostorih stare osnovne šole v Poljanah. Po govoru in čestitki so se vrstile pesmi, recitacije in skeči. Zatem se je oglasila harmonika in njeni spremljevalci iz znanega ansambla Dolenjski odmev, ki ga vsi zelo cenijo in radi poslušajo njihove domače viže. V ansamblu Jože Avguštin igra na harmoniko, Ivan Avguštin na bas kitaro, Ivan Melch na solo kitaro in Vinko Gorše na bobne. Vsi smo se zabavali dolgo v noč. Vaščani okoliških vasi se zahvaljujemo mladim za prijetno zabavo in želimo, da bi bili aktivni še naprej.

F. KRUŠIČ

PRENOVLJENA ŠOLA V SEMIČU

Letos je bila semiška osnovna šola prenovljena, dobila pa je tudi prizidek. V prizidku so štiri nove učilnice, večnamenski prostor, dva kabineta, dve garderobi in manjša kuhinja. Prizidek in prenova sta stala okoli 8 milijard starih dinarjev. Ker gradnja novega dimnika in centralne peči še ni bila končana, so bile učilnice tako mrzle, da nismo mogli pisati. Med prazniki pa so delo končali in sedaj poteka pouk nemoteno. Na naši šoli je letos 400 učencev in 27 učiteljev.

VESNA MALNERIČ, 7.a
OŠ Semič

NA KNJIŽNEM SEJMU

Boljši učenci šestega, sedmega in osmega razreda smo obiskali 7. slovenski knjižni sejem v Cankarjevem domu v Ljubljani. Ogledali smo si razstavljene knjige. Zanimale so nas predvsem knjige za mladino. Po ogledu smo šli še na predstavitev nekaterih slovenskih pesnikov, pisateljev in slikarjev ilustratorjev. Povezoval je Jože Kos, popestrila pa sta jo dva glasbenika. Predstavitev je bila zelo zanimiva.

BARI RUGELJ, 8.r
OŠ dr. P. Lunačka
Sentrupert

NOVI PIONIRJI — Ob dnevu republike so bili tudi letos vsi prvošolci sprejeti med pionirje. Za male šolarje je bilo to veliko doživetje. Marko Graberski iz 1. c na osnovni šoli Katja Rupena v Novem mestu je ob tem zapisal: »Pionir mi pomeni: biti dober tovariš, dobro delati v šoli, se lepo obnašati do sošolcev.« (Foto: foto krožek OŠ Katja Rupena)

NOVA TELOVADNICA

V torek, 26. novembra, smo prebivalci občine Metlika praznovali občinski praznik. Za šolarje je bil to pomemben dan, saj smo dobili novo veliko telovadnico. Ob tej priložnosti so v novi telovadnici folkloristi zaplesali belokranjsko kolo, pevski zbor pa je zapel dve pesmi. Ravnatelj Ivan Zele je povedal, kako je potekala gradnja telovadnice in čemu bo služila. Zahvalil se je tudi vsem delovnim ljudem, ki so prispevali denar za stavbo. Učenci komaj čakamo prve telovadne ure v njej.

MIRJANA NEMANIČ, 3.r
OŠ Metlika

JE NAŠE DELO VREDNO TAKO MALO?

Pionirji 6. razreda smo takoj na začetku šolskega leta sklenili, da bomo pobirali kostanj in ga prodali v trgovino. Šola danes precej stane in z denarjem, pridobljenim z delom, bi radi malo olajšali breme staršev. Nabrali smo skoraj 200 kilogramov kostanja in dobili plačana po 35 din kilogram. Nekaj dni za tem nam je zaprlo sapo, ko smo ugotovili, da je kostanj na tržnici v Celju po 180 din, v trgovini pa po 240 din kilogram. Kdo pobira denar s prekupčevanjem? Kdo je za služil še skoraj 685 odstotkov? Ali je naše delo res tako malo vredno?

PIONIRJI 6. RAZREDA
OŠ Milan Majcen
Sentjanž

POGOVOR O NARAVNI IN KULTURNI DEDIŠČINI

V torek, 19. novembra, so učence v Domu Majde Sile v Novem mestu obiskali sodelavci Zavoda za varstvo naravnih in kulturnih dediščin Novo mesto. Ob diapozitivih so povedali veliko o zgodovinskih spomenikih Novega mesta in okolice, o kulturnem bogastvu tega področja ter o predmetih in zgradbah iz različnih obdobj, ki so kot dokaz našega obstoja in ustvarjanja neprecenljive vrednosti.

MIMI BORŠTAR
Dom za učence M. Sile
Novo mesto

OBETAVNA PIONIRSKA VRSTA — Na nedavnem republiškem prvenstvu so mlade rokometiške Novega mesta klonile šele v finalni tekmi z ekipo Dupelji. Tudi drugo mesto je za ekipo in njena trenerja Štruklja in Popadiča velik uspeh, mi pa upamo, da bomo o obetavnih vrstah še slišali. (Foto: J. P.)

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 6. XII.

8.45 TV V ŠOLI
10.35 TV V ŠOLI
12.30 POROČILA
17.20 — 00.05 TELETEKST
17.40 PRIGODE SKUPINE »PET PETELINČKOV«, otroška serija
17.55 SOKOLI, 6. del angleške lutkovne nadaljevanke
18.25 OBZORNİK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA
18.40 MISLITI USTVARJALNO: Ustvarjalna osebnost, 2. del izobraževalne serije
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK 20.05 NASTANEK ČLOVEŠKE VRSTE: Človek se za stalno naseli, angleška dokumentarna serija

21.00 NE PREZRITE
21.15 PESEM PTIC TRNOVK, 9. del nadaljevanke
22.10 DNEVNIK
22.20 PO VOLJI VIŠJE SILE, francoski film

Znamenita francoska igralka Catherine Deneuve je v tem filmu upodobila zrelo, samozavestno in uspešno žensko, ki jo na ulici okrađe neznanec. V ukradeni torbici pa ni samo denar in nakit, ampak tudi pismo, ki ji ga je pred 10 leti napisal sedanjí predsednik francoske republike, v katerem je od nje zahteval, naj splavi, sicer je konec njune ljubezni. Ona pa rodi otroka. O kraji in nevarnosti obvesti predsednika, ki sproži preiskovalno mašinerijo. Ukradeno pismo slučajno odkrije prijatelj tatu, sicer visok policijski funkcionar, ki zasluži svojo priložnost...

DRUGI PROGRAM

17.10 Test — 17.25 Dnevnik — 17.45 Zgodba iz Nepričave — 18.15 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Rovinjska glasbena srečanja — 20.45 Včera, danes, jutri — 21.05 Izkušnje: Vsi na tujem — 21.50 Pošast (italijanski film)

TV ZAGREB

16.20 Video strani — 16.30 TV v Šoli — 17.30 Poročila — 17.35 TV koledar — 17.45 Zgodbe iz Nepričave — 18.15 In tudi letos — 18.45 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Vsakodnevne pesmi — 21.45 Dnevnik — 22.00 V petek ob 22.00

SOBOTA, 7. XII.

7.50 — 13.35 in 15.25 — 23.05 TELETEKST
8.05 POROČILA
8.10 PRGIŠČE PRILJUBLJENIH PRAVLJIC: Ostržek, 2. del
8.25 PRIGODE SKUPINE »PET PETELINČKOV«, 4. del nanizanke
8.40 MITI IN LEGENDE — Biblijski miti: DAVID KRALJ, nanizanka
8.55 VSAK PETEK NOV ZAČETEK, 2. del zabavne nanizanke
9.20 L. Suhodolčan: NAOČNIK IN OČALNIK: Polonca, 6. del nadaljevanke
9.50 PERISKOP
10.25 Val d'Isere: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU — SMUK (M), prenos
11.30 MLADOSTNIKI: DEL DRUŽBE, zadnji del izobraževalne serije
12.00 NASTANEK ČLOVEŠKE VRSTE: Človek se za stalno naseli, 4. del angl. dok. serije
12.50 SPOZNANO — NEZNANO: Eureka in mi, ponovitev
13.30 POROČILA

15.40 VRT OTROK, 1. del češkoslovaškega mladinskega filma

Televizijska drama v dveh delih nam predstavlja gimnazijca na razpotju: trener bi iz njega rad napravil vrhunskega športnika, oče bi rad pridnega dijaka, ki bi mu včasih tudi pomagal, on sam pa bi najraje lagodno živel in imel kup lepih deklet. Ker je postaven in čeden fant, postane žrtev spogledljive in lahkomišelné sošolke, ki ga odvrča od treninga, dela in učnja. Toda življenje ga postavi na trdo, neusmiljeno preizkušnjo...
16.40 POROČILA
16.45 MEDNARODNO TEKMOVANJE V SKELETONU, posnetek
17.00 PJ V KOŠARKI — PARTIZAN: CIBONA
18.25 OBISKUJEMO SLOVENSKE MUZEJE IN GALERIJE: Čebelarški muzej Radovljica
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.50 VREME
20.05 V ZADNJEM TRENUTKU,

avstralski film
Neznani izsiljevalci grozijo, da bojo v Sidneyu aktivirali doma izdelano atomsko bombo, če avstralska vlada ne izplača ogromno vsoto v denarju in trdi drogi. V svo zavedo se slučajno vplete novinar, ki skuša na svojo pest rešiti nevarno situacijo, ki se je vlada potem, ko že izpolni zahteve izsiljevalcev, niti ne zaveda.
21.40 ZRCALO TEDNA
22.05 VIDEOGODBA, 9. oddaja
23.00 POROČILA

DRUGI PROGRAM

13.55 Test — 14.10 Človek dvoživka (sovjetski film) — 15.40 Zlati slavček 85 (festival otroške zabavne glasbe) — 16.40 Babica (2. del češkoslovaškega mladinskega filma) — 18.00 Črni petek (drama A. Popovića) — 19.00 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zabavnoglasbena oddaja — 20.30 Spomini — 21.15 Poročila — 21.25 Športna sobota — 21.05 Šest žena Henrika VIII: Jane Seymour (3. del angl. nanizanke) — 23.20 Poezija

NEDELJA, 8. XII.

8.10 — 22.25 TELETEKST
8.25 POROČILA
8.30 ŽIV ŽAV: Risanke, Smrki
9.25 SOKOLI, ponovitev 5. dela
9.50 XVI. FESTIVAL NARODNE GLASBE PTUJ 85, 4. oddaja
10.25 Sestriere: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU — SLALOM (Ž), prenos 1. teka
11.15 SUPER VELESALOM (M), posnetek iz Val d'Isere
11.40 625, oddaja za stik z gledalci
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 CERVANTES, 6. del španske nadaljevanke
13.25 SLALOM (Ž), prenos 2. teka iz Sestriere
14.20 MOSTOVI
14.55 PESEM PTIC TRNOVK, pono-

vitev 8. dela nadaljevanke
15.45 MOZAIK KRATKEGA FILMA: DOLINA, angleški film

16.15 POROČILA
16.20 NJEGOVO VIŠOČANSTVO O'KEEFE, ameriški film
17.45 TV KAVARNA
18.50 KNJIGA
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.50 VREME

20.00 J. Vipotnik-J. Drož: RODNA LETINA, zadnji del nadaljevanke
21.00 ŠPORTNI PREGLED
21.45 BESEDA DA BESEDO — POGOVOR Z GEORGOM PERESSOM
22.20 POROČILA

DRUGI PROGRAM

11.45 Test — 12.00 Arthur Rubinstein na Poljskem (nadaljevanke) — 12.40 Talenti in oboževalci — 13.10 Glasbeno popoldne — 14.30 Supervleslaom (m) — 15.15 Slalom (ž) — 16.00 Boks Priština: Budućnost — 17.00 Gimnastika za pokal mest — 17.15 Mednarodno tekmovalje v skeletonu — 17.25 Na štirih kolesih — 17.45 Udeležencem in priča (oddaja iz kulture)

— 18.30 Reportaža z nogometne tekme Železnikar: Partizan — 19.00 Reportaža z nogometne tekme CZ: Sarajevo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Spomini — 20.45 Včera, danes, jutri — 21.05 Festova kinoteka: Skrivnost Kasparja Hauserja (nemški film)

PONEDELJEK, 9. XII.

8.50 TV V ŠOLI
10.35 TV V ŠOLI
12.40 POROČILA
17.15 — 22.30 TELETEKST
17.30 POROČILA
17.35 PODSTREŠJE, poučno zabavna oddaja
17.45 VSAK PETEK NOV ZAČETEK, 3. del nanizanke

18.15 VIDEOSPOT: Muca-maca
18.25 PODRAVSKI OBZORNİK
18.45 VIDEOGODBA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.10 NEUNIČLJIVA MARIJA, 5. del francoske nanizanke
21.10 AKTUALNO
22.15 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.30 Beograjski TV program — 19.00 Športni grafikon — 19.30 Dnevnik —

20.00 Pota spoznanj — 20.50 Včera, danes, jutri — 21.10 Dinastija — 22.05 PESMI, POSVEČENE ZAGREBU IN UNIVERZIADI

ranizirane odlomke iz njegovih del.
21.45 OMIZJE
23.45 POROČILA

TOREK, 10. XII.

8.50 TV V ŠOLI
10.35 TV V ŠOLI
12.30 POROČILA
16.20 — 23.50 TELETEKST
16.35 ŠOLSKA TV
17.30 POROČILA
17.35 POLETNI FESTIVAL 85 — LITVANSKI KOMORNI ORKESTER
18.05 MITI IN LEGENDE — Biblijski miti: KRALJ SALAMON, nani-

zanka
18.25 ZASAVSKI OBZORNİK
18.40 VELIKI IN MALI
19.10 RISANKA
19.25 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 P. Ljubojev: OBRAZI IN USODE, oddaja TV Novi Sad
V prvem delu te oddaje, posvečene 10-letnici smrti Iva Andrića, pripovedujejo gledališki igralci o tem velikem pisatelju, v drugem pa bomo videli ek-

DRUGI PROGRAM

17.45 Košarka Jugoplastika: Barcelona — 19.30 Dnevnik — 20.00 Koncert v počastitev 40-letnice OZ — 21.00 Žrebanje lota — 21.05 Včera, danes, jutri — 21.30 Dušan Vukosavić — Diogen (dokumentarna oddaja) — 22.05 Glagolica (izobraževalna oddaja)

SREDA, 11. XII.

9.00 TEST
9.25 TV V ŠOLI
10.35 TV V ŠOLI
12.30 POROČILA
17.15 — 00.05 TELETEKST
17.30 POROČILA
17.35 PRGIŠČE PRILJUBLJENIH PRAVLJIC: Kraljična na zrnu graha
17.50 L. Suhodolčan: NAOČNIK IN OČALNIK: Rojstni dan tete Ane, 7. del nadaljevanke
18.25 DOLENJSKI OBZORNİK
18.40 ŠČEPEC ŠIRNEGA SVETA:

Nageljnovc žbice, 9. del angleškega izobraževalnega niza
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.05 MEDNARODNA OBZORJA
20.55 Film tedna: RYANOVA HČI, angleški film

Hči vsakega gostilničarja se poroči z ovdovelim vaškim učiteljem in v zakonu se vse njene predstave o idealni ljubezni razblinijo, saj od svojega preprostega moža v srednjih letih

preveč pričakuje. Ko pride v majhno irsko vas nov angleški vojaški komandant, se Rose vanj zaljubi, čeprav je njuna ljubezen že na začetku obsojena na propad.

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Flipper — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Ohridski starogradski biseri — 19.30 Dnevnik — 20.00 Športna sobota — 22.15 Dnevnik

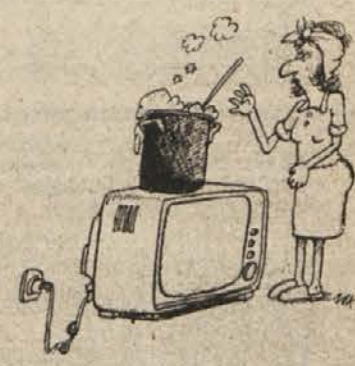
ČETRTEK, 12. XII.

8.45 TEST
9.00 TV V ŠOLI
10.35 TV V ŠOLI
12.00 POROČILA
16.20 — 23.35 TELETEKST
16.35 ŠOLSKA TV
17.30 POROČILA
17.35 O. Wilde: INFANTILNI ROJSTNI DAN, animirana pravljica

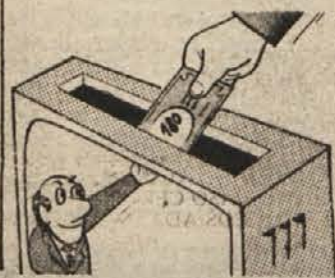
18.15 VIDEOSPOT: NK Mucek — 18.25 OBALNOKRAŠKI OBZORNİK

18.40 DELEGATSKA TRIBUNA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
21.20 TUJCI IN BRATJE, 7. del angl. nadaljevanke
22.15 DNEVNIK
22.30 RETROSPEKTIVA DOMAČE TV DRAME — J. Kersnik-A. Inkret: AGITATOR

riše — 19.00 Mali koncert — 19.30 Dnevnik — 20.00 Tass lahko objavi (8. del sovjetske nadaljevanke) — 21.05 Poročila — 21.10 SP v umetnostnem drsanju za mladince

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Vročehladno — 18.15 Medicinska arhitektura — 18.45 Goli z evropskih nogometnih ig-

Mercator — KZ Krka
Delovna skupnost skupnih služb
Novo mesto

Komisija za delovna razmerja DSSS

objavlja
prosta dela in naloge:

1. pospeševalec poljedelstva
2. tajnik samoupravnih organov in DPO

Pod 1. morajo kandidati izpolnjevati naslednje pogoje:
— da imajo visoko ali višjo šolo kmetijske usmeritve — specialnost poljedelstvo in 1 oziroma 3 leta delovnih izkušenj.

Pod 2. morajo kandidati izpolnjevati naslednje pogoje:
— da imajo srednjo ali višjo šolo upravne, organizacijske ali ekonomske smeri ter 3 leta delovnih izkušenj pri podobnih delih in nalogah.

Kandidat pod 1 in 2 naj pisne prijave z dokazili o šolski izobrazbi in opisom dosedanjih delovnih izkušenj pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Mercator KZ Krka, Novo mesto, Cesta kom. Staneta 10. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

681/49-85

Republiški sekretariat
za pravosodje in upravo
KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM
DOB PRI MIRNI

objavlja
prosta dela in naloge:

1. VODJE ODELKA ZA SPREJEM IN ODPUST OBSOJENCEV
2. VODJE DELAVNICE ZA PRAKTIČNI POUK
3. TEHNOLOGA LITJA IN KOVANJA I. — INŠTRUKTOR
4. TEHNOLOGA OBDELAVE I. — INŠTRUKTOR
5. VODJE IZMENE OBSOJENCEV PRI VZDRŽEVANJU ELEKTRIČNIH NAPELJAV IN NAPRAV
6. VODJE IZMENE OBSOJENCEV ROČNE OBDELAVE V ORODJARNI
7. VODJE IZMENE OBSOJENCEV PRI HIŠNIH DELIH V KUHINJI
8. VODJE IZMENE OBSOJENCEV V KOTLARNI
9. KUHAR II.
10. DVE POOBLAŠČENI URADNI OSEBI
11. STROJEPISKE

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 1.
— da imajo visoko izobrazbo pravne ali ustrezne pedagoške smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, organizacijske sposobnosti in 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 2.
— da imajo višjo izobrazbo strojne smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, strokovni izpit in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 3.
— da imajo višjo izobrazbo strojne ali metalurške smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 4.
— da imajo višjo izobrazbo strojne smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje ter 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 5.
— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo elektrotehnične smeri za šibki tok ter dve leti ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 6.
— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo strojne smeri in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 7.
— da imajo srednjo (štiriletno) gostinsko šolo — smer kuhar, izpit iz higienskega minimuma in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 8.
— da imajo srednjo (triletno) izobrazbo tehnične smeri, izpit za kurjača visokotlačnih parnih kotlov in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 9.
— da imajo srednjo (triletno) gostinsko šolo — smer kuhar, izpit iz higienskega minimuma in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 10.
— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo penološke ali druge ustrezne smeri, da so moški ter imajo odslužen vojaški rok in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 11.
— da imajo srednjo (triletno) izobrazbo administrativne smeri in 9 mesecev ustreznih delovnih izkušenj.

Od kandidatov pričakujemo ustrezne moralno-politične lastnosti, znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in intervjujem.

Delovna razmerja bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Za objavljena dela in naloge od 1. do 8. in 10. je povečana zavarovalna doba 12/16 mesecev. Kandidatom nudimo po dogovoru samsko ali družinsko stanovanje.

Prijave z življenjepisom in dokazili pošljite na naslov: Kazenski poboljševalni dom Dob pri Mirni, 68233 MIRNA, v osmih dneh po objavi.

679/49-85

Tovarna celuloze in papirja
»DJURO SALAJ« KRŠKO
TOZD TRANSPORT

objavlja
prosta dela oz. naloge za:

VOZNIKA VILIČARJA — za 2 delavca

Pogoji:

- osnovna šola, izpit za voznika viličarja,
- 6 mesecev delovnih izkušenj,
- v primeru, da ne bo kandidatov z izpitom za voznika viličarja, je pogoj lahko tudi voznik B kategorije s tem, da opravi izpit za voznika viličarja takoj po nastopu dela,
- delo v 3 izmenah,
- delo za nedoločen čas.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba naše delovne organizacije od 4. do 11. 12. 1985.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni po izteku roka za sprejemanje prijav.

683/49-85

TRANSJUG RIJEKA
TOZD LJUBLJANA
LJUBLJANA, Titova 36/X
Poslovalnica
NOVO MESTO, Bršljin št. 1

razpisuje
prosta dela in naloge:

1. TERENSKI DISPONENT — 1 delavec,
za nedoločen čas

zahtevani pogoji:

- nižja ali srednja izobrazba ekonomske, prometne, komercialne ali splošne smeri
- poizkusno delo dva meseca
- zaželeno: odslužen vojaški rok, vozniški izpit B kategorije

Vloge pošljite v osmih dneh po dnevu objave na naslov poslovalnice Novo mesto z oznako »za komisijo za delovna razmerja«.

Na vloge bomo odgovorili v zakonitem roku, t.j. v 30 dneh.

680/49-85

strojegradnja, konstrukcije in montaža,
n.sol.o. Maribor
tozd Tovarna gradbene opreme,
n.sol.o. SENOVO

Komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge

1. PROJEKTIRANJE I. stopnje — 1 oseba
2. SPECIALNA KLJUČAVNIČARSKA OPRAVILA I. stopnje — 1 oseba
3. SPECIALNA KLJUČAVNIČARSKA OPRAVILA II. stopnje — 1 oseba
4. KLJUČAVNIČARSKA OPRAVILA I. stopnje — 2 osebi
5. KLJUČAVNIČARSKA OPRAVILA III. stopnje — 1 oseba
6. STRUŽENJE I. stopnje — 2 osebi
7. VARJENJE I. stopnje — 1 oseba

POGOJI:

- pod tč. 1: diplomirani inženir strojništva, 3 leta delovnih izkušenj na področju projektiranja, znanje 1 svetovnega govorečega jezika
- pod tč. 2: strojni tehnik (predhodni poklic ključavničar) oziroma delovodja strojne smeri ali KV ključavničar, 2 oziroma 4 leta delovnih izkušenj
- pod tč. 3: strojni tehnik (predhodni poklic ključavničar) oziroma delovodja strojne smeri ali KV ključavničar, 1 oziroma 3 leta delovnih izkušenj
- pod tč. 4: KV delavec tehnične smeri, 3 leta delovnih izkušenj
- pod tč. 5: KV delavec tehnične smeri, 1 leto delovnih izkušenj
- pod tč. 6: KV strugar ali orodjar, 3 leta delovnih izkušenj
- pod tč. 7: KV varilec za varjenje pod CO₂ in ročno elektro obločno ali z delom pridobljene delovne zmožnosti — opravljen tečaj po JUS predpisih, 3 leta delovnih izkušenj

Izbrani kandidati bodo združili delo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pred sprejemom v delovno razmerje se opravi predhodni preizkus delovnih sposobnosti kandidata za opravljanje del in nalog pod tč. 4 in 7. Poskusno delo, trajajoče 90 dni, je za opravljanje del in nalog pod tč.: 1, 2, 3, 5 in 6.

Izbranemu kandidatu pod tč. 1, ki ne bi imel zadovoljivo rešenega stanovanjskega vprašanja, bomo nudili po uspešno opravljenem poskusnem delu družinsko stanovanje v Krškem.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po dnevu objave na naslov: METALNA — TOZD TOVARNA GRADBENE OPREME SENOVO, Titova cesta 106, 68281 Senovo.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po končanem roku za zbiranje prijav.

675/49-85

Mercator-Agrokombinat Krško,
TOZD Sadjarstvo Krško

na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge

1. 6 KV sadjarjev
2. 5 kmetijskih tehnikov — pripravnikov
3. 5 kmetijcev — pripravnikov

S 4 delavci — sadjarji bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom, z 2 sadjarjema za določen čas (nadomeščanje delavcev v JLA in na porodniškem dopustu). Tudi s pripravniki bomo sklenili delovno razmerje za določen čas — 6 mesecev.

Za delavce, ki bodo sprejeti za nedoločen čas, je določeno poskusno delo 3 mesece.

Pogoji:

- KV sadjar
- kmetijski tehnik
- kmetijec

Pisne prijave z dokazili o izobrazbi naj kandidati pošljejo na naslov:

Mercator-Agrokombinat Krško, CKŽ 52, kadrovska služba. Rok za vlaganje prijav traja 15 dni od dneva objave. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

684/49-85

OBVESTILO

PRIGLASITEV PRIKLJUČKA NA JAVNO KANALIZACIJO

KOMUNALA Novo mesto ugotavlja, da se nekateri občani kakor tudi delovne organizacije in skupnosti še vedno brez soglasja oziroma prijave priključujejo na javno kanalizacijo in sami nestrokovno izvajajo priključke.

Po 15. členu Odloka o javni kanalizaciji (Skup. DL št. 10/84) si mora investitor, lastnik ali upravljalac zgradbe za priključitev na javno kanalizacijo pridobiti soglasje Komune.

Pred izvedbo priključka mora bodoči koristnik javne kanalizacije pri Komunali izpolniti prijavo za priključitev, (27. člen Tehničnega pravilnika o javni kanalizaciji, Skup. DL 12/84).

Na podlagi prijave za priključitev izvede neposredno priključitev spojnega kanala na javno kanalizacijo Komunala na stroške investitorja oziroma bodočega koristnika (18. člen Odloka o javni kanalizaciji in 29. člena Tehničnega pravilnika).

Ugotavljamo tudi, da občani ne upoštevajo 16. člena Odloka o javni kanalizaciji, ki določa, da morajo lastniki oziroma upravljalci zgradb na območju, kjer je zgrajena javna kanalizacija, poskrbeti za priključitev svojih objektov na javno kanalizacijo najkasneje v šestih mesecih po njeni zgraditvi.

ZARADI LEGALIZACIJE PRIKLJUČKOV IN UREDITVE DOKUMENTACIJE POZIVAMO VSE LASTNIKE OZIROMA UPRAVLJALCE ZGRADB, KI SO SE PRIKLJUČILI NA JAVNO KANALIZACIJO BREZ PRIJAVE PRIKLJUČKA, DA PRIKLJUČITEV PRIGLASIJO KOMUNALI NAJKASNEJE V 15 DNEH PO TEJ OBJAVI.

LASTNIKI OZIROMA UPRAVLJALCI ZGRADB NA OBMOČJU, KJER JE ZGRAJENA JAVNA KANALIZACIJA, PA SE NA TO KANALIZACIJO ŠE NISO PRIKLJUČILI, ROK ZA PRIKLJUČITEV, DOLOČEN V 16. ČLENU ODLOKA O JAVNI KANALIZACIJI, PA JE ŽE POTEKEL, SO DOLŽNI V 15 DNEH PO TEJ OBJAVI SPROŽITI PRI KOMUNALI POSTOPEK ZA PRIKLJUČITEV.

PO TEM ROKU BODO VSI, KI SE NISO RAVNALI V SKLADU Z DOLOČILI ODLOKA O JAVNI KANALIZACIJI, OBRAVNAVANI KOT KRŠITELJI.

Vse zadeve v zvezi z prijavo priključkov lahko uredite v razvojno komercialnem sektorju, Muzejska 5, Novo mesto. 682/49-85

SKUPŠČINSKI
DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
KRŠKO,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

Z datumom 28. 11. 1985 je izšla 19. številka Skupščinskega Dolenjskega lista, v kateri objavljajo:

— občina Črnomelj odredbo o cenah primestnega ptniškega prometa, odlok o spremembi in dopolnitvi zazidalnega načrta za družinsko gradnjo na Čardaku v Črnomlju in odredbo o cenah vodarine, odvajanje odplak in smetarin ter ogrevanja stanovanjskih površin,

— občina Krško sklep o uskladitvi družbenega plana občine Krško za obdobje 1981 — 1985 z dogovorom o temeljih družbenega plana SR Slovenije in zakonom o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti, odlok o cenah za geodetske storitve, sklep o dopolnitvi in spremembi sklepa o začasnih ukrepih družbenega varstva v DO Komunalno stavbeno podjetje KOSTAK Krško (Skupščinski Dolenjski list št. 10/85) in popravek objave o uvedbi komasacijskega postopka na komasacijskem območju Lokvanjskega potoka v delu k.o. Stolovnik in k.o. Armeško,

— območje Metlika sklep o sprejemu odloka o določitvi kmetij v občini Metlika, za katere velja posebna ureditev dedovanja po Zakonu o dedovanju kmetijskih gospodarstev (kmetij),

— občina Novo mesto ugotovitev rasti sredstev za osebne dohodke in skupno porabo za obdobje januar — september 1985 in ocena možne rasti sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v letu 1985 in sklep o prenehanju javne poti v Gornjem Polju pri Straži,

— občina Trebnje sklep s katerim se odreja javna razgrnitev osnutka zazidalnega načrta Kamnje pri Sentrupertu in odlok o spremembi proračuna občine Trebnje za leto 1985.

30 LET JUGOBANKE

Jugobanka je bila ustanovljena junija 1955 v Beogradu, v Sloveniji pa je bila kot podružnica Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino ustanovljena v Ljubljani 21. decembra 1955. V teh letih je Jugobanka opravila pomembno pot. Trdna povezanost z interesi gospodarstva je rodila vidne dosežke ne samo na domačem poslovnem področju, ampak tudi v tujini.

Prvo leto poslovanja je zaupalo svoje denarne posle Jugobanki v Ljubljani 22 podjetij, ki so se ukvarjala z zunanjo trgovino. Danes ima Jugobanka v Sloveniji 395 članic: 73% iz industrije, 16% iz trgovine in 11% iz ostalih dejavnosti.

Do bančne reforme je bila Jugobanka med redkimi organizacijami, ki so se tedaj ukvarjale z usmerjanjem, proučevanjem in pospeševanjem zunanjetrgovinske menjave.

DEJAVNOST JUGOBANKE:

- združevanje sredstev gospodarstva in negospodarstva
- kreditiranje
- opravljanje plačilnega prometa s tujino

- zbiranje sredstev prebivalstva
- kreditiranje prebivalstva
- posredovanje poslovnih informacij.

Sistem Jugobanke predstavlja danes 24 temeljnih bank v naslednjih mestih širom po Jugoslaviji: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Skopje, Titograd, Novi Sad, Reka, Split, Titova Mitrovica, Kragujevac, Svetozarevo, Kraljevo, Kruševac, Vinkovci, Podravska Slatina, Leskovac, Bor, Titovo Užice, Kula, Paračin in Hercegnovi.

Uspešnost povezovanja naših organizacij združenega dela s tujimi partnerji omogoča Jugobanka s svojo široko razpredeno korespondentsko mrežo po svetu, saj ima korespondentske odnose s 1524 bankami v 131 državah.

Poslovne enote Jugobanke Temeljne banke Ljubljana: Ljubljana, Maribor, Celje, Jesenice, Kranj, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Ptuj, Sežana.

Jugobanka ima 22 predstavništva v tujini: v New Yorku, Chicagu, Torontu, Los Angelesu, Londonu, Parizu, Amsterdamu, Frankfurtu, Berlinu, Dusseldorfu, Hamburgu, Hannoveru, Mannheimu, Muenchenu, Nuernbergu, Stockholmu, Stuttgartu, na Dunaju, v Milanu, Zuerichu, Bagdadu, Tripolisu.

JUGOBANKA V NOvem MESTU:

- odobrava stanovanjske in potrošniške kredite
- odobrava kredite drobnemu gospodarstvu
- sprejema vloge za namensko varčevanje za stanovanjsko gradnjo in drobno gospodarstvo
- vodi dinarske in devizne hranilne vloge občanov
- vodi tekoče račune in hranilne knjižice delavcev in upokojencev, ki so se odločili, da bodo prejeli svoje osebne dohodke ali pokojnine preko Jugobanke Novo mesto
- imetnikom tekočih računov ureja plačevanje stalnih mesečnih obveznosti
- vodi žiro račune občanov.

JUGOBANKA V NOvem MESTU — Več tisoč občanov je zaupalo svoje denarne zadeve novomeški Jugobanki.

Nuklearna elektrarna Krško, p.o. Krško, Vrbina 12,

objavlja
prosta dela in naloge:

1. varnostnika (4 vršilci)
2. vodje del za varjenje
3. vzdrževalca — podmazalca komponent
4. monterja — cevarja

Pogoji:

- Pod 1.:
— KV delavec
— 12 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
— izmensko delo
— 2-mesečno poskusno delo
- Pod 2.:
— opravljena 4-letna srednja šola strojne smeri
— 18 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
— 2-mesečno poskusno delo
- Pod 3.:
— VKV strojni ključavničar
— 15 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
— 2-mesečno poskusno delo
- Pod 4.:
— VKV strojni ključavničar
— 15 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
— 2-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj pošljejo svoje vloge v 10 dneh po objavi. Odgovore bodo prejeli v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

674/49-85

Iskra

Industrija kondenzatorjev Semič

Komisija za delovna razmerja tozda Mehanski deli in naprave

objavlja
prosta dela in naloge

več rezkalcev v orodjarni

Delo rezkalcev je maloserijsko in zahteva strokovno opravljanje dela, kjer posameznik lahko uveljavi vse svoje znanje pri izdelovanju najzahtevnejših sestavnih delov za orodja in stroje. Kandidati s končno poklicno šolo in več delovnimi izkušnjami imajo možnost hitrega napredovanja. Oglasite se v kadrovski službi Iskre Semič, kjer dobite vse ostale informacije.

673/49-85

Beti Metlika

Razpisna komisija DS tozda Metraža in tozda Dječja konfekcija Žakanje

razpisuje
dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. individualnega poslovnega organa — direktorja tozda Metraža in
2. individualnega poslovnega organa — direktorja tozda Dječja konfekcija Žakanje

Pogoji:

- višja ali srednja strokovna izobrazba ustreznosti smeri
- 5 let delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih
- organizacijske in vodstvene sposobnosti
- moralna in politična neoporečnost.

Razpis velja 15 dni po dnevu objave. Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni v 20 dneh po končanem razpisu. Delovno razmerje bo sklenjeno za dobo 4 let. Prijave zbira kadrovska splošna služba DO Beti, Metlika, Tovarniška 2.

672/49-85

»NOVOLES« lesni kombinat Novo mesto-Straža, n.sol.o.

Komisija za delovna razmerja

DELOVNE SKUPNOSTI STROKOVNIH SLUŽB

objavlja
prosta dela in naloge

1. gasilec (1 delavec)
- pod naslednjimi pogoji:

- 1: Poklicna gasilska šola in najmanj 1 leto delovnih izkušenj v poklicu
  - 2: Izpit za voznike C kategorije
- Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas in s 60 dnevni poskusnim delom. Kandidati oddajo svoje vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh od objave na naslov »NOVOLES« lesni kombinat, kadrovska socialna služba, 68351 Straža. Kandidate bomo o izbiri obvestili najpozneje v 30 dneh po končanem zbiranju vlog.

685/49-85

GOZDARJI DOBRO SKRBIJO ZA DELAVCE

BREŽICE — Gospodarsko trdna delovna organizacija ima vrsto prednosti za zaposlene. Gozdno gospodarstvo Brežice je na primer še o pravem času razvilo niz stranskih dejavnosti od trgovine do drevničarstva, hortikulture in predelave lesa na lastni žagi, da se je pred nastopom krize postavilo trdno na noge in poskrbelo za boljše delovne in življenjske razmere zaposlenih.

Kredit za gradnjo in adaptacijo stanovanj je dobilo 347 delavcev, delovna organizacija pa razpolaga s 73 stanovanji. Za streho nad glavo ima dokončno poskrbljeno 80 odst. zaposlenih in njihovih družin.

DANES O GOSPODARJENJU

BREŽICE — Komite občinske konference bo danes obravnaval devetmesečno gospodarjenje v občini. Tehnejšo razpravo naj bi spodbudila poglobljena ocena o izvoznih usmeritvah delovnih organizacij in ukrepih za izboljšanje položaja v tistih delovnih organizacijah, ki se komaj držijo na površju. O tem bo govorila predsednica izvršnega sveta Jelka Barlič. V nadaljevanju seje bo potrjeval predloge za sestavo organov ZK v občini, regiji in CK ZKS ter povedal svoje mnenje o predloženih delegatov za oba kongresa.

STANOVANJA V DOBOVI IN V BREŽICAH

DOBOVA, BREŽICE — Krajanje Dobove se nadejajo, da bodo v roku dočkali izgradnjo večnamenskega objekta. Stanovanjski prostori, lokali za pošto in mesnico bodo konec decembra pod streho, vselitev pa je predvidena junija prihodnje leto. Gradnjo je prevzel Beton Zagorje. V Brežicah bodo januarja začeli graditi stanovanjsko hišo pri Domu upokojencev. V njej bo deset manjših stanovanj. Samoupravna stanovanjska skupnost načrtuje še gradnjo 16-stanovanjskega bloka v Stiplovskevi ulici in bloka z 48 stanovanjskimi enotami v Prežihovi ulici. Z njima bo zapolnila še prosta komunalno opremljena zemljišča v Hrastini in Trnju.

DOLENJSKI LIST

OGLAS V DOLENJSKEM LISTU — ZANESLJIV EKONOMSKI USPEH

Dolenjski list je najbolj razširjen pokrajinski časopis v Jugoslaviji. Pokriva devet občin in izhaja v 29.000 izvodih.

Vse informacije o oglasih dobite po telefonu na številko 24-006, osebno pa se lahko oglasite pri nas v torek, sredo, četrtek in petek od 7. do 14. ure, v ponedeljek pa od 7. do 16. ure. Oglasni za tekočo številko morajo biti oddani najkasneje v torek do 8. ure zjutraj. Naslov: Germova 3, Novo mesto.

☎ 24-006

- osebne vizitke
  - poročna naznanila
  - obvestila o srečnih dogodkih itd.
- lahko naročite na naslov: Prepis — razmnoževanje A. JORDAN, Novo mesto, Ragovo 19, tel. 25-953

KMETOVALCI!

Še je čas, da poskrbite za svojo varnost, zato lahko pri nas dobite varnostne loke za traktorje Tomo Vinkovič. Janez Mušič, Loka, Na ulicah 15, 61234 Mengeš, tel. (061) 737-152

677/49-85

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 5. decembra — Stojan Petek, 6. decembra — Miklavž Sobota, 7. decembra — Ambrož Nedelja, 8. decembra — Marija Ponedeljek, 9. decembra — Valerija Torek, 10. decembra — Smiljan Sreda, 11. decembra — Danijel Četrtek, 12. decembra — Ivana

LUNINE MENE

5. decembra ob 10.01 — zadnji krajec
12. decembra ob 1.54 — mlaj

KINIO

BREŽICE: 6. in 7. 12. jugoslovanski film Neviden čudež. 6. 12. franco-

ski film Catherine Cherie. 8. in 9. 12. angleški film Moonraker. 10. in 11. 12. angleški film Konan.
CRNOMELJ: 6. in 8. 12. ameriški film Vročica Cecilia. 8. 12. ameriški film Telo in duša. 10. 12. ameriški film Nori zaporniki. 12. 12. ameriški film Noyorške noči.
KOSTANJEVICA: 7. 12. italijanski film Charlie in Vendy. 8. 12. ameriški film Telefon.
NOVO MESTO — DOM JLA: Od 6. do 8. 12. francoski film Osamljena dama. Od 9. do 11. 12. francoski film As asov.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: 5. 12. ameriški film Tretji človek 5. 12. ameriški film Sporočilo iz vesolja. Od 6. do 8. 12. ameriški film Smisel življenja Monty Peytona. Od 6. do 8. 12. ameriški film Lessie II. del. 7. in 8. 12. ameriški film Razbojnik za večne čase. 11. 12. ameriški film Pošast iz močvirja. 12. 12. francoski film (kinoteka) I. in II. del Grof Monte Christo.

TRAKTOR URUSUS C 335, dobro Drobež, Gor. Vrhpolje 84.
TRAKTOR Ursus 35 prodam. Anton Pavlič, Črmošnjice 3 pri Stopičah.
PRODAM traktor (38 KM) s koso in (60 KM) s prvim pogonom, tudi nekaj priključkov. Alojz Bambič, Šmalča vas 27, 68310 Sentjerne.
TRAKTOR Ursus 335, ohranjen, prodam. Andrej Balkovec, Mali Nerajec 3, Dragatuš.
TRAKTOR Deutz (60 KM), še z garancijo, prodam. Telefon (068) 24-595.
TRAKTOR URUSUS C 335, dobro ohranjen, desko za sneg in štiri gume 600 x 16 prodam. Uhan, Lukovec 11, Trebnje.
URUSUS 35, 2100 delovnih ur, prodam. Krhin, Gor. Gradišče 7, Sentjerne.
TRAKTOR Ursus (35 KM), letnik 1981, prodam. Anton Kobetič, Mali Nerajec 6, 68343 Dragatuš.
TRAKTOR STORE 502, star eno leto, 210 delovnih ur, ugodno prodam. Drobež, Gor. Vrhpolje 84.
TRAKTOR IMT 535 in motorno žago Stihl 045 prodam. Stane Radovičević, Mihovec 5 pri Podgradu, Novo mesto.

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ 3 KW, malo rabljeno, prodam. Tel. 22-323 dopoldne ali 26-419 doma.
PRALNI STROJ CANDY 75 prodam. Tel. 25-986 popoldne.
PRODAM peč za centralno ogrevanje 35.000 kal., trajno žarečo peč in 100 l bojler, kombiniran z električnim grelcem. Alojz Strman, Čatež ob Savi, tel. (968) 61-770.
UGODNO PRODAM nov 16-colski voz. Tel. 58-785, Papič.
BLIZU Sevnice prodam raznovrstni tes za drva in druge potrebe. Vid Novak, Gorenjska 34, 61215 Medvođe.
PRODAM malo rabljen hoby mlin za 20% ceneje. Nadu, Škočjan 70.
KOBILO, brejro, staro 5 let, prodam. Janez Jaki, Praprotnica 9, Mirna.
PRODAM rabljen električni bojler (80 l in 10 l), 4 zimske gume (165 x 15). Informacije po telefonu (068) 62-993, po 15. uri.
GARAŽO na Ragovski prodam. Vprašajte na tel. 22-662.
POCENI prodam malo rabljen štedilnik na trda goriva in zamrzovalno skrinjo. Dol. Mokro polje 20, Sentjerne.
PRODAM gumi 6.50 x 16, malo rabljeni. Kink, Stopiče 54.
ČISTOKRVNE nemške ovčarje, stare 6 tednov, ugodno prodam. Gorazd Pozvek, Tomšičeva 46, Senovo.
PRODAM kravo sivo s tetelom, staro 8 let, in avto ŠKODA 105 S, letnik 1981, prevoženih 31000 km. Telefon (068) 89-269.
PRODAM zimske plašče št. 46 — 50, še dobro ohranjene. Naslov v upravi lista (6528/85).

mali oglasi

službo dobi

DEKLE za pomoč v bifeju sprejemno takoj. Pismene ali osebne ponudbe na naslov: Maks Zmazek, Ljubljana, Središka 10, bife pri garažah.

stanovanja

GARSONJERO vzamem v najem zaradi zaposlitve v Novem mestu. Cenjene ponudbe sporočite po telefonu (061) 577-366 vsak dan od 18. do 19. ure.
IŠČEM enosobno stanovanje v Novem mestu. Jože Blažič, tel. 22-372, od 6. do 14. ure.
V NOVO MESTU vzamem v najem garsonjero ali enosobno stanovanje s centralnim ogrevanjem do februarja 1987. Naslov v upravi lista (6529/85).

motorna vozila

R 4 GTL, star 3 leta, in dve zimski gumi 155 x 13 prodam. Jože Klemenčič, Šmihel 37, Novo mesto.
Z 1300, letnik 1977, prodam. Tel. 49-013.
ZASTAVO 101, letnik 1977, registrirano do oktobra 1986, prodam. Milan Geržetič, Šmarjeta 30.
PRODAM moskvič, letnik 1978, in Jawo 350. Jeršin, Jelše 6, Otočec.
ZASTAVO 126 P, letnik 1980, in motorno kolo MZ 250, letnik 1981, malo vožen, prodam. Milan Pirč, Gor. Mraševo 8, Novo mesto.
VISA II CLUB 1982 in trajno žarečo peč prodam. Staniša, Regerča vas 35, Novo mesto.
WARTBURG, prevoženih 7000 km, prodam. Tel. 21-912.
126 P, letnik 1977, dobro ohranjen, prevoženih 40000 km, ugodno prodam. Kličite na tel. 21-293 po 15. uri. Košmerl, Žabja vas 11, Novo mesto.
WARTBURG, letnik 1977, nevožen, prodam. Tel. 85-752, Dušan.
Z 101 GT, novo, prodam. Tel. 22-491.
ZASTAVO 101 GT, staro dve leti, prodam. Šmarjeta 10.
Z 101, letnik 1976, registrirano do 13. 6. 1986, poceni prodam. Telefon 20-338, popoldne.

ZASTAVO 101 comfort, letnik 1980, prodam. Telefon 21-239.
ZASTAVO 750, letnik oktober 1981, prodam. Cesta brigad 10, Novo mesto.
126 P prodam. Tel. 24-259.
FIAT 126 P, letnik 1978, prodam. Informacije po telefonu (068) 40-225.
ZA Z 101 prodam dva avtoplašča Sava 145 SR Semperit — letni profil. Informacije na tel. 84-029, po 18. uri.
ZA FIAT 1100 R prodam 2 kompletni platišči z zračnicami in avtoplašči Sava 6.40 x 13 (letnimi) ter nekaj drugih delov. Informacije na tel. 84-029, po 18. uri.
OPEL KADETT starejši letnik, generalno obnovljen motor in pločevina; registriran do 17. 8. 1986, poceni prodam. Kolodvorska ulica 2 (Bršljin), Novo mesto.
PRODAM LADO 1600, letnik 1980, v zelo dobrem stanju. Marjan Stefančič, Pristava 13 ob Krki, 68312 Podbočje.
PRODAM KOMBI Zastava 850, karamboliran. Tel. 58-319 po 14. uri.
ZASTAVO GTL 55, staro dve leti, brezhibno, prodam. Tel. (068) 21-747, popoldne.
PRODAM MERCEDES 240 D, letnik 1975, registriran za leto dni. V račun vzamem najšiji avto. Tel. (068) 72-446, vsak dan od 19. do 21. ure.
PRODAM menjalnik za FIAT 126. Medved, Jerebova 16, Novo mesto, tel. 24-269.
UGODNO PRODAM tovorni avto Zastava 1300 TF furgon, primeren za prevoz konfekcije in sadja oz. zelenjave. Tel. 21-083.
ZASTAVO 750, letnik 1985, prodam. Jerman, Gorenja vas 9, Mokronog.
PRODAM R-4 TL, letnik 1983, prevoženih 24.000 km. Informacije popolne. telefon (068) 23-264.

TRAKTORSKI GUMI 12.4/11-36 in zračnici prodam. Jože Juntec, Kot, 68333 Semič, telefon (068) 56-200, popoldne.
KOMBAJN Klas kompakt 25, v odličnem stanju, prodam. Vlado Vučajnik, Dobova, Brežice.
PRODAM pogonsko prikolico za motokultivator Goldoni 140. Telefon 79-182.
TRAKTOR Tomo Vinkovič, starejši tip, prodam. Jože Lukšič, Podgrad 12.
TRAKTOR Ursus C-335, 480 ur, ter Porsche (14 KM) s hidravliko prodam. Franc Fabjančič, Gor. Maharovec 11, Sentjerne.
KOSILNICO BCS, starejšo, dobro ohranjeno, širina 110 cm, prodam. Jože Rom, Ručetna vas 7, Crnomelj, tel. 56-228.

KUPIM vola (okrog 500 kg), vajenega vprege. Jernej Pekolj, Vrbovec 3, Dobrnič.
TAKOJ prodam posestvo v Beli Cerkvi — skupaj ali po parcelah. Telefon (068) 23-766.
VINOGRAD v Kruglanku, cca. 12 a, prodam. Slavko Cujnik, Groblje 9, Sentjerne.
ZDOMCI! Ob cešti v Novem mestu prodam hišo, primerno za obrt. Telefon (068) 21-912.

kmetijski stroji

PRODAM nov traktor TV 523 s frezo in plugom. Roman Faleskini, Vavta vas 88, Straža.
TRAKTOR STORE 404, skoraj nov, 250 ur, prodam. Krašna, Škočjan 22.
TRAKTOR GOLDONI Univerzal, dobro ohranjen, prodam. Kovačič, Šmarje 14, Sentjerne.
TRAKTOR Deutz 40 in kobilo, staro 3 leta, prodam. Fink, Suhor 9, Dolenjske Toplice.

PRODAM radiatorje in peč za centralno kurjavo. Naslov v upravi lista (6530/85).
MOTORNO ŽAGO Blitz, skoraj novo, prodam. Krašna, Škočjan 22.
UGODNO prodam kavč in dva fotelja. Tel. 26-049.
PRODAM suhe smrekove plohe. Rajer, Dolenja vas 12, Otočec.
ZIMSKE GUME (145 x 13) za Z 101 prodam. Tel. 24-022, popoldne.
PRODAM termoakumulacijsko peč (4,5 KW), dvotarifni električni števec, globok otroški voziček in ženski zimski plašč številka 48. Kličite na telefon 25-115.
KRAVO po izbiri prodam. Jablan 30, Mirna peč.
PRODAM mlado lažjo kravo. Goriška vas 7, Mirna peč.
SALONIT PLOŠČE, rabljene, 8-valne, z žlebovi vred. iz dveh vrstnih hiš, prodam za 50.000,- din ali meso. Informacije: Popovič — Filipčič, Nad mlino 30-31. Ogled materiala pri Francu Pelku, Radovlja 15 pri Šmarjeti.
PRODAM nemške ovčarje z rodovnikom. Šušteršič, Zagrebška 21, telefon 22-456.
UGODNO prodam črno-beli televizor in šivalni stroj Bagat. Informacije od 17. do 19. ure. Telefon (068) 22-305.
PRODAM kuhinjo po delih, štedilnik in štiri masivne stole. Bojanc, Mačkovec, n.h., Novo mesto.
PRODAM pralni stroj Gorenje 664, rabljen, s 14 programi, v brezhibnem stanju. Telefon 23-403. Ogled popoldne.
KOPALNO KAD prodam. Mrgole, Sentjerne.
PRODAM prašiča (bikon), težkega cca 130 kg. Tilka Brzin, Slepšek, Mokronog.
UGODNO prodam novo, še nerabljeno zamrzovalno skrinjo Gorenje (210 l), v garancijskem roku. Erpe, Laze 13, Uršna sela.
PRODAM za VW gume 15 x 550, 2 zimski, 2 letni, nove, Sava, in eno feltno. Anton Jerič, Mali vrh 7, Mirna peč, tel. 84-328.
PRODAM malo rabljen črno-beli televizor Iskra. Naslov v upravi lista (6531/85).
UGODNO prodam novo trajno-žarečo peč TOBI plamen. Kruljac, Vrhovčeva 10, Novo mesto.
PRODAM hladilno omaro (150 l), barvni televizor Telefunken, otroško sobo. Telefon (068) 25-800.
PRODAM nov štedilnik na trda goriva Feniks s pečico. Vide, telefon (068) 32-055.
NUJNO prodam HI-FI stolp Sharp 2 x 30 W z deklaracijo, novo zamrzovalno skrinjo (310 l), termoakumulacijsko peč (2,25 KW) in nove zimske gume za fička. Telefon 26-642.
PRODAM 3 rabljene zimske gume 145 SR 13 Sava radial. Telefon 22-349.
PRODAM PEČ za centralno kurjavo Feroter, 25000 ccal. Telefon 21-239.
HARMONIKO, 96-basno, novo, in fotoaparati Zenit TTL prodam. Vukomanovič, Zagrebška 18, Novo mesto.
PRODAM 2 novi traktorski gumi, uvoženi, Fulde 11-28 in več mladih ovac z mladiči. Informacije po telefonu v službo 21-889.
PRODAM 1500 litrov kurilnega olja in cisterne (2100 litrov). Tel.: 23-882 Novo mesto.

SPREJMEM dekle, ki bi rada nadaljevala šolanje, tečaj, se kaj učila ali zaposlila. Ji pomagam. Lahko tudi siroto za posvojitev. Martin Kaplan, Galjevica 14, Ljubljana.
NARODNOZABAVNI ANSAMBEL iz Novega mesta vam nudi igranje. Telefon 25-278.
IŠČEM osebo, ki bi bila pripravljena negovati bolno osebo na domu. Vinko Martinčič, Dobrava 10, Škočjan.

čestitke

BORUTU ZORANU, ki služi vojaški rok v Titogradu, vse lepo za njegov rojstni dan — ata, mama in brat Jernej.
Dragi ženi, mami, stari mami ALBINI PUCELJ, Drama 6, iskreno čestitam ob življenjskem prazniku, 55. rojstnem dnevu, in ji od srca želimo veliko medsebojnega razumevanja. Mož Alojz, hčerki Rezi in Slavka ter sinova Andrej in Alojz z družinami.
SREČU PUGLJU iz Starih žag pri Dolenjskih Toplicah iskrene čestitke ob njegovem minulem praznovanju! Prijatelji.
Dragima atu in mami ANTONU in ANI JERIC z Malega vrha vse naj-

se prisrčno zahvaljujemo vsem njenim zvestim prijateljicam, sorodnikom, frizerskim mojstrom, posebno Cirilu Puclju, nekdanjim kolegicam, sosedom in znancem ter vsem, ki ste jo pospremili na njene zadnje poti, darovali cvetje in nama izrazili sožalje. Zahvaljujemo se tudi predstavniku KS Majde Šilc in č. patru frančiškanku za opravljeni obred in poslovljne besede. Hvala vsem, ki ste nama v teh težkih trenutkih pomagali.

ŽALUJOČA: sestra Bruna in nečak Peter

ZAHVALA

Ob boleči izgubi najine drage sestre in tete

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

DOLENJSKI LIST

IZDAJA DIC, toz Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.
UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Anton Jakše (vodja novinarskega servisa in EPS), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik.
IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 60 din. Letna naročnina 1.500 din. Za delovne in družbene organizacije 3.000 din, za tujino 15 ameriških dolarjev-oz. 50 DM (ali ustrežna druga valuta v tej vrednosti) — Devizni račun 52100-620-970-257300-128-4405/9 (Ljubljanska banka — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 900 din, za razpise, licitacije ipd. 1.200 din, 1 cm na prvi ali zadnji strani 1.800 din. Vsak mali oglas do 10 besed 500 din, vsaka nadaljnja beseda 50 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK Novo mesto 52100-603-30624. Naslov: Dolenjski list 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 33, telefon uredništva (068)23-606 in 24-200, telefon novinarskega servisa 23-610, telefon ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka 24-006. — Nenaročniški računovodstva in fotografije ne vračamo — Casopisni stavek, prelom in filmi: DIC, toz Grafika, Novo mesto — Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA DIC, toz Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.
UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Anton Jakše (vodja novinarskega servisa in EPS), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik.
IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 60 din. Letna naročnina 1.500 din. Za delovne in družbene organizacije 3.000 din, za tujino 15 ameriških dolarjev-oz. 50 DM (ali ustrežna druga valuta v tej vrednosti) — Devizni račun 52100-620-970-257300-128-4405/9 (Ljubljanska banka — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 900 din, za razpise, licitacije ipd. 1.200 din, 1 cm na prvi ali zadnji strani 1.800 din. Vsak mali oglas do 10 besed 500 din, vsaka nadaljnja beseda 50 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK Novo mesto 52100-603-30624. Naslov: Dolenjski list 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 33, telefon uredništva (068)23-606 in 24-200, telefon novinarskega servisa 23-610, telefon ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka 24-006. — Nenaročniški računovodstva in fotografije ne vračamo — Casopisni stavek, prelom in filmi: DIC, toz Grafika, Novo mesto — Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

KURILNI ODBOR
soseske Slavka Gruma
išče
kurjača
za kurjenje v kotlovnici na premož za nedoločen čas. Zaželene izkušnje pri podobnih opravilih in izpit varstva pri delu. Interesenti naj se prijavijo na kurilni odbor soseske. 678/49

DOLENJSKI LIST
OGLAS V DOLENJSKEM LISTU — USPEH
Pri zahvali za ALBINO ŽBOGAR, ki je bila objavljena v prejšnji številki, je prišlo do ne ljube napake. Žaluoja se za hvalujeta zvestim prijateljicam in ne prijateljem, kot je bilo objavljeno. Za napako se opravičujemo!

ZAHVALA
Ob boleči izgubi najine drage sestre in tete

ALBINE ŽBOGAR
frizerke v pokoju

se prisrčno zahvaljujemo vsem njenim zvestim prijateljicam, sorodnikom, frizerskim mojstrom, posebno Cirilu Puclju, nekdanjim kolegicam, sosedom in znancem ter vsem, ki ste jo pospremili na njene zadnje poti, darovali cvetje in nama izrazili sožalje. Zahvaljujemo se tudi predstavniku KS Majde Šilc in č. patru frančiškanku za opravljeni obred in poslovljne besede. Hvala vsem, ki ste nama v teh težkih trenutkih pomagali.

Žaluoja: sestra Bruna in nečak Peter

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

ALOJZIJE PROSENIK
iz Metlike

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in sveče. Posebno se zahvaljujemo osebu internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za skrb in nego v času bolezni, osebu zdravstvenega doma v Metliki, godbi, tov. Mihelčiču za poslovljne besede, župniku za opravljeni obred in vsem, ki ste nam izrekli sožalje.

Žaluoja: vsi njeni

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

MIHELCE MATKO
roj. Povše
iz Malih Poljan 4 pri Škočjanu

Ob nadvse boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in vsem, ki ste nam pisno ali ustno izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno spremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala kolektivu in sodelavcem Tovarne obute Novo mesto za pomoč in zadnje spremstvo, šoli in učencem Usmerjenega izobraževanja obutvene stroke Kranj — oddelk Novo mesto, Ljubljanskim mlekarom — TOZD Marketing in Skladišču Novo mesto ter sodelavcem Splošne bolnišnice Novo mesto. Zahvaljujemo se tov. direktorju, učenki in predstavnici kranjancov za poslovljne besede ob odprtem grobu, gospodu župniku za opravljeni obred in pevcem. Hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali.

Mož Franci, sinček Brane, hčerkica Blanka, mama, ata, Martina, sestre z družinami in ostalo sorodstvo
Male Poljane, Zagrad, Novo mesto, Ljubljana

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

MIHELCE MATKO
roj. Povše
iz Malih Poljan 4 pri Škočjanu

Ob nadvse boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in vsem, ki ste nam pisno ali ustno izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno spremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala kolektivu in sodelavcem Tovarne obute Novo mesto za pomoč in zadnje spremstvo, šoli in učencem Usmerjenega izobraževanja obutvene stroke Kranj — oddelk Novo mesto, Ljubljanskim mlekarom — TOZD Marketing in Skladišču Novo mesto ter sodelavcem Splošne bolnišnice Novo mesto. Zahvaljujemo se tov. direktorju, učenki in predstavnici kranjancov za poslovljne besede ob odprtem grobu, gospodu župniku za opravljeni obred in pevcem. Hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali.

Mož Franci, sinček Brane, hčerkica Blanka, mama, ata, Martina, sestre z družinami in ostalo sorodstvo
Male Poljane, Zagrad, Novo mesto, Ljubljana

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

MIHELCE MATKO
roj. Povše
iz Malih Poljan 4 pri Škočjanu

Ob nadvse boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in vsem, ki ste nam pisno ali ustno izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno spremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala kolektivu in sodelavcem Tovarne obute Novo mesto za pomoč in zadnje spremstvo, šoli in učencem Usmerjenega izobraževanja obutvene stroke Kranj — oddelk Novo mesto, Ljubljanskim mlekarom — TOZD Marketing in Skladišču Novo mesto ter sodelavcem Splošne bolnišnice Novo mesto. Zahvaljujemo se tov. direktorju, učenki in predstavnici kranjancov za poslovljne besede ob odprtem grobu, gospodu župniku za opravljeni obred in pevcem. Hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali.

Mož Franci, sinček Brane, hčerkica Blanka, mama, ata, Martina, sestre z družinami in ostalo sorodstvo
Male Poljane, Zagrad, Novo mesto, Ljubljana

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

MIHELCE MATKO
roj. Povše
iz Malih Poljan 4 pri Škočjanu

Ob nadvse boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in vsem, ki ste nam pisno ali ustno izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno spremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala kolektivu in sodelavcem Tovarne obute Novo mesto za pomoč in zadnje spremstvo, šoli in učencem Usmerjenega izobraževanja obutvene stroke Kranj — oddelk Novo mesto, Ljubljanskim mlekarom — TOZD Marketing in Skladišču Novo mesto ter sodelavcem Splošne bolnišnice Novo mesto. Zahvaljujemo se tov. direktorju, učenki in predstavnici kranjancov za poslovljne besede ob odprtem grobu, gospodu župniku za opravljeni obred in pevcem. Hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali.

Mož Franci, sinček Brane, hčerkica Blanka, mama, ata, Martina, sestre z družinami in ostalo sorodstvo
Male Poljane, Zagrad, Novo mesto, Ljubljana

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

MIHELCE MATKO
roj. Povše
iz Malih Poljan 4 pri Škočjanu

Ob nadvse boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in vsem, ki ste nam pisno ali ustno izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno spremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala kolektivu in sodelavcem Tovarne obute Novo mesto za pomoč in zadnje spremstvo, šoli in učencem Usmerjenega izobraževanja obutvene stroke Kranj — oddelk Novo mesto, Ljubljanskim mlekarom — TOZD Marketing in Skladišču Novo mesto ter sodelavcem Splošne bolnišnice Novo mesto. Zahvaljujemo se tov. direktorju, učenki in predstavnici kranjancov za poslovljne besede ob odprtem grobu, gospodu župniku za opravljeni obred in pevcem. Hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali.

Mož Franci, sinček Brane, hčerkica Blanka, mama, ata, Martina, sestre z družinami in ostalo sorodstvo
Male Poljane, Zagrad, Novo mesto, Ljubljana

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

MIHELCE MATKO
roj. Povše
iz Malih Poljan 4 pri Škočjanu

Ob nadvse boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in vsem, ki ste nam pisno ali ustno izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno spremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala kolektivu in sodelavcem Tovarne obute Novo mesto za pomoč in zadnje spremstvo, šoli in učencem Usmerjenega izobraževanja obutvene stroke Kranj — oddelk Novo mesto, Ljubljanskim mlekarom — TOZD Marketing in Skladišču Novo mesto ter sodelavcem Splošne bolnišnice Novo mesto. Zahvaljujemo se tov. direktorju, učenki in predstavnici kranjancov za poslovljne besede ob odprtem grobu, gospodu župniku za opravljeni obred in pevcem. Hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali.

Mož Franci, sinček Brane, hčerkica Blanka, mama, ata, Martina, sestre z družinami in ostalo sorodstvo
Male Poljane, Zagrad, Novo mesto, Ljubljana

*Ne solze naše, žalost in trpljenje
obuditi, dragi oče, ne more te
v življenje.
Zakaj, zakaj?
Zdaj vemo, da pretežka je bila bolezen,
prebridko je bilo trpljenje.*

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi oče, ded in praded, brat, svak in stric

FRANC KUMP

iz Uršnih sel 42

Najlepše se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo Mariji Zamida, Mimki in družini Vesel, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam pomagale. Zahvaljujemo se delovnim organizacijam UVP, ŽTO prometna sekcija, SV in Novoteks Novo mesto ter GD in ZB Uršna sela za podarjene vence, govornikom tov. Dragmanu in Jožetu Fonu za poslovilne besede ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: sinova Franci in Jože, hčerke Fanika, Marija, Anica, Karolina in Jožica z družinami

*Tišina, tišina, tišina...
(Samo veter v brezah mrmra).
Nikogar. — Le zvezde in midva
in žalost okrog srca.
I. Minatti*

ZAHVALA

Prenehalo je biti plemenito srce našega dragega in ljubljenega moža, očeta, dedka, brata, strica in tasta

ALOJZA TEKSTORJA

z Malega Slatnika

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, vaščanom in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nas tolažili in nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujemo se tudi DO Labod in Novoles ter vsem ostalim za podarjeno cvetje, govorniku tov. Avscu za ganljive besede, pevskima zboroma Mali Slatnik in Šmihel, godbi na pihala iz Novega mesta, g. župniku za lepo opravljeni obred ter vsem, ki ste pokojnega od blizu in daleč pospremili na njegovi zadnji poti in nam izrekli sožalje.

V globoki žalosti: neotolažljiva žena Anica, sinova Zdenko in Jožko z družinama, sestra Lojzka in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

FRANČIŠKE MIKULIČ

iz Novih Laz

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in vsem, ki ste nam ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali cvetje ter pokojno pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo KS Kočevska Reka in njenemu govorniku za poslovilne besede, duhovniku za opravljeni obred, godbi ter sodelavcem OZD Trikon in delovne skupnosti SOZD GL Kočevje. Še enkrat hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani.

Žalujoči otroci z družinami in drugo sorodstvo

*Močna rudarska pest
je z jekleno življenjsko voljo
premagala tuje gorje,
izmučeno dobro srce
počiva v zemlji domači.
(Mojca)*

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustil dragi mož, brat, stric in svak

ANTON REPOVŽ

iz Pristave 2 pri Trebnjem

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem se zahvaljujemo, da ste se poklonili njegovemu spominu, darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sosedom za vso pomoč, gospodu župniku za opravljeni obred ter pevskemu zboru. Vsem lepa hvala!

Žena Ani in ostali
Trebnje, dne 26. novembra 1985

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

KATARINE VRŠČAJ

iz Vojne vasi pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje ter spremstvo na zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob izgubi moža, očeta in starega očeta

MIRKA KLOBUČARJA

s Plemberka

se prisrčno zahvaljujemo za vsestransko pomoč sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so nam karkoli pomagali, nam izrekli sožalje in pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se IMV lakirnica za podarjeni venec in denarno pomoč, tabletnemu oddelku Krke za podarjeni venec, gospodu dekanu pa za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je zapustila draga mama, sestra in teta

JOŽEFA BUKOVEC

iz Uršnih sel 114

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, vaščanom, ki so nas v teh težkih trenutkih tolažili, nam izrekli sožalje, sočustvovali z nami in kakorkoli pomagali. Hvala vsem za podarjene vence in cvetje in vsem, ki ste drago pokojnico spremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala župniku za lepo opravljeni obred, ter internemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto.

Žalujoči: sin Branko, hčerka Jožica z družino, sestri Micka in Anica z družinami

ZAHVALA

Nenačoma nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA JUDEŽ

iz Vel. Orehka 30

Želimo se zahvaliti vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam pomagali, izrekli sožalje in darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala sodelavcem iz ZSMH, Tovarne zdravlil Krka in kolektivu Marketa Drska. Hvala župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Za vedno nas je zapustila naša draga sestra in teta

KRISTINA BAHČIČ

iz Krškega

Najlepše se zahvaljujemo vsem sosedom in prijateljem, ki ste ji podarili cvetje, nam izrazili sožalje ter jo spremili k zadnjemu počitku. Iskrena hvala pevcem DU Krško in Zdole, govornici za poslovilne besede ter župniku za opravljeni obred.

VSU NJENI

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA ROŽIČA

iz Petrove vasi

se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Iskrena hvala govornikom, domačim gasilcem in duhovnikom, za opravljene obrede.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta, starega očeta in pradeda

ANTONA FIRA

s Sel 16 pri Jugorju

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, darovali cvetje in pokojnega pospremili na zadnji poti. Prisrčna hvala osebju pljučnega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, govornikom za ganljive poslovilne besede in g. župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

*Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel,
ognja prepeln, poln sil,
neizrabljen k pokoju bom legel.
(S. Kosovel)*

V SPOMIN

7. decembra bodo minila tri leta, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi

PETER ŠPEHAR

Sinji vrh 6, Vinica

Vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate svečke, iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ANTON KRANJC

Na sevniški proslavi dneva republike je občinska raziskovalna skupnost podelila naslov inovatorja leta obrtniku Antonu Kranjcu iz Dolenjega Boštanja. Priznanje je v njegovih rokah že drugi, prvič ga je prejel pred dvema letoma, ko so to priznanje prvič podelili.

Elektromehaniku Kranjcu novosti resnično ne manjka. Pravi pregled ustvarjalnosti njegove delavnice se je osem ponujal na zadnjem celjskem sejmu drobne gospodarstva. Razstavljajnih je bilo nad dvajset njegovih različnih aparatov. Sejmov od Celja do Beograda običajno ne zamudi.

Na svoje je začel pred nekako desetimi leti, ko ni več držal v utesjenosti službe na železnici. Najbolj znan je po strelci, značilnem znaku za elektriko na univerzalnih varilnih aparatih varpol, s katerimi lahko polnimo akumulatore, zmore pa še dosti več kot drugi polnilci. Neposlušni motor je z njim mogoče tudi v zimskem času nemudoma pognati, ne da bi čakali, da se akumulator napolni. Isti aparat odlati tudi zamrznjeno vodovodno cev.

Zelo praktični so tudi zadnji izumi, kot na primer aparat za brezoblačno varjenje: vidia ko-

nic na listih krožnih žag. Kot ribič pozna tudi tegobe te stroke z običajnimi električnimi agregati za lov. Kranjčev izum nima v sebi vrtečih se delov. Brez idej tudi sedaj ni. Razmišlja o priložni napravi, ki bi samodejno dogrevala nafto v tankih Dieslovih motorjih, če pade temperatura pod kritično mejo.

V Dolenjem Boštanju sta z ženo pred leti zgradila novo delavnico, kjer ima trenutno zaposlenih devet delavcev. Ni šlo vse premočrtno. Preden je lahko bil tehnični prevzem, so inšpekcije terjale ateste kar treh strokovnih institucij. Kranjce je moral med drugim plačati tudi kemično analizo vode, čeprav je priključen na javni vodovod. Vsi ti pregledi so veljali 200 tisočakov.

Se je odnos do obrtnika danes kaj spremenil? Meni, da ne bi bilo slabo, če bi bilo več zaupanja do tako imenovanega osebnega dela. Se pa premika, pri čemer pohvali novi predpis, da lahko že troje obrtnikov ustanovi zadrugo.

Fantje in dekleta iz boštanske osnovne šole se v Kranjčevi delavnici radi ogledajo in dobijo kaj za tehnični pouk. Rad jih vidi, saj pravi, da odkar imajo usmerjeno izobraževanje, ni več nikogar, ki bi vprašal za uk. »Ne vem, kje se bodo ti ljudje naučili delati? Za vprašanje iz teorije lahko vedno pogledaš v knjigo, z delom je drugače!« pravi.

Sicer pa Anton Kranjce ne izdeluje zgolj varilne aparate, uporablja ga tudi za izdelovanje kovinskih skulptur. Te dni si je v tišinskem parku miru ogledal, kako so skulpture pripravili za prezimovanje. Töne ne bi bil to kar je, če na svojem dvorišču ne bi preizkusil tamkajšnjega recepta. Ne le les, tudi kovino je mogoče pred slabim vremenom izvrstno zaščititi s sadolnom, oziroma beltonom. »Človek se pač uči, dokler je živ,« pravi skoz rusko brado.

A. ŽELEZNIK

Ledene klešče lomile drevje

V kočevski in ribniški občini je žled pomolil okoli 46.000 kubikov drevja

KOČEVJE, RIBNICA — »Od leta 1965 ni bilo takšnega žleda ali podobne naravne nesreče, kakršna je naše gozdove zadela letos novembra. Na drevju se je nabral dva do tri centimetre debel led, ki je polomil zlasti mlade gozdove, ne glede na sestav. Škoda je velika in se je praktično ne da oceniti,« pravi Janez Andoljšek, vodja službe za gojenje gozdov v GG Kočevje.

● Kakor poroča naš dopisnik Milan Glavonjič, je prvi letošnji sneg povzročil v ribniški občini precej škode na električnih in telefonskih napeljavah ter seveda v gozdu. Delavci Elektra iz Sodražice so dva dni delali pri odpravljanju škode na napeljavah. Zlasti hudo je bilo na področju Sv. Gregorja, Velikih Poljan in Sodražice. Telefonske linije proti Loškemu potoku, Podpreski in Dragi so bile pretrgane nekaj dni, prizadeti pa so bili tudi gledalci televizijskega programa, ki celih pet dni niso mogli spremljati TV sporeda. Vzrok za to, da ni deloval TV pretvornik na Ortneku, so bile pretrgane električne napeljave.

Najhuje je bilo med 13. in 14. novembrom, ko je žled poškodoval in polomil okoli 12 tisoč kubikov iglavcev in 34 kubikov listavcev. Seveda je to samo groba ocena, dokončno oceno pa bodo sprejeli šele, ko se bodo vremenske razmere toliko izboljšale, da bo moč opraviti podrobnejšo oceno. Sedaj je namreč tako, da se zaradi vetra in sneženja drevje lomi še naprej, čeprav se je vreme izboljšalo. Najhuje so bila prizadeta območja med Sodražico in Loškim potokom, v Karlovcih in nad Dobrepoljami.

»Sanacija bo trajala nekaj let,« pravi Andoljšek. Predvsem moramo poškodovano in polomljeno drevje posekati in pospraviti. Kasneje pa je potrebno pripraviti površine za pogozditev. Nekaj tega dela bo opravila narava sama, nekaj pa bomo morali narediti tudi mi. Dela se bo treba lotiti načrtno, zato bomo pripravili sanacijski načrt, kjer bomo seveda dajali prednost najbolj prizadetim predelom. Vprašanje pa je, ali

bomo pri sanaciji gozdov lahko vse delo sami opravili. Verjetno bo treba na pomoč poklicati tudi občinski štab civilne zaščite in teritorialne obrambe,« je dejal Andoljšek.

Dodal pa je še, da nekateri zmotno mislijo, da žled poškoduje samo gozdove, kjer so bila opravljena večja gojitvena dela. Žled prizadene vse gozdove na določenem območju, ne glede na sestav ali gostoto. Torej ni moč

kriviti gozdarjev za škodo, ki jo je povzročila ta ujma.

J. S.

Medvedi na obisku

Medvedi so v vaseh v okolici Sodražice stalni gostje — »Sprehodi« po vaseh

SODRAŽICA — To, da niti medvedi niso več, kar so nekoč bili, dokazuje nekaj primerov iz ribniške doline. Ta gozdni velikan se vse bolj približuje človeku. Že nekaj let, posebno pa zadnji dve, se medvedi sprehajajo poleti in pozimi po vaseh v okolici Sodražice in to ob belem dnevu. »Medvedi se selijo iz nekoč gostih gozdov. Tam nimajo več svojega miru, saj se gozd s stalnim posekom redi in medvedov je vse manj. Nekoč so imeli svoje domovanje v kočevskih gozdovih na območju Velike gore,« pripoveduje starešina sodraške lovške družine Ivan Virant.

»Sprehod« po vasi so medvedi uprizorili tudi nekaj dni pred zadnjimi prazniki. Nad Žimaricami blizu Sodražice, kjer so medvedje nasploh pogosti gostje, se je zbralo kar šest teh živali različne velikosti. Eden od medvedov se je »sprehodil« v neposredni bližini Virantove hiše in potem nadaljeval pot v hrib. »Mrcina je bila izjemno velika in težka. Prišla je iz gozda Smrekovec, se leno sprehodila po Žimaricah in se nato namenila k hribom nad vasjo,« pripoveduje Virant. »Pred nekaj dnevi pa je medved na Travnji gori zaklal dve ovci. Dan zatem je skoz vas šel medved, težak okoli 60 kilogramov.«

Se Virant boji medvedov? »Najpomembnejše je, da medved ni presenečen. Če medved prvi zagleda človeka, ni problema, šel bo svojo pot. Žival pa se obnaša povsem drugače, če je vznemirjena in prestrašena. Potem je agresivna in napade človeka,« opozarja Virant in dodaja, da za kakšno paniko med ljudmi ni nikakršnega razloga.

M. GLAVONJIČ

SALAMO PRODALI ZA MED — Brežičani so v dobrih treh urah pokupili vseh 130 kg novogoriške mortadele, ki jo je za praznike naročil poslovodja Emonine mesnice Branko Jurič, (na sliki levo, desno Miloš Krošelj). Za tako poskušnjo se kupci kljub pomanjkanju denarja še ogrejejo, medtem ko prodaja mesa usiha. Ravno obratno je kot pred dvema letoma, saj bi si takrat privoščili veliko več, vendar ni bilo izbire. (Foto: J. Teppey)

Srno rešila gotove smrti

Pretnarjevi iz Gradca že pet mesecev skrbijo za srno, ki so jo našli v gozdu — Ni bilo prvič

GRADAC — Ko je šla Olga Pretnar iz Gradca v Beli krajini junija v gozd po kolje, je ob poti našla nekaj dni staro srnico. Odnesla jo je domov, saj je bilo jasno, da si žival sama ne bo mogla pomagati, mama pa jo je očitno zapustila zato, ker je imela poškodovane zadnje noge.

Pri Pretnarjevih je srnica kmalu postala enakopraven družinski član, saj so ji kljub temu da njihov dom ni velik, odmerili svoj kot v hiši, kjer je ležala več kot mesec dni. Gospodinja ji je dajala na bolne noge obkladke iz vinskega kisa, hranili pa so jo po steklenički. »V začetku smo imeli z njo toliko dela in skrbi kot z dojenčkom. Vstajali smo sredi noči, da smo jo hranili. A preveč smo jo vzljubili in se navadili nanjo, da bi ji odrekli katero od njenih želja,« pove Olga in pristavi, da je srna sedaj, po več kot petih mesecih, tako domača kot pes. Sicer pa ni bilo prvič, da je našla srno v gozdu. Lani,

ko se je prav tako odpravila v gozd po kolje, je skoraj na istem mestu kot letos našla dve srnici, a je žal prišla prepozno, saj sta že poginili.

Mož Janez, ki je tri leta član lovške družine Gradac pa pove, da mu lovcu gotovo ne bi zaupali živali, če ne bi bil lovec in ne bi imel povrh tega še lovške izpita. Sedaj je Jelenki, kakor so dali srni ime, pripravil le začasno ogrado. »Do pomladi jo bom imel, potem pa bom videl, kako bodo odločili v lovski družini. Vem le nekaj: ubiti je ne bom dal, preveč smo se navezali nanjo. Raje ji bom ogradil večji prostor in jo obdržal doma,« zatrjuje Pretnar.

B. M.

OLGA S SVOJO NAJDENKO — Srnica, ki jo je junija našla v gozdu staro komaj nekaj dni in poškodovano Olga Pretnar iz Gradca, si je pri »krušnih starših« dobro opomogla. Kakšna bo nadaljnja usoda Jelenke, za zdaj še ne vedo. (Foto: M. Bezek)

Osem križev in mnogo spominov

Žan Škrinjar iz Črešnjevca pri Semiču bo jutri dopolnil osmo desetletje — »Neuk kmet ne more gospodariti,« pravi nosilec partizanske spomenice

ČREŠNJEVEC — Jutri, 6. decembra, bo minilo 80 let, kar je v Škrinjarjevi družini na Črešnjevcu privekal na svet drugi otrok, sin Žan. Čeprav je zadnje desetletje hudo bolan in priklenjen na dom, ga mnogi še vedno niso pozabili. Ostal jim je v spominu kot pošten, rodoljuben, priden človek, ki je sodeloval v neštetihih akcijah proti zatiralcem pred drugo vojno in med njo, gradil domovino po osvoboditvi, čeprav je bilo na ta račun večkrat zanemarjeno delo na domači kmetiji.

Mati je Žanu umrla, ko mu je bilo komaj 12 let, oče, ki bi bil rad napreden in dokupil zemljo ter postavil gospodarska poslopja, pa se je kar trikrat odpravil v Ameriko. Ker je bil Žan kot prvi sin določen za naslednika, ga je dal oče za dve leti v kmetijsko šolo na Grmu. »Oče je vedel, da mora kmet kaj vedeti, če hoče gospodariti,« pravi počasi, a preudarno, kakor da bi mu spomin ob vsaki besedi zdrsil za 60 let in več nazaj. Kot naslednik na kmetiji je imel skrajšan vojaški rok na 9 mesecev, toda ko se je vrnil iz Srbije, njegovim delom na kmetiji ni bilo nič. Ker si je želel boljše življenje, kot ga je nudil Črešnjevec pri Semiču, se je z nekaj drugimi fanti iz vasi odpravil v Argentino.

A sanje o objubljeni deželi onkraj morja so se hitro razblinile, ko je moral pomagati pri gradnji železnice. Prešibak je bil, zato si je poskušal delo na veleposestvu, kjer so imeli kokoši in čebele, pozneje pa je pri Buenos Airesu skrbel za sadni vrt in 250 čebeljih panjev. Pičel za služček je zadostoval komaj za sposti, s prihranki ni bilo nič. A ko ga je sosed iz domače vasi poprosil za pomočnika na buldožerju pri osuše-

vanju zemljišč in ko je že vse kazalo, da si bo denarno končno opomogel, so vse pogosteje prihajala pisma od doma. Oče je bil bolan, potrebovali so gospodarja. Želja po domači zemlji je bila močnejša od želje po izobilju in tako se je po 11 letih odločil, da se vrne. A ko je svojo namero zaupal inženirju na polju, mu je odsvetoval pot čez, da je Balkan sod smodnika, ki se bo prej ali slej razletel.

A Žan ga ni poslušal. Maja 1938 je prišel na prazen dom. Pričakala ga je le mačeha, kajti bratje so bili pri vojaki, oče je že umrl. Ko je nekega nedeljskega popoldneva leta 1939 odšel na trg v Semiču, so tamkajšnji fantje peli pesem Kosce koso brusi. Med njimi je bil tudi Jože Mihelčič, poznejši narodni heroj. Žan se jim je pridružil, kmalu zatem pa je poslal Mihelčiču k Škrinjarju svaka, ki mu je prinesel

hiše, gospodarskih poslopj in zidavnice ni mogel ubraniti pred izdajalci.

»Po kapitulaciji Italije je bilo delo veliko lažje, kajti živel smo na osvobojenem ozemlju. Bil sem načelnik narodne zaščite za semiški rajon, pozneje pa sem bil na okrožnem načelstvu narodne zaščite določen za kader,« našteva Škrinjar, nosilec partizanske spomenice. Po vojni je imel vrsto pomembnih funkcij, in ko se je leta 1956 upokojil, mu še vedno niso prizanesli z njimi. »Celo po 7 hkrati sem jih opravljal. Preveč je bilo vsega, delal sem z vso močjo, sedaj pa sem zbolel in nisem za nobeno delo več,« potopi Žan. A trije otroci in šest vnukov ve, da ni tako. Dolge zimske večere jim velikokrat zapolni s pripovedmi o svojem bogatem življenju.

M. BEZEK

OBVESTILO KARTUZIJE PLETERJE

PLETERJE — Predstojništvo kartuzije Pleterje sporoča, da multivizijskega programa zaradi obnovitvenih del ne bo od 7. januarja do 28. februarja 1986.

Žan Škrinjar

knjigo »Kako se je kalilo jeklo«. Potem se je začel udeleževati sestankov partijske celice, že pred vojno so pripravili zbor za L. maj, pisali letake, zbirali denar za pomoč Rusiji. Januarja 1941 so ga sprejeli v partijo, in ko se je čez nekaj mesecev začela vojna tudi pri nas, je bila njegova naloga, da pripravlja ljudstvo za boj proti okupatorju. Bil je aktivist po partijski liniji, a večkrat je bil uspeh njegovega dela odvisen od lastne spretnosti, presoje in prajdnosti. Uspešno se mu je uspelo izmikati Italijanom, toda

kozerija

LJUBI DEDEK MRAZ, USLIŠI ME!

Vem, Moje pismo ti bo vzelo sapo, kajti navajen si, da ti pišejo otroci, da te prosijo za sani, smučke, čokolado, avtomobilčke, morda rokavice.

Oprosti, Nisem se ti predstavil. Sem družbenopolitični delavec. Vidim, da odkimuješ z glavo, toda vseno preberi do konca moje pismo. Morda se ti na kraju vse skupaj le ne bo zdelo tako smešno.

Torej, družbenopolitični delavec. Na razpolago vsem. Lahko bi rekel, da služim ljudem, da sem jim na voljo vsako uro, vsako minuto. Več sem na tere-

nu kot doma, družini sem postal v teh osmih letih pravi tujec. Zadržim me je opraskala celo siumska mačka, ki sem jo lastnoročno prinesel domov, jo hranil in kopal. Moja usoda pač. Kdor se razdaja ljudem, kdor izgoreva za druge, ostane sam.

Pa ni nauk busni v tem, zgoraj omenjeno ni razlog za moje prislanje, ne. Tišči me nekaj drugega. Gotovo si slišal za volitve, ki se približujejo. Da, to. Natanko to. Moraš me razumeti, da med baznike ne želim več iti. Od šestih do dveh. Ta enoličnost, ukovanost bi me ubila. Pred leti sem bil sam neposrednik. Naredil

sem politično šolo, in repiške občinske betice so rekly, da moram iz baze, da je škoda zapravljati moj talent, da lahko naredim kariero, za strojem da lahko stojte drugi. Šel sem.

Zdaj pa me ni med evidentiranimi za nobeno občinsko funkcijo. Zameril sem se jim, vem. Kar imam na sru, imam na jeziku. Zavedam se, da to ni dobro, a iz svoje kože ne morem. Povedal sem jim v obraz, kaj ne delajo prav. Zdaj bi se me radi znebili, zrinili bi me radi iz svojih vrst.

Nikoli nisem gledal na denar, čustva beseda. Toda v bazo res

»EVROPA PLEŠE« V NOVEM MESTU IN RIBNICI

NOVO MESTO, RIBNICA — Že nekaj dni gostujejo po Sloveniji najboljši svetovni plesni pari. Predstavljajo se s standardnimi in latinskoameriški plesi na prireditvi »Evropa pleše«, ki jo organizirata Milde Sorte in ljubljanska Kazina. Prireditvev Evropa pleše bo danes, 5. decembra, ob 17. uri v novomeški športni dvorani Marof, v soboto, 14. decembra, pa še v športni dvorani v Ribnici in sicer ob 17. in 20. uri. Poleg najboljših parov se bodo obiskovalcem predstavili še: svetovni prvak v electric boogieju William Yotnda iz Marseillesa, najmlajši plesalec iz Male Kazine, pa naši plesalci akrobatskega rock'n'rolla, ki so se v zadnjem letu prebili v svetovni vrh. Hkrati s prireditvijo poteka tudi tekmovanje za najboljšo jugoslovanske plesalce v disco plesu, break danceu in electric boogieju.

Medvedka zašla

Na dlako so jo položili blizu Boštanja, kjer je pregnala damjake

GRADIŠČE POD RADOVANSKIM GOZDOM — Nenavadna lovska sreča se je pred dnevom republike nasmešnila ekonomistu Rutku Mlinariču: v revirju boštanske lovške družine je uplenil medvedko.

Boštanski lovcu so opazili, da jim je v gozdu Radovan neka mrcina s krmišča pregnala vse jelene damjake. Z izkušenim lovcem Konradom Sajdom je Mlinarič odšel po njenih sledih. Ko sta jo izsledila, je mlajši, Mlinarič, streljal in medvedko zadel, ko se je

MEDVEDKA NA HROŠČU — Uplenil jo je Rutko Mlinarič, član LD družine Boštanj. Tukajšnji lovcu zatrjujejo, da je v tem revirju prva uplenjena medvedka. (Foto: Železnik)

postavila na zadnje tace. Živali tisti večer niso našli, temveč naslednje jutro.

Lovski tovariš Drago Mesojevec je medvedko, ki je tehtala 100 kg, naložil kar na streho svojega VW, saj česa takega ni mogoče videti vsak dan. Lovcu Mlinariču sicer ni bilo do slikanja z uplenjenim medvedkom.

A. Ž.

NA OTOČCU POKUŠNJA KOKTAJLOV

OTOČEC — V restavraciji Motel bo v soboto, 7. decembra, ob 20. uri Fructal iz Ajdovščine priredil degustacijo koktajlov iz nove proizvodnje »Klub likerjev«. Stregli bodo priznani barmani, med njimi tudi udeleženci na nedavnem svetovnem prvenstvu.

TONI GAŠPERIČ, tvoj družbenopolitični delavec